

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel

Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.008/4

Belföldi hírek

budapest, 1982. december 16. bel. c s ü t ö r t ö k

sb0001 4 130 mtib1001

téli könyvvásár

1982. december 16. - a napokban tetőzik a téli könyvvásár, a fővárosi könyvüzletekben nyitástól zárásig nagy a forgalom: az alkalomra megjelent száz kötetnyi újdonság és az előző hetekben, hónapokban közreadott sok száz más mű közül válogathatnak a vásárlók.

a fókusz könyváruházban naponta 600 ezer forint értékű könyv talál gazdára, a népköztársaság uti írók könyvesboltjában december 1-től 10-ig 1,7 millió forint értékben adtak el könyvet, a lenin körúti európa könyvesbolt pedig napi félmilliónyi forgalmat ért el. nemcsak a városközpontban, hanem a külső kerületekben is megélnékült a könyvforgalom: a nemrég nyílt xv. kerületi zsókavár utcai könyvesboltban naponta 50 ezer, csepelen a váci Mihály boltban is félszáz ezer forintért vásároltak.

több üzletben hiánycikké váltak egyes kötetek, de a raktárakból igyekeznek minél gyorsabban feltölteni a készleteket, a téli könyvvásár félidejének sikerlistáján szerepel egyebek között szerb antal gondolatok a könyvtárban című műve s a nyugat reprint kiadásainak szinte minden kötete. /mti/

km/s/mz 1e

00.10 161282 1097

bel

- 2 -

1982. 12. 16.

sb0002 4 170 mtib1002

óriás fenyőfadiszek

1982. december 16. - elkészültek sopronban azok az óriás karácsonyfadíszek, amelyek az idei parlamenti fenyőfát ékesítik. több száz kézi festésű üvegdiszt a soproni vegyipari vállalat üvegtechnikai üzemében dolgozó szocialista brigádok társadalmi munkában készítettek el.

nagyüzemi mértékben csak a soproni vállalat gyárt karácsonyfadíszeket, az idén több mint egymillió nyolcszázat küldtek az üzletekbe, a legutolsó szállítmányt a napokban. a karácsonyfadísz gyártók már laboratóriumi üvegfelszereléseket gyártanak, exportra. /mti/

cser/sza/az/ig ie

00.11 161282 0603

-.-

sb0003 4 150 mtib1003

salgótarján: lakótelepi közművelődés

1982. december 16. - a helyi általános iskola, a lakásszövetkezetek, otp-társasházak és állami lakások lakóinak összefogásával, a városi tanács és más szervek segítségével szervezték meg salgótarján egyik legújabb és legkorszerűbb negyedében, a mintegy hatezer lelket számláló beszterce lakótelepen a közművelődést. a közkönyvtár szerepét például a helyi általános iskola tízezer kötetes könyvtára tölti be, s ugyanitt iskolai-lakótelepi klubot alakítottak. a nélkülözhető vagy használaton kívüli helyiségeket közösségi szórakozási célokra alakítják át, rendezik be; hamarosan megnyílik egy barkácsolóműhely, egy kondicionáló terem, egy keramikus- és egy szövőműhely. a további tervek közt szerepel egy gyermek és egy felnőtt játéklklub kialakítása.

a beszterce lakótelepen egy korábbi elképzelés szerint egy oktatási-művelődési intézmény építését tervezték, ám ez anyagiak híján meghusult. pótlása azonban - részint az iskola, részint a tanács lakótelepi népművelőjének segítségével - úgy tűnik sikerül, a lakásszövetkezetek vezetői is keresik a módját, miként lehetne

bel

- 3 -

1982. 12. 16.

megteremteni, kibővíteni a közösségi kulturálódás-szórakozás feltételeit. törekvéseikhez az országos közművelődési tanács - erre kiírt pályázata révén - már eddig is több mint háromszázötvenezer forint támogatást nyújtott. /mti/

csiz/bgné/az/mz ie

00.12 161282 1376

-.-

sb0004 4 160 mtib1004

vasdiplomás tanító

1982. december 16. - vasdiplomával tüntették ki galbács gyula nógrád megyei tanítót. a most nyolcvanhárom éves nevelő 1917-ben, hatvanöt éve szerezte meg oklevelét, losoncon. kezdetben dévaványán, felsőpetényen, csitáron, majd harmincöt éven keresztül zagyvarónán tanított. erdőtarcsán ment nyugdíjba 1959-ben. kitüntetések alkalmából zagyvarónáról disztáviratot kapott olyan volt tanítványaitól, akik ugyanabban az iskolában tanítanak, ahol galbács gyulától tanultak emberséget is. a tanítás szeretetét saját gyermekeibe is beoltotta: hét fia és lánya közül négyen léptek apjuk nyomdokaiba. /mti/

csiz/bgné/az/ig ie

00.12 161282 0653

-.-

sb0005 4 150 mtib1005

a hiánycikk - kiállítás után - mérlegeket gyártanak

1982. december 16. - sokáig hiánycikknek számító fogyasztási cikkeket, különféle mérlegeket gyárt a magyar optikai művek. ezekből a belkereskedelem igényeinek kielégítésén túl már egyre többet szállítanak exportra is.

a fürdőszobai szobamérlegek kétféle változatát állítják elő, s 1982-ben 200 ezret gyártottak a hazai piacra. a formatervezett mérlegek kelendők a szocialista országokban éppúgy, mint a tőkés piacon. lengyelországba például 100 ezret szállítottak ebben az

évben, de jelentős tételeket vettek mexikói és uruguay-i kereskedők is. konyhai mérlegekből szintén két típus készül; a hagyományos tolósúlyos mérők, valamint az ugynevezett keverőtálasok. a régebbiekből az idén 70 ezret szállítottak a belkereskedelemnek. ezt a típust a külföldi partnerek már nem igénylik, nálunk is évről évre csökken a kereslet irántuk. a különböző súlyokkal, régi rugós mutatóval készülő mérlegeket ezért fokozatosan kiszorítják a piacról a két- és háromliteres „keverőtálas”, színes műanyaggal bevont, modern formájú mérlegek. ezekből is 70 ezret adtak az idén, jövőre a kapacitás bővítésével még többet gyárthatnak. a keverőtálas mérlegeket a mom már külföldön is kínálja, olasz cégek nemrég próbaszállítmányokat rendeltek.

a mom egy tavalyi hiánycikk-kiállítás után vállalkozott a mérlegek sorozatgyártására. azon a bemutatón elsősorban olyan fogyasztási termékeket mutattak be, amelyekre nagy a hazai igény, mégis sokszor nem kaphatók. a mom dunaujvárosi gyára régóta készít különféle finommechanikai cikkeket, így a mérlegek gyártására is viszonylag gyorsan berendezkedett. a mom a továbbiakban is rendszeresen figyelemmel kíséri a hiánycikk-kiállításokat, és szoros kapcsolatot teremtett a termeltetők tanácsával is. újabb hiánycikkek gyártásának megszervezését vették tervbe, ezekből a fogyasztási cikkekből hosszú távon nagyobb szériákat tudnak jövedelmezően eladni itthon és külföldön. /mti/

sz/er/s jf ie

00.13 161282 1994

-.-

sb0006 4 150 mtib1006

falusi fonoda

1982. december 16. - a mezőgazdaságban dolgozók téli foglalkoztatásának javítására tsz-fonodát rendezett be a hazai fésűsfonó bodajki gyára csákberényben. a csákberényi rákóczi tsz egy terményraktárat másfél millió forint költséggel, házilagos kivitelezésben üzemcsarnokká alakított, és nyolc fonalmotringoló gépet szerelt föl benne. a három műszakban termelő tsz-fonodában dolgozó asszonyok - részint állandó, részint téli idénymunkások - évente 1200 tonna fonal előkészítését végzik el. /mti/

zsi/fné/az/ig ie

00.14 161282 0544

-.-

sb0007 4 130 mtib1007

pályázat katonai főiskolákra

1982. december 16. - a honvédelmi minisztérium jelentkezésre hívja fel a dolgozó nép szolgálatát hivatásuknak választó férfiakat, akik a magyar néphadsereg vagy a belügyminisztérium határőrség tisztjei kívánnak lenni. a jelentkezés feltételei: magyar állampolgárság; feddhetetlen előélet és erkölcsi-politikai megbízhatóság; hivatásos katonai szolgálatra való alkalmasság, érettségi bizonyítvány vagy annak megszerzése a jelenlegi tanévben, nőtlen családi állapot, 23 évnél nem idősebb életkor.

a jelentkezők felvételüket kérhetik a kossuth Lajos katonai főiskolára, ahol magasépítő, gépesített lövész, harckocsizó, rakéta és tüzér, felderítő, műszaki és bm határőr-szakon; a zalka máté katonai műszaki főiskolára, ahol légvédelmi rakéta, tüzér, hiradó, vegyvédelmi, rádiótechnikai, harc- és gépjárműtechnikai, fegyverzeti, hadtáp és katonai pénzügyi szakon kaphatnak képzést, valamint jelentkezhetnek a killián györgy repülő műszaki főiskolára, ahol a repülő-műszaki képzés van több szakon a polgári repülés szakterületeire is.

ezek a főiskolák a katonai képesítés mellett a szakterülethez kapcsolódó üzemmérnöki, üzemgazdász, a vadászirányító-megfigyelő szakon általános iskolai orosz nyelvtanári képesítést nyújtanak. a katonai főiskolára pályázók a jelentkezési lapot a középiskola igazgatójától, a korábban végzettek a megyei hadkiegészítési és területvédelmi /budapesten a fővárosi hadkiegészítő/ parancsnokságtól, sorkatonák a parancsnokaiktól kaphatnak. a pályázók a katonai főiskola mellett egyidejűleg más felsőfokú intézménybe is jelentkezhetnek. a pályázati határidő: 1983. január 31. /mti/

i és/mm/ag/zsu ie
07.32 161282 1682

-.-

bel

- 6 -

1982.12.16.

sb0008 4 150 mtib1008

növekvő tejtermelés

1982. december 16. - öt év alatt 1500 literrel nőtt az 1 tehénre jutó átlagos tejtermelés a mezőgazdaság iparszerűen működő állattelepén, ahol korszerű tenyésztési módszereket alkalmaznak és az átlagosnál jobban figyelembe veszik a szakosodás követelményeit - állapította meg az országos takarmányozási és állattenyésztési felügyelőség elemzése, amely az elmúlt időszak teljesítményeiből vonta le a következtetéseket.

az iparszerű telepek fölényét jelzi: - szemben a régebbi típusú állattartással, amikor is a korszerű módszerek bevezetésére csak részben van lehetőség - hogy az 1 tehénre jutó tejhozam az országos átlagot csaknem 530 literrel haladja meg. ezeken a telepeken tartják a nagyüzemek összes állományának mintegy 40 százalékát, ám az innen származó tej a nagyüzemi kínálatnak mintegy felét teszi ki. ez is a korszerűbb eljárásokkal magyarázható, s a tartási eredmények javulásával. a borjuszaporulat például 5 év alatt 6-7 százalékkal nőtt, számos gazdaságban a fiatal állatok elhullását minimálisra csökkentették és így az állomány utánpótlását folyamatosabbá tették. a régebbi építésű telepeket korszerűsítették, néhány év alatt két és félszeresére növelték a korszerű takarmány-tárolók befogadóképességét.

az elemzések szerint az iparszerű telepeken a legtöbb gondot továbbra is az okozza, hogy a műszaki berendezések színvonala nem üti meg a kívánt mértéket. hosszú évek óta változatlan a gépi- és a kézimunka aránya, sokfelé gondot okoz a takarmány kiosztása. a korszerű gépek hiányos kínálata miatt az üzemek nem szívesen költenek nagyobb műszaki beruházásokra, tartva attól, hogy a típusok a gyakorlatban nem válnak be. figyelmeztető adat, hogy 5 év alatt nem hogy nőtt volna, ellenkezőleg csökkent a gépesített takarmányadagolás aránya, holott sokan éppen ebben látják az iparszerű állattartás egyik előnyét. /mti/

jf/er/bam/zsu ie adta: balogh otáf

07.38 161282 1922

-. -

bel

- 7 -

1982.12.16.

sb0009 4 150 mtib1009

„szülőszoba,, a legelőn

1982. december 16. - természetes körülmények között, a legelőn születik a kisborjak egy része az enyingi állami gazdaságban. az elletéshez könnyen áttelepíthető, s tisztántartható „szülőszobákat,, karámokat készítettek, amelyekben három-négy napig marad az ujszülött borju az anyjával. a szakemberek szerint ez a módszer azért előnyös, mert feleslegessé teszi, hogy a tehenet ide-oda terelgessék, a borjak pedig születésük pillanatától kezdve friss legelőn, napfényen vannak, így a fertőzésekkel szemben ellenállóbbak, egészségesebbek lesznek, mint fedél alatt tartott társaik. a természetes tartási körülmények között nevelt borjak a leválasztás után sem kerülnek az istállóba, hanem fából ácsolt, egyszemélyes, szabadon álló ketrecekben tartják őket.

a természetes tartási körülmények előnyben részesítésével jelentősen javult a gazdaságokban az állategészségügyi helyzet, sőt a tehenenkénti tejhozam is nőtt napi öt literrel. /mti/

dáv/fné/az/zsu ie
08.11 161282 1004

-. -

sb0010 4 150 mtib1010

gyűjtik a szőlővesszőt

1982. december 16. - az enyhe időt kihasználva gyűjtik a szaporítóanyagot a bács-kiskun megyei szőlőtörzstelepeken. a kecskemét-szikrai állami gazdaság lakiteleki kutató állomásán főleg a háztáji szőlők gazdái által keresett új csemegeszőlő fajtákat metszik, s készítik elő a vesszőket az oltványozáshoz, növényházi hajtathoz. az egyéves oltványokból jövőre mintegy százszázad adnak át értékesítésre, köztük a kapós pölöskeit, a narancsízűt, a favoritot, az r-49-est és még mintegy tíz fajtát. újdonság a szőlőszaporítóházban nevelt tápedényes gyökeres vessző, amit az év bármely szakában kiültethetnek a telepítő, a termőre fordulásig majdnem két évet nyerve. jövőre már magas törzsű szőlőszaporítóanyagot is rendelhetnek a kertgazdaságok. ez utóbbit 120-150 centiméter magas törzsön nevelik a magas művelésű szőlősök kialakítására, pótlására. /mti/

lász/bné/az/zsu ie
08.17 161282 0912

-. -

sb0011 4 150 mtib1011

nagykonyhai kukták külföldi vevőnek

1982. december 16. - hatvanmillió forint értékű berendezést szállított külföldre a keripar tatabányai gyára, s ezzel teljesítette éves exporttervét: pontosan eleget tett a szocialista országokból kapott megrendeléseknek, a nyugat-európai országokba pedig a tavalyinál kétszer több kereskedelmi, s vendéglátóipari gépet szállított. az idén többek között szovjet, ndk-beli, angol, francia és holland cégek vásároltak termékeikből. a tökéletes kivétel számottevő növelését a holland sanamij céggel kialakított kooperációval alapozták meg. ettől a cégtől vásárolt licenc hasznosításával a legkorszerűbb és minden piacon jól értékesíthető nagykonyhai főzőüstök gyártására rendezkedtek be. a hollandok alkatrészeket szállítanak tatabányára, s az üstök egy részét visszavásárolják és nyugati országokban értékesítik. az előnyös együttműködés, a kedvező tapasztalatok alapján a külföldi partner lemondott a konyhai berendezések továbbfejlesztésének jogáról is. a tatabányaiak vállalkoztak a rendszeres gyártmányfejlesztésre, s így kísérleteztek ki - rendkívül rövid idő alatt - újabb típusokat. eredetileg tizenkilencféle nagykonyhai főzőüst gyártási jogát vették meg, de már negyven alaptípus száz változatát képesek előállítani. a gőzzel, gázzal és árammal egyaránt fűthető 50-230 literes óriás kuktákat a korróziónak jól ellenálló különleges rozsdamentes acélból készítik. /mti/

ráb/wmé/az/zsu ie
08.35 161282 1441

-.-

sb0012 1 180 mtib1012

baleset

1982. december 16. - közlekedési baleset történt szerdán késő este székesfehérvár határában a 62-es főút vasuti kereszteződésében. a vizsgálat eddigi megállapítása szerint a fényesorompó tilos jelzése ellenére a sínekre hajtott lada személygépkocsijával görbe lászlóné 27 éves nagylóki lakos, s a vasuti átjáróban összeütközött a székesfehérvárról budapestre tartó, 3231 számú személyvonattal. a dizelmotordony több mint háromszáz méterrel maga előtt tolta az autót. az összeütközés következtében a gépkocsi utasai közül horgosi józsefné 24 éves óvónő, nagylóki lakos a helyszínen, horgosi józsef 28 éves telepvezető a kórházban

belehalt sérüléseibe, görbe lászlóné életveszélyesen, görbe lászló pedig súlyosan megsérült.

a baleset ügyében a rendőrség - szakértők bevonásával - folytatja a vizsgálatot. /mti/

zsi/az/zsu ie
08.40 161282 0882

-.-

sb0013 4 130 mtib1013

vöröskeresztes küldöttség

1982. december 16. - a magyar vöröskereszt hantos jános főtitkár vezette küldöttsége hazaérkezett a vietnami szocialista köztársaságban, a kambodzsai népköztársaságban és a laoszi népi demokratikus köztársaságban tett látogatásáról. /mti/

i/s/zsu ie
09.11 161282 0292

-.-

sb0014 4 150 mtib1020

vasutvillamosítás - csütörtöktől vezetékipróba

1982. december 16. - a budapest-pécs közötti vasutvonal villamosításának első részeként elkészült a budafok-hárostól százhalombattáig - a dunai kőolajipari vállalatig - a felsővezeték-rendszer. a munkával a MÁV és a posta dolgozói a kitűzött határidőnél két héttel hamarabb végeztek; a vezetékek magasfeszültségű próbát és a méréseket csütörtökön megkezdték, s a terv szerint a 22 kilométeres szakaszon december 18-án megindulhatnak a villanymotordony vontatta szerelvények. a vonal átadásával naponta öt tonna üzemanyagot takarít majd meg a vasut.

a további munkák során jövőre a pusztaszabolcs dunaujvárosi leágazás villamosvezetékét készítik el, majd rétszilás és dombóvár között szerelik a hálózatot, s 1986-ban már a fővárostól a baranyai megyeszékhelyre tartó vonal teljes hosszában - 207 kilométeren - villamosvontatású szerelvények közlekedhetnek. /mti/

az/s/zsu ie
11.39 161282 0940

-.-

bel

- 10 -

1982.12.16.

sb0015 4 130 mtib1021

koszoruzási ünnepség kodály zoltán sirjánál

1982. december 16. - kodály zoltán, a nagy magyar tudós, művész és pedagógus születésének 100. évfordulóján, csütörtökön koszoruzási ünnepséget tartottak a farkasréti temetőben lévő sirjánál. a kegyelet, a megemlékezés virágaival tisztelegtek kulturális és társadalmi életünk képviselői, a tudós művész tisztelői, hozzátartozói.

a hazafias népfront országos tanácsa koszoruját molnár béla titkár és juhász róbert osztályvezető, a magyar tudományos akadémia koszoruját pach zsigmond páál alelnök és páál lénárd főtitkár helyezte el. a művelődési minisztérium nevében hanga mária miniszterhelyettes és erkel tiber osztályvezető, budapest főváros tanácsa nevében nyírő rózsza elnökhelyettes és mezei gyula főosztályvezető koszoruzott. a liszt ferenc zeneművészeti főiskola képviselőjében ujfalussy józsef rektor és lovas györgy főtitkár, a magyar zeneművészek szövetsége képviselőjében láng istván főtitkár és forrai katalin elnöksége tag, a magyar kodály társaság nevében pedig szokolay sándor elnök és szőnyi erzsébet társelnök helyezte a koszorút a síremlékre. az ünnepség kodály: föl szállott a páva ... című kórusművének előadásával fejeződött be.

me/er/mz ie

11.40 161282 1227

-. -

sb0016 4 150 mtib1022

új bányászlakások alberttelepen

1982. december 16. - az alberttelepi bányauzemnél csütörtökön megtörtént a műszaki átadása annak a három emeletes épületnek, amelyben huszonnégy bányászlakást alakítottak ki. a lakók a karácsonyi ünnepekre már be is költöznek.

a borsodi szénbányák alberttelepi bányauzeménél a régi, már gazdaságosan fel nem ujítható lakások helyett 1977-ben kezdték meg a korszerű otthonok építését. eddig százkilencven bányászcsalád

bel

- 11 -

1982.12.16.

költözött nyolc épület kétszobás, komfortos lakásaiba. a bánya szomszédságában kialakuló új lakótelepen még a vi. ötéves terv időszakában további négy épületet emelnek csaknem száz lakással.
/mti/

kör/szn/ká/er ie

11.43 161282 0687

-. -

sb0017 4 130 mtib1023

elhunyt galambos lászló

1982. december 16. - galambos lászló nyugállományu rendőr alezredes, a szocialista hazáért érdemrend kitüntetettje 69 éves korában elhunyt. galambos lászló 51 évvel ezelőtt lett a munkásmozgalom harcosa, 1938 óta volt a párt tagja, s a budapesti labdarugó szövetség elnökségében 25 évig dolgozott. hamvasztás utáni bucsuztatása katonai tiszteletadással december 22-én 15 órakor lesz a farkasréti temetőben.

mszmp xii. kerületi bizottsága
budapesti rendőrfőkapitányság
budapesti labdarugó szövetség

/mti/

mz ie

11.47 161282 0646

-. -

sb0018 4 150 mtib1024

Ügyintézés munkaidőn kívül - a fejér megyei nebulós ülése

1982. december 16. - 15-20 százalékkal csökkent 1982-ben fejér megyében a dolgozók egyéni ügyintézése miatt kieső munkaidő - állapította meg csütörtöki ülésén a fejér megyei népi ellenőrzési bizottság. a népi ellenőrök hatvan tanácsi, illetve gazdálkodó és szolgáltató szervnél, vállalatnál kérdőívekkel mérték fel a közintézmények és szolgáltató szervezetek ideai ügyfélfogadásának tapasztalatait, s a több ezer véleményt, adatot számítógépes feldolgozással értékelték.

a vizsgálat kimutatta, hogy az ötnapos munkahét bevezetését a megyében átgondoltan kapcsolták össze a közintézmények, boltok és szervizek nyitvatartási idejének átszervezésével, ügyfélfogadó irodák, vevőszolgálatok létesítésével. kitűnt viszont, hogy egyes helyeken például a postánál, az otp-nél és a gépkocsijavító szervizeknél célszerű lenne a nyitvatartási idő módosítása. a kedvező munkaügyi adatok annak is köszönhetőek, hogy a vállalatoknál szigorúbban kezelik a dolgozók napközbeni eltávozásának engedélyezését, s a kisebb távolléteket is ledolgozzák. közrejátzott továbbá, hogy több nagyvállalat igazgatóságán, illetve kisebb intézményekben is bevezették a rugalmas munkaidőt. /mti/

zsi/fné/st/er ie

11.49 161282 1259

-.-

sb0019 4 130 mtib1025

megyei tanácsülés győrtött a jövő évi költségvetésről

1982. december 16. - csütörtökön győrtött ülést tartott győr-sopron megye tanácsa. megtárgyalták és elfogadták a megye 1983. évi költségvetési és fejlesztési tervét. eszerint a jövő évi költségvetési alap 8, a fejlesztési pedig 4 százalékkal lesz nagyobb az ideinél. a tanácsstagok egyetértésével találkozott az a bejelentés, hogy a fejlesztési alap jelentős részét a következő évben is a lakásépítésre költik. győr-sopron megyében 1983-ban 2850 új otthon létesül, miközben 544 régi, elavult lakást lebontanak. az állami lakásépítés - ezen belül a célcsoportos lakásépítés - csökken, a teletszerű magánérs lakásépítés pedig növekszik. egyedülállóknak, gyermektelen házaspároknak győrtött, sopronban, mosonmagyaróvárott és csornán épülnek garzon lakások, egy év alatt összesen 196.

tovább épül a győri kórházközpont, amely 1984-ben készül el véglegesen. 1983-ban 200 milliót költenek kórházfejlesztésre győrtött. mosonmagyaróvárott elkészül az új művelődési ház, sopronban új kenyérgyár, gyermekotthon épül, s bővül a kórház. iskolák bővítésére és építésére 100 millió forintot költenek a megyében. /mti/

cser/sza/ká/er ie

11.58 161282 1195

-.-

sb0020 4 160 mtib1026

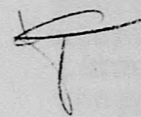
szocialista grafika 1918-1945

1982. december 16. - szocialista grafika 1918-1945 címmel nyílt kiállítás csütörtökön zalaegerszegen, a göcseji múzeumban. a tárlaton a szombathelyi savaria múzeum új szerzeményei láthatók, a legnagyobb számban derkovits gyula és a szocialista képzőművész csoport tagjainak alkotásai. bemutatják azoknak a műveit is, akik a szocialista képzőművészek mellett szerveződő csoportokhoz tartoztak, vagy - kifejezve ezzel állásfoglalásukat - velük közös kiállításokon vettek részt.

a tárlat 1983. január 31-ig tart nyitva. /mti/

tas/kné/ká/er ie

12.01 161282 0594

-.-

sb0021 3 160 mtib1028

köpeczi béla beszéde /1.rész/

1982. december 16. - a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk köpeczi béla beszédének rövidített változatát, a beszéd az esti kodály-diszünnepségen hangzik el. az anyag feloldásig

s z i g o r u a n e m b a r g ó s !

x x x

- kodály zoltánra, a magyar kultúra nagy alkotójára és ösztönzőjére emlékezünk. ő a kultúrát a nemzeti felemelkedés egyik eszközeként fogta fel, és ezért törődött mindennel, ami a művelődéssel volt kapcsolatos. úgy akart reformot, hogy a hazai hagyományokra kívánt építeni, s azt kereste: mi az a sajátos, amivel a magyar nép ki tudja fejezni önmagát, és hozzá tud járulni az egyetemes kultúrához - mondotta előljáróban. majd arról szólt, hogy kodály bartókkal együtt irányította a figyelmet a magyar népdalra, s ez a korabeli magyar zenei életben egyszerre volt művészi és társadalmi újítás. hagyománykeresésük nemcsak a folklór felfedezésén nyilvánult meg, hanem a magyar irodalom történelmét idéző értékeinek elismerésében és zenei felhasználásában is. kodály vallásossága is e hagyománytiszteltetnek a része, s nem választható el történelemfelfogásától.

a következőkben hangzott: kodály maga is tudta, és műveiben elmondta, hogy a magyar nép multja tele van megpróbáltatással és szenvedéssel, de sohasem süppedt bele a pesszimista történelemszemléletbe: mindig a cselekvő hazaszeretet hirdetője volt. a felszabadulás után különösen táplálta az a remény, hogy - amint mondta - „itt valaha szép élet lesz, sőt szebb, mint valaha volt,,.

- amellett, hogy mindig kereste a kultúra magyar jellegét, sohasem zárkózott el a világ nagy értékei elől. ő írta egy helyen: „az idegen kultúra hatása nélkül elsenyved a nemzeti kultúra. a legnagyobb nemzeti mozgalmak éppen egy-egy idegen behatás következményei voltak,, tudatosan hirdette, hogy a magyar kultúra sajátossága az összeurópaiság érvényesítése, s ebből programot csinált.

kodály kulturafelfogásában - hangsúlyozta a szónok - különösen figyelmeztető számunkra, hogy a nép kultúráját nemcsak forrásként vette számba, hanem minden művelődési tevékenység céljaként is. etikai és ezzel együtt művészi magatartását alapvetően meghatározta a haza szeretete mellett a nép szeretete, amely számára a parasztságot és a munkásságot egyaránt jelentette. /folyt./

zsu ie
12.38 161282 2329

-.-

sb0022 3 160 mtib1029

köpeczi béla beszéde /az anyag feloldásig embargós! /2.rész/

a néphez akarta eljuttatni a legmagasabb rendű kulturát, és természetesen mindenekelőtt a zenét, nem pusztán a művelődés, hanem a társadalmi fejlődés érdekében. 1948-ban sok és nem eredménytelen küzdés után nyilatkozta: „a demokrácia sok tekintetben a nevelés kérdése, a demokratikus művészet is. a művészeti nevelőmunkától tehát nagy hatást várunk, és nagy eredmények fűgnek annak jó teljesítésétől. én magam a zenei oktatás terén tapasztaltam, de nem hiszem, hogy más művészet terén másképpen volna: aki korán rákap a jóra, azon később már nem fog a rossz,,. rossznak tartotta az izléstelent, az értéktelent, de még a cselekvéstől elriasztó értéket is. úgy érezte, hogy a demokratikus népművelő programját a szocialista társadalom valósítja meg, s ezért aktívan részt vett a felszabadulás utáni tudományos és kulturális életben.

kodály zenepedagógiai munkásságát méltatva kifejtette: - az ő ösztönzéséből jött létre egy olyan óvodai és iskolai hálózat, amelyben ma sok százezer gyermek sajátítja el a zenei nevelés elemeit. a szakosított képzésben jelenleg mintegy 80 ezer fiatal vesz részt, ami nemz. etközi mércével mérve sem kevés. ő kezdeményezte és irányította a kórusmozgalmat, amelyben tömegek szólaltathatták meg a „zene legtermészetesebb formáját,,. nemcsak nálunk, hanem a világban mindenütt hatalmas lendületet adott a zenei nevelésnek. azt tartotta, hogy az esztétikai és különösen a zenei műveltség nélkül nincs igazi kultúra.

- a zenei neveléshez szorosan kapcsolódott mindaz, amit a nyelv-művelés érdekében tett. - húzta alá a szónok. - a magyar jelleg megnyilvánulását kereste a nyelvben és a beszédben is, s ezért akart gátat vetni kiejtésünk romlásának, nem restelve nagyon is gyakorlatias tanácsokat adni. hatalmas uttörőmunkát végzett a népzene gyűjtésében, és feldolgozásában, s e tekintetben is iskolát alapított. de mindenekelőtt zenei alkotások hosszú sorát hozta létre, megteremtve a magyar népzeneből táplálkozó zenei idiómát, ahogy bartók mondotta: „az ő zenéjében öltött testet a legtökéletesebben a magyar szellem,,. ma a világ őt a kor legnagyobb zeneszerzői között tartja számon.

/folyt./

zsu ie
12.39 161282 2231

-.-

i

sb0023 3 160 mtib1030

köpeczi béla beszéde /az anyag feloldásig embargós/ /3.rész/

- kodály a teljes emberséget akarta megvalósítani, a mások és a maga életében is, amikor - a tanácsköztársaság bukása után - felelősségre akarták vonni a zeneművészeti főiskolán tanúsított magatartásáért, a következőket mondta: „a napi politikával nem foglalkoztam. átvitt értelemben azonban politika minden taktus, minden népdal, amit feljegyeztem.,, ebben az értelemben volt politikus kodály zoltán, aki mindig arra figyelt, hogy mivel lehet használni a közösségnek. - mondotta köpeczi béla, majd így fejezte be ünnepi beszédét:

- a nagyszerű, maradandó, nemzetet és világot gazdagító művek és tettek emberére emlékszünk, amikor kodály zoltán tevékenységét és alakját felidézzük, megfogadva és az utódokra is vonatkoztatva bölcs figyelmeztetését: „visszanézni megtett utra, akár hegyek között, akár az életben, nem szerettem soha. mindig csak arra néztem, ami előttem volt.,, nézzünk mi is előre. becsüljük meg azt a nagy értéket, amelyet roppant életműve jelent számunkra, s erre is alapozva építsük tovább a korszerű magyar kulturát, és ezen belül a zenei műveltséget, - a mindig szorgalmasan kész nép- és hazaszeretet, a cselekvő humanizmus szellemében. /mti/

na/ka/zsu ie
12.39 161282 1260

--

sb0024 4 130 mtib1031

elhunyt Linet józsefné kis erzsébet

1982. december 16. - Linet józsefné kis erzsébet a szocialista hazáért érdemrend kitüntetettje, aki 1937 óta volt a párt tagja, 71 éves korában elhunyt. hamvasztás utáni bucsuztatása december 21.-én kedden háromnegyed 3 órakor lesz a kispesti ujtemetőben.

az mszmp xi. ker. bizottsága

/mti/

ág/mz olt

13.00 161282 0402

--

sb0025 4 180 mtib1032

balesetek

1982. december 16. - Komárom külterületén tavucku ali caybasi 57 éves gépkocsivezető, török állampolgár, izmiri lakos kamion gépkocsival elütötte tasnádi László 27 éves gépkocsivezető pápai lakost, aki a helyszínen meghalt. a vizsgálat eddigi adatai szerint a török állampolgár figyelmen kívül tartotta.

pécel belterületén Kovács Attila 20 éves egyetemi hallgató, budapesti lakos személygépkocsijával a gyalogjárdán elütötte Isaszegi András 66 éves nyugdíjas és László Lajos 75 éves nyugdíjas, helyi lakosokat. Isaszegi a kórházban meghalt, László súlyos sérülést szenvedett. a vizsgálat eddigi adatai szerint Kovács a személygépkocsival nem az utviszonyoknak megfelelő sebességgel közlekedett. /mti/

s/mz olt

13.05 161282 0742

--

sb0026 4 130 mtib1034

közhiteles nyilvántartás a föld- és ingatlanvagyonról

1982. december 16. - a földhivatalok szervezetéről, szakmai feladatairól, dolgozóinak élet- és munkakörülményeiről tanácskozott csütörtökön a közalkalmazottak szakszervezetének központi vezetősége. az ülés elé írásban terjesztett tájékoztatóból kitűnt, hogy a földhivatal fontos feladata a térvizsgálásokban az agrártermelés szolgálata. munkájukkal hozzájárulnak ahhoz, hogy a város- és községfejlesztés, ipartelepítés vagy más célra csak annyi földet vonjanak fel a termőföldekből, amennyi feltétlenül szükséges. az is cél, hogy jó minőségű földeket vegyék igénybe, a megművelést pedig hasznosítsák. a földhivatalok elősegítik a mezőgazdasági nagyüzemek, illetve a nagyüzemek és földtulajdonosok cseréjét, a tanácsokkal együtt megkövetelik a termőföldek megművelését. gondoskodnak arról is, hogy az ország egész területén levő földrészeket, a rajtuk levő létesítményeket a földmérési alaptérképen ábrázolják. a tájékoztatóból kitűnt az is, hogy három éven belül be kell fejezni a természeti tényezőkön alapuló új földértékelést, amelynek végső eredményét kifejező termőhelyi értékszámot a földértékelési térképen és az ingatlannyilvántartásban tüntetik fel. a termőhelyi értékszám 1986-ban az ország egész területén egyszerre lép érvénybe, és a vii.ötéves terv időszakában már erre alapulnak a földdel kapcsolatos jövedelemszabályozási intézkedések.

sb0023 3 160 mtib1030

köpeczi béla beszéde /az anyag feloldásig embargós/ /3.rész/

- kodály a teljes emberséget akarta megvalósítani, a mások és a maga életében is, amikor - a tanácsköztársaság bukása után - felelősségre akarták vonni a zeneművészeti főiskolán tanúsított magatartásáért, a következőket mondta: „a napi politikával nem foglalkoztam. átvitt értelemben azonban politika minden taktus, minden népdal, amit feljegyeztem.,, ebben az értelemben volt politikus kodály zoltán, aki mindig arra figyelt, hogy mivel lehet használni a közösségnek. - mondotta köpeczi béla, majd így fejezte be ünnepi beszédét:

- a nagyszerű, maradandó, nemzetet és világot gazdagító művek és tettek emberére emlékszünk, amikor kodály zoltán tevékenységét és alakját felidézzük, megfogadva és az utódokra is vonatkoztatva bölcs figyelmeztetését: „visszanézni megtett utra, akár hegyek között, akár az életben, nem szerettem soha. mindig csak arra néztem, ami előttem volt.,, nézzünk mi is előre. becsüljük meg azt a nagy értéket, amelyet roppant életműve jelent számunkra, s erre is alapozva építsük tovább a korszerű magyar kulturát, és ezen belül a zenei műveltséget, - a mindig szorgalmasan kész nép- és hazaszeretet, a jelekvő humanizmus szellemében. /mti/

na/ka/zsu ie
12.39 161282 1260

--

sb0024 4 130 mtib1031

elhunyt linet józsefné kis erzsébet

1982. december 16. - linet józsefné kis erzsébet a szocialista hazáért érdemrend kitüntetettje, aki 1937 óta volt a párt tagja, 71 éves korában elhunyt. hamvasztás utáni bucsuztatása december 21.-én kedden háromnegyed 3 órakor lesz a kispesti ujtemetőben.

az mszmp xi. ker. bizottsága

/mti/

ág/mz olt

13.00 161282 0402

--

sb0025 4 180 mtib1032

e/
balesetek

1982. december 16. - komárom külterületén tavucku ali caybasi 57 éves gépkocsivezető, török állampolgár, izmiri lakos kamion gépkocsival elütötte tasnádi lászló 27 éves gépkocsivezető pápai lakost, aki a helyszínen meghalt. a vizsgálat eddigi adatai szerint a török állampolgár figyelmen kívül tartotta.

pécel belterületén kovács attila 20 éves egyetemi hallgató, budapesti lakos személygépkocsijával a gyalogjárdán elütötte isaszegi andrás 66 éves nyugdíjas és lászló lajos 75 éves nyugdíjas, helyi lakosokat. isaszegi a kórházban meghalt, lászló súlyos sérülést szenvedett. a vizsgálat eddigi adatai szerint kovács a személygépkocsival nem az utviszonyoknak megfelelő sebességgel közlekedett. /mti/

s/z olt

13.05 161282 0742

--

sb0026 4 130 mtib1034

közhiteles nyilvántartás a föld- és ingatlanvagyonról

1982. december 16. - a földhivatalok szervezetéről, szakmai feladatairól, dolgozóinak élet- és munkakörülményeiről tanácskozott csütörtökön a közalkalmazottak szakszervezetének központi vezetősége. az ülés elé írásban terjesztett tájékoztatóból kitűnt, hogy a földhivatal fontos feladata a tervidőszakban az agrártermelés szolgálata. munkájukkal hozzájárulnak ahhoz, hogy a város- és községfejlesztés, ipartelepítés vagy más célra csak annyi földet vonjanak a termőföldekből, amennyi feltétlenül szükséges. az is cél, hogy jóminőségű földeket vegyék igénybe, a megművelést pedig hasznosítsák. a földhivatalok elősegítik a mezőgazdasági nagyüzemek, illetve a nagyüzemek és földtulajdonosok cseréjét, a tanácsokkal együtt megkövetelik a termőföldek megművelését. gondoskodnak arról is, hogy az ország egész területén levő földrészeket, a rajtuk levő létesítményeket a földmérési alaptérképen ábrázolják. a tájékoztatóból kitűnt az is, hogy három éven belül be kell fejezni a természeti tényezőkön alapuló új földértékelést, amelynek végső eredményét kifejező termőhelyi érték számot a földértékelési térképen és az ingatlannyilvántartásban tüntetik fel. a termőhelyi érték szám 1986-ban az ország egész területén egyszerre lép érvénybe, és a vii.ötéves terv időszakában már erre alapulnak a földdel kapcsolatos jövedelemszabályozási intézkedések.

az ingatlannyilvántartásra vonatkozóan aláhúzták: alapvető követelmény, hogy az mindenkor egyezzen a valóságos állapottal. ennek érdekében az ingatlanokra vonatkozó változásokat be kell jelenteni, s azokat a földhivatalok folyamatosan átvezetik az ingatlannyilvántartásba. társadalmi és egyéni érdek, hogy a föld- és ingatlanvagyonról a tényleges állapotot, hűen tükröző, közhitelű nyilvántartás legyen.

hoffer istván, a kém országos földügyi és térképészeti hivatalának vezetője szóbeli kiegészítőjében hangsúlyozta: a szakszervezet sajátos eszközeivel jelentős mértékben segíti a földhivatalok munkáját. ezek, évente mintegy 1,6 millió ügyet intéznek, nagy felelősséggel munkálkodnak a földvédelmi törvény végrehajtásáért. dr. szabó endre, a közalkalmazottak szakszervezetének főtitkárhelyettese a viszonylag kis létszámú apparátus helytállásáról, a rétegpolitikai érdekképviseleti tevékenység eddigi eredményeiről, további feladatairól szólt. elmondta: a megyei földhivataloknál évente elég nagy; 12-13 százalék a munkaerőmozgás, úgy vélte: többet kellene tenni a munkahelyi közérzet, a szociális ellátottság jobbításáért. /mti/

me/s/mz olt

13.23 161282 2573

--

sb0027 4 150 mtib1035

közművelődési pályadíjakat adtak át az ipari minisztériumban

1982. december 16.- brigádművelődés- ahogyan mi látjuk címmel az iparvállalatok közművelődési tapasztalatainak összegyűjtésére hirdetett pályázatot a ipari minisztérium az ágazati szakszervezetekkel közösen az ősz folyamán. a beérkezett száz pályamű zsűrizése után csütörtökön az ipari minisztériumban hirdették ki a pályázat eredményét. az első díjat a gagarin hőerőmű madame curie szocialista brigádjának, a két másodikat a kőbányai textilművek kikészítő ifjúsági brigádjának, illetve a budapesti harisnyagyár nagybányai gyárának madách szocialista brigádjának, a három harmadik díjat a bakony művek kossuth szocialista brigádjának, a váci kötöttárugyár xi. pártkongresszus brigádjának, valamint szabó istvánné, a tatabányai hőerőmű ady endre szocialista brigádjának tagjának ítelték oda. további 13 brigád pályaműve dicséretben részesült. a díjakat méhes lajos ipari miniszter adta át.

elismerését fejezte ki a brigádok életéről, kulturális tevékenységéről adott tartalmas, őszinte képet, és felhívta a figyelmet a munkásművelődés hagyományai ápolásának, fejlesztésének jelentőségére. /mti/

ka/mz olt

13.31 161282 1181

--

sb0028 4 180 mtib1036

időjárásjelentés /1.rész/

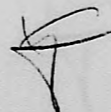
1982. december 16. - a meteorológiai intézet jelenti 1982. december 16-án 12.00 órakor:

változékony idő

a skandináv-félsziget déli része feletti középponttal hatalmas kiterjedésű ciklon örvénylik. hatására kontinensünkön - nagyjából az 50-dik szélességi körtől északra - meglehetősen változékonyra fordult az idő. a ciklon áramlási rendszerében óceáni eredetű, különböző hőmérsékletű és nedvességtartalmu léghullámok haladnak a szárazföld belseje felé. vonulásukat a brit-szigeteken, az alpok északi felén és a német-lengyel alföldön eső, zápor, helyenként havazás, a skandináv-félszigeten, továbbá a kelet-európai síkság északra fekvő területén gyakori havazás és sokszor viharos szél jelzi. az elmúlt 24 órában a kárpát-medencét délnyugati áramlással enyhe, nedves levegő árasztotta el.

magyarországon csütörtökön a dunántúlon változóan, másutt viszont többnyire erősen felhős idő volt. a keleti megyékben helyenként egész nap megmaradt a köd. a péntek reggelig lehullott csapadék mennyisége nyom és 2 mm között váltakozott. napközben a délnyugati szél sokfelé megélnkült, helyenként meg is erősödött. csütörtökön a hőmérséklet csúcserőssége az ország nagy részén 1 és 6 fok között, a tartósan ködös északkeleti tájakon viszont 0 fok körül alakult. pénteken hajnalban mínusz 1 és plusz 3 fok között váltakozott a hőmérséklet. ma délelőtt gyakran erősen megváltozott a felhőzet. elszórtan fordult elő eső, zápor. a szél gyakran megerősödött. a hőmérséklet 11 órakor az országban 2 és 10 fok között volt.

budapest belterületén csütörtökön a hőmérséklet napi középértéke 1,3 fok volt, ez 0,4 fokkal magasabb, mint a százéves átlag.

bel

- 20 -

1982.12.16.

ma 12 órakor budapesten 8 fokot mértek, a tengerszintre átszámított légnyomás 1002 mb, mérsékelten süllyed.

várható időjárás az ország területén péntek estig:

csupán időnként szakadozik fel a felhőzet, szórványos eső, záporosó várható, pénteken délután északon, északnyugaton már hózápor is előfordulhat. a délnyugati, majd északnyugati szél gyakran erős - főként a dunántúlon - néha viharos lesz. a legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 5 fok körül, a legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 5-10 fok között várható. /folyt./

zsu olt
13.36 161282 2318

-. -

sb0029 4 180 mtib1037

időjárásjelentés /2.rész/

távolabbi kilátások szombattól - keddig:

általában felhős lesz az idő. esőre, havasesőre, hózáporokra kell számítani: erős, helyenként viharos nyugati, északnyugati szél várható. a legalacsonyabb hajnali hőmérséklet mínusz 2 plusz 2 fok között lesz, a legmagasabb nappali hőmérséklet 1-6 fok között várható. jelentős mennyiségű /legalább napi 5 mm/ csapadék az ország területének 80 százalékán várható.

előrejelzés budapest térségére holnap reggelig:

néha kissé csökken a felhőzet, néhány alkalommal kisebb eső, futó zápor várható. a délnyugati szél időnként megerősödik. a hőmérséklet késő este 6 fok körül, holnap hajnalban 4 fok körül alakul.

a duna vízállása budapestnél 212 cm, hőmérséklete 4,6 fok.

/mti/

zsu olt
13.40 161282 0893

-. -

bel

- 21 -

1982.12.16.

sb0030 4 160 mtib1038

Láng István beszéde

1982. december 16. - a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk Láng István beszédének rövidített változatát, a beszéd az esti Kodály-ünnepségen hangzik el. az anyag feloldásig s z i g o r u a n e m b a r g ó s !

x x x

ezt követően Láng István, a magyar zeneművészek szövetségének főtitkára méltatta Kodály életútját, alkotói arcélét megrajzolva emlékeztetett arra, hogy a századforduló fiatal értelmiségi nemzedékével induló tehetséges művész a születésben lévő új nemzeti kultúra szellemi közegében életre szóló indítást kapott az európaiság, a modernség, a népiség, a közéleti elkötelezettség egymást kiegészítő, egymást feltételező kötetelméből. személyében szétválaszthatatlan egységben volt jelen a művész, a tudós, a pedagógus és a népművelő - mondotta -, még akkor is, ha élete különböző fázisaiban hol az egyik, hol a másik került jobban előtérbe.

Kodály Zoltán lázadó génusza, a századelő németes, illetve osztrákos zenei közizlésével szembeszegezte az oldottabb, franciás hangzásvilágot, s teljes erővel állt a magyar paraszti kultúra mellé. személyesen gyűjtötte össze, dolgozta fel tudományos alapoossággal a magyar népdalkincset, s azt a zeneszerzés egyik megújító bázisává emelte. lázadó szelleméről tanuskodik a psalmus hungaricus szövegválasztása és mozgósító zenei anyaga, amely nemcsak idehaza, de szerte a nagyvilágban máig tartó visszhangot váltott ki. lázadás volt operaszínpadra állítani a magyar népdalt, - hangsúlyozta a szónok - s legkivált lázadás volt, hogy Kodály Zoltán alkotó ereje teljében figyelmen kívül hagyta az iskolai ének-zeneoktatás megreformálására fordította.

századunk derekán ért pályája zenitjére, ekkor már maga mögött tudhatta az életművét meghatározó legkiválóbb szerzeményeit. zeneakadémiai osztályaiban olyan zeneművészeket nevelt, akik elhagyva az iskolát - ha kellett - egyszerre váltak néptanítónak, karvezetővé, zenetudóssá, közművelődési szakemberré és mindezek szolgálatában álló zeneszerzővé. Kodály művészete, tudományos munkássága, nemzetnevelő tevékenysége egy intarzia része, amelyek nem kioltják, hanem kiegészítik, erősítik egymást. ebben az intarziában benne foglaltatik a teljes életmű, a jelentéktelen hallásfejlesztő gyakorlatoktól az olyan zeneszerzői remeklésekig, mint a szóló csellószonáta, a psalmus hungaricus, a te deum, a galántai és a marosszéki táncok, a páva-variációk és más megrendítő hatású kórusművek - mondotta egyebek közt Láng István. /mti/

na/mz olt

14.13 161282 2523

-. -

bel

- 20 -

1982.12.16.

ma 12 órakor budapesten 8 fokot mértek, a tengerszintre átszámított légnyomás 1002 mb, mérsékelten süllyed.

várható időjárás az ország területén péntek estig:

csupán időnként szakadozik fel a felhőzet, szórványos eső, záporosó várható, pénteken délután északon, északnyugaton már hózápor is előfordulhat. a délnyugati, majd északnyugati szél gyakran erős - főként a dunántúlon - néha viharos lesz. a legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 5 fok körül, a legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 5-10 fok között várható. /folyt./

zsu olt
13.36 161282 2318

-. -

sb0029 4 180 mtib1037

időjárásjelentés /2.rész/

távolabbi kilátások szombattól - keddig:

általában felhős lesz az idő. esőre, havasesőre, hózáporokra kell számítani. erős, helyenként viharos nyugati, északnyugati szél várható. a legalacsonyabb hajnali hőmérséklet mínusz 2 plusz 2 fok között lesz, a legmagasabb nappali hőmérséklet 1-6 fok között várható. jelentős mennyiségű /legalább napi 5 mm/ csapadék az ország területének 80 százalékán várható.

előrejelzés budapest térségére holnap reggelig:

néha kissé csökken a felhőzet, néhány alkalommal kisebb eső, futó zápor várható. a délnyugati szél időnként megerősödik. a hőmérséklet késő este 6 fok körül, holnap hajnalban 4 fok körül alakul.

a duna vízállása budapestnél 212 cm, hőmérséklete 4,6 fok.

/mti/

zsu olt
13.40 161282 0893

-. -

bel

- 21 -

1982.12.16.

sb0030 4 160 mtib1038

Láng István beszéde

1982. december 16. - a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk Láng István beszédének rövidített változatát, a beszéd az esti Kodály-ünnepségen hangzik el. az anyag feloldásig s z i g o r u a n e m b a r g ó s !

x x x

ezt követően Láng István, a magyar zeneművészek szövetségének főtájkára méltatta Kodály életútját. alkotói arculát megrajzolva emlékeztetett arra, hogy a századforduló fiatal értelmiségi nemzedékével induló tehetséges művész a születésben lévő új nemzeti kultúra szellemi közegében életre szóló indíttatást kapott az európaiság, a modernség, a népiség, a közéleti elkötelezettség egymást kiegészítő, egymást feltételező kötetelméből. személyében szétválaszthatatlan egységben volt jelen a művész, a tudós, a pedagógus és a népművelő - mondotta -, még akkor is, ha élete különböző fázisaiban hol az egyik, hol a másik került jobban előtérbe.

Kodály Zoltán lázadó génusza, a századelő németes, illetve osztrákos zenei közizlésével szembeszegezte az oldottabb, franciás hangzásvilágot, s teljes erővel állt a magyar paraszti kultúra mellé. személyesen gyűjtötte össze, dolgozta fel tudományos alaposággal a magyar népdalkincset, s azt a zeneszerzés egyik megújító bázisává emelte. lázadó szelleméről tanuskodik a psalmus hungaricus szövegválasztása és mozgósító zenei anyaga, amely nemcsak idehaza, de szerte a nagyvilágban máig tartó visszhangot váltott ki. lázadás volt operaszínpadra állítani a magyar népdalt, - hangsúlyozta a szónok - s legkivált lázadás volt, hogy Kodály Zoltán alkotó ereje teljében figyelmen kívül hagyta az iskolai ének-zeneoktatás megreformálására fordította.

századunk derekán ért pályája zenitjére, ekkor már maga mögött tudhatta az életművét meghatározó legkiválóbb szerzeményeit. zeneakadémiai osztályaiban olyan zeneművészeket nevelt, akik elhagyva az iskolát - ha kellett - egyszerre váltak néptanítóvá, karvezetővé, zenetudóssá, közművelődési szakemberré és mindezek szolgálatában álló zeneszerzővé. Kodály művészete, tudományos munkássága, nemzetnevelő tevékenysége egy intarzia része, amelyek nem kioltják, hanem kiegészítik, erősítik egymást. ebben az intarziában benne foglaltatik a teljes életmű, a jelentéktelen hallásfejlesztő gyakorlatoktól az olyan zeneszerzői remeklésekig, mint a szóló csellószonáta, a psalmus hungaricus, a te deum, a galántai és a marosközéki táncok, a páva-variációk és más megrendítő hatású kórusművek - mondotta egyebek közt Láng István. /mti/

na/mz olt

14.13 161282 2523

-. -

sb0031 4 130 mtib1040

magyar- finn tudománypolitikai szeminárium

1982. december 16. - magyar- finn tudománypolitikai szemináriumot tartottak budapesten december 14-16. között, a tanácskozás keretében a magyar tudományos akadémia és a finn akadémia képviselői megvitatták a két ország tudományos-műszaki politikáját abból a célból, hogy előkészítsék egy közös, összehasonlító tudománypolitikai tanulmánykötet kiadását.

a finn akadémia delegációját fogadta páál lénárd, az mta főtitkára. /mti/

ka/er olt

14.56 161282 0501

--

sb0032 4 130 mtib1041 /felhasználható: 16.30 h-tól/

magyar szociológiai társaság közgyűlése

1982. december 16. - a magyar szociológiai társaság csütörtökön tartotta ezévi közgyűlését a marx károly közgazdaságtudományi egyetemen. szalai sándor elnöki megnyitóját után andorka rudolf és vitézy iván számolt be a mai szociológia fejlődésének főbb irányairól. a közgyűlésen átadták a fiatal szociológusok munkájának elismerésére alapított erdei ferenc emlékdíjakat, amelyeket ez évben mátyus aliz, a művelődéskutató intézet tudományos munkatársa és tamás páál, az mta szociológiai kutatóintézete tudományos munkatársa nyert el. ezt követően elnöki és titkári beszámoló hangzott el, amelyet a közgyűlés megvitatót és jóváhagyott. /mti/

ka/mz olt

14.57 161282 0706

--

sb0033 4 160 mtib1042

külföldön élő magyar származású művészek kiállítása

1982. december 16. - huszonhárom ország 287 művészeinek mintegy 500 alkotását bemutató kiállítás nyílik pénteken a múcsarnokban. a tisztelet a szülőföldnek elnevezésű tárlaton szereplő művészek valamennyien magyar származásúak. kiállításukat csütörtökön bemutatták a sajtó képviselőinek.

hasonló kiállítást utoljára 1970-ben rendeztek. az akkori tárlaton 85 művész szerepelt. a magyar származású alkotók mostani seregszámának legidősebb művésze a 98 éves orbán dezső, aki a nyolcak művészcsoportjának egyetlen élő tagja, a legfiatalabbak a huszonéves pályakezdők, akiknek többsége már a másodgenerációhoz tartozik. többségük festő, de jelentkezték alkotásaikkal fotóművészek, szobrászok, építészek is. közülük néhányan jelentős adománnyal gazdagították hazai gyűjteményeinket, többük műveinek önálló muzeuma, állandó bemutatója van magyarországon, például victor vasarelynek, nicolas schöffernernek, amerigo totinak és vörös bélának. Ők a mostani alkalmat sem halasztották el, újabb alkotásaikkal jelentkezték.

a múcsarnoki tárlattal a szervezők arra törekedtek, hogy bemutassák, mi foglalkoztatja jelenleg a külföldön élő magyar származású művészeket. a tisztelet a szülőföldnek elnevezés nem témabeli megszorítást jelent, egy olyan gesztusra utal, amely kinyilvánítja, hogy a mai magyarország élő kapcsolatot tart a határain kívül élő magyarokkal. ez a szándék visszhangra talált a magyar származású művészek körében, ennek színes és gazdag bizonyítéka tiszteletük a szülőföld előtt.

a művelődési minisztérium és a magyarok világszövetsége által közösen rendezett kiállítást a múcsarnokban január végéig tekinthetik meg a látogatók. /mti/

jgy/mi/er olt

15.01 161282 1742

--

sb0034 4 160 mtib1043

patay-gyűjtemény tápiószelén

1982. december 16. - századunkkal egyidős művész mutatkozik be festményeivel azon a tájon, amely évekig munkaadó otthona volt: tápiószelén a kohászati gyárépítő vállalat dolgozói csütörtökön ünnepélyesen vették át - végleges megőrzésre - patay éva számos munkáját. az adományozómiután végzett a képzőművészeti főiskolán, ahol rudnay gyula tanítványa volt - pest megyében, isaszegen tanított, és festett. több munkája készült ennek az országrésznek más vidékein, érden és a ráckevei kis-duna mentén; innen a kötődése, az indíték az adományozáshoz. az idős művész 1948 óta győrött él, alkot; életművét 1977-ben ajándékozta a városbeli xantus jános muzeumnak. az ujabban készült olajképeit és félszáz akvarelljét adta most a pest megyei nagyközségnek, a tápiószeléri blaskovich muzeumnak és a gyárnak, mely végül is az állandó gyűjtemény színhelye lesz. nem tárlatot láthat majd a közönség, hanem szerte az üzemben kifüggesztett képeket, színes tudósításokat az emberről és a természetről: mátrai, erdélyi tájakról, parkról, őszi kukoricásról, soproni utcaszegletről, kaszálásról és piaci árusról, borsófejtőről, utcai ácsorgóról. /mti/

az/s/ká/mz olt

15.01 161282 1195

--

sb0035 4 160 mtib1044

a bakony turisztikai fogadóképességéért

1982. december 16. - a bakony idegenforgalmi szerepének növeléséről, a balatoni vendégereget is szolgáló turisztikai értékeinek megóvásáról tárgyalt a bakonyi idegenforgalmi bizottság a csütörtökön veszprémben megtartott ülésén. a természeti szépségekben gazdag hegyvidék idegenforgalmának fejlesztésében - hangoztatták az ülésen - elsősorban a turistautak, a tájékoztató táblák, a kilátótornyok és az autóspihenők jó állapotáról, karbantartásáról kell gondoskodni. meg kell védeni a bakony és a balatonfelvidék 17 kilátótornyának állagát. a fából ácsolt kilátótornyok ugyanis a faanyag gombásodása miatt felújításra szorulnak. a bakonyra költethető idegenforgalmi fejlesztési alap jórészt az autóspihenők felújítására fordítják, ugyanis a 14 autóspihenőből - mint megállapították - 9 elhanyagolt állapotban van. a jövőben az illetékes községi tanácsok gondjaira bizzák az autóspihenőket, s e munkához támogatást is adnak. a turisztikai célpontok körül

előirányozták a tési szélmalom környezetének rendezését, a gézaházai turistaház körművesítését és a veszprémi állatkert uthálózatának a felújítását. gondoskodnak továbbá a cseszneki autóspihenő közvilágításának a kiépítéséről, és megközelítő utat, valamint autóspihenőt építenek a marcaltó mellett lévő rába-parti kirándulóhelyhez.

a bakonyi kiránduló körzetek fejlesztésével tehermentesíteni kívánják a balaton hétfévi zsufoltságát, s programot kínálnak a tóparti üdülőknak a kedvezőtlen időjárásu, fürdésre alkalmatlan napokra. /mti/

szé/mé/st/er olt

15.17 161282 1572

--

sb0036 4 130 mtib1045

Lázár györgy fogadta az iraki ifjusági és sportminisztert

1982. december 16. - Lázár györgy, a minisztertanács elnöke csütörtökön hivatalában fogadta ahmad husszein al-samari-t, az iraki köztársaság ifjusági miniszterét, aki hivatalos látogatáson tartózkodik hazánkban. a megbeszélésen jelen volt buda istván államtitkár, az országos testnevelési és sporthivatal elnöke. /mti/

sr/mi/mz olt

15.18 161282 0408

A

--

bel

- 26 -

1982.12.16.

sb0037 4 150 mtib1046

a közlekedési szakszervezet központi vezetőségének ülése
/1.rész/

1982. december 16. - az idei gazdálkodás tapasztalatairól és az 1983. évi tervekről tanácskozott csütörtöki ülésén a közlekedési és szállítási dolgozók szakszervezetének központi vezetősége.

onozó györgy közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes előadásában szólt arról, hogy a személyszállítási igények - elsősorban a díjak emelése miatt - ebben az évben mérséklődtek; a közlekedési vállalatok teljesítménye a távolsági tömegközlekedésben csaknem 4 százalékkal elmaradt a tavalyitól. a helyi - elsősorban a vidéki - tömegközlekedésben viszont valamelyest nőtt a forgalom. az áruszállításban szintén csökkentek az igények, ami nagyrészt a beruházások visszafogásának a következménye. a vállalatok számára fontos, hogy szolgáltatásaikat a változó piaci követelményekhez igyekezzenek igazítani, s alaptevékenységük ésszerűsítésével, s a költségek további csökkentésével alkalmazkodjanak a fuvaroztatók igényeihez és korlátozott lehetőségeihez. a vállalati gazdálkodásban a mennyiségi igények kielégítése mellett a korábbinál fokozottabb jelentősége volt a minőségi követelmények kielégítésének, amit döntően szervezési intézkedésekkel igyekeztek megoldani. az áruszállításban a fokozott minőségi követelményeknek leginkább a közúti közlekedés felelt meg. a miniszterhelyettes elmondta, hogy a közlekedési vállalatok energiaigénye 1982-ben tovább mérséklődött. ez egyrészt a teljesítmények csökkenéséből, másrészt abból adódott, hogy a korábbinál kevesebb benzinüzemű tehergépjárművet használnak. a vállalatok számos fejlesztési és szervezési intézkedést hoztak, ezek eredményeként a fajlagos energiafelhasználás mintegy 3-4 százalékkal mérséklődött. a közlekedés összes energiamegtakarítása - közúti-egyenértékben számolva - megközelíti a 100 ezer tonnát.

jövőre a személyszállítási teljesítmények várhatóan általában nem változnak. továbbra is csökken a vasúti és az autóbusz-közlekedés teljesítménye, a légi közlekedésé és a vidéki tömegközlekedésé pedig növekszik. az áruszállításban minimális csökkenéssel számolnak, de - amint arra a miniszterhelyettes rámutatott - a vállalatoknak keresniük kell a lehetőségeket meglévő kapacitásaik hatékonyabb kihasználására.

/folyt.köv./ bi/s/mz olt

15.33 161282 2289

M

-.-

bel

- 27 -

1982.12.16.

sb0038 4 150 mtib1047

a közlekedési szakszervezet központi vezetőségének ülése
/2.rész/

a tervek ^(szer)int jövőre az autójavítóipari vállalatok 3-4 százalékkal növelik termelési értéküket. a lakosság részére végzett szolgáltatások értékének további csökkenését új szolgáltatási formák bevezetésével kell megakadályozniuk. 1983-ban várhatóan 9-10 százalékkal csökkennek a közlekedés és hírközlés beruházásai. ez minden alágazatot érint, kivéve a távbeszélő szolgálat fejlesztését - itt nyílik lehetőség egyedül a beruházási ráfordítások mérsékelt növelésére. a rendelkezésre álló források elsősorban a folyamatban lévő beruházások mielőbbi befejezését szolgálják. /mti/

t/bi/s/jf/mz olt

15.37 161282 0682

-.-

sb0039 4 150 mtib1048

a bányászszakszervezet központi vezetőségének ülése /1./

1982. december 16.- a szénbányászok erőfeszítéseit siker koronázta: törlesztették a mintegy 500 ezer tonnás széntartozást, amely az év első tiz hónapjában keletkezett a kedvezőtlen geológiai körülmények és váratlan üzemzavarok miatt - állapította meg csütörtöki ülésén a bányáipari dolgozók szakszervezetének központi vezetősége, amely az idei tervek teljesítéséről és a jövő évi feladatokról tárgyalt.

a legfrissebb adatok szerint a szénbányászok már időarányos tervüket is túlteljesítették mintegy hetvenezer tonnával. ehhez különösen jó munkával járultak hozzá a mátraaljai, az oroszlányi és a veszprémi bányászok. az ülésen jelentették be, hogy a mecseki szénmedencében több akna s csütörtökön éppen a kossuth-bánya teljesítette tervét, az év végéig ez az üzem várhatóan még mintegy harmincezer tonna szenet ad. a szakszervezet központi vezetősége köszöntetét fejezte ki a szénbányászok áldozatos munkájáért; a termelés kiesések pótlására általában 18-19 munkaszüneti napon dolgoztak, s ^{árónos} túlórán termelt szén mennyisége az egymillió tonnát is meghaladta.

a jövő évi tervek szerint az ideivel ^{árónos} mennyiségű szenet kér az ország a bányászoktól. a szakszervezet a maga sajátos eszközeivel minden segítséget megad ehhez a munkához, ám szükségesnek tartja,

A.

hogy a korábbinál átfogóbb műszaki és szervezési intézkedésekkel, a fejtések és szénvagyon bővítésével, a gép- és alkatrészellátás javításával teremtsék meg a tervfeladat teljesítésének feltételeit, hogy az ideinél kevesebb pihenőnapon vegyék igénybe a bányászok munkáját. a termelési feladatok megalapozásához arra is szükség van, hogy tervszerűbben és hatékonyabban hasznosítsák a fejlesztés anyagi erőforrásait, és tartalékmunkahelyek előkészítésével gondoskodjanak a nagy értékű termelőberendezések, a komplexen gépesített frontfejtések eszközeinek jobb kihasználásáról.

az előzetes jelzések szerint a kőolaj- és földgázbányászok is telteljesítik ez évi tervüket. a hazai kőolajtermelés várhatóan egy-két százalékkal haladja meg az idei előirányzatot, s földgázból a tervezett 6,3 helyett 6,6 milliárd köbméter gázt hoznak felszínre. a terven felül adott energiahordozókkal drága importbeszerzésektől is megkímélték az országot, több keresett termékükből pedig az exportot is növelték. így mintegy 200 millió dollárral járultak hozzá az ország külgazdasági egyensúlyának javításához. /folyt. köv./ sb/ka/mz olt

15.48 161282 2457

-. -

sb0040 4 150 mtib1049

jövő évi bélyegek

1982. december 16. - hatvanegy féle bélyeget jelentet meg a posta jövőre - erről tájékoztatta juhari istvánné vezérigazgató-helyettes az újságírókat csütörtökön a posta vezérigazgatóságán. az idén 62 féle bélyeget bocsátottak forgalomba, ezen belül hét blokkot és egy kisívet. egyebek között bélyegsorozattal köszöntötték a labdarugó-világbajnokságot és ugyancsak sorozatot adtak ki az úrkutatás eddigi eredményéről. sikert aratott a színpompás rózsákat bemutató sor és blokk, s nagy érdeklődés övezte a rubik-kocka világbajnokságra megjelentetett bélyeget is. /mti/

bi/mi/jf/er olt

15.50 161282 0620

-. -

sb0041 4 150 mtib1051

a bányászszakszervezetek központi vezetőségének ülése /2. rész/

az ország energiagazdálkodási programjának gyorsabb ütemű megvalósításában jövőre is nagy feladatok hárulnak az energetikai ágazatok dolgozóira. kellő mennyiségű szénmel, földgázzal kell segíteniük az olajtűzelésű kályhák, kazánok felváltását. /mti/

sb/ka/mz olt

15.52 161282 0345

-. -

sb0042 4 130 mtib1052

muosz-küldöttség

1982. december 16.- az ndk újságíró szövetségének meghívására december 13-16. között berlinben tartózkodott a magyar újságírók országos szövetségének delegációja dr. pálfy józsef elnök vezetésével.

a megbeszéléseken tárgyaltak a két szövetség kapcsolatairól, és aláírták az 1983. évi együttműködési jegyzőkönyvet. a küldöttség csütörtökön délután hazaérkezett budapestre. /mti/

ka/mz olt

15.55 161282 0429

M

-. -

sb0043 4 130 mtib1053 /embargó 18 óráig!/
 részvétlívrat

1982. december 16. - losonczy pál, az elnöki tanács elnöke táviratban fejezték ki részvétét ali abduallah saleh ezredesnek a jemeni arab köztársaság elnökének az országot sújtó földrengés okozta nagy emberveszteségek és anyagi károk miatt. /mti/ mi/sa olt
 16.11 161282 0299

-.-

sb0044 4 150 mtib1054

a bőripari szakszervezet központi vezetőségi ülése /1./

1982. december 16. - a bőr-, a szőrme- és a cipőipar összességében a tavalyinál több, a tervezettnél azonban várhatóan kevesebb árut állít elő az idén - tájékoztatta csütörtökön szabó imre ipari miniszterhelyettes a bőripari dolgozók szakszervezetének központi vezetőségét.

jelentősen növekedett a cipő-, kisebb mértékben a bőr- és bőrdíszműipar termelése, a kesztyű- és bőrruházati ipar a tavalyihoz hasonló mennyiségű, a szőrmeipar pedig amál kevesebb árut állított elő. kedvező, hogy folytatódott a vállalatoknál a kereslethez jobban igazodó termékszerkezet kialakítása, ez megmutatkozik az export alakulásában is. a bőr-, szőrme- és cipőipar a könnyűipar átlagánál nagyobb arányban teljesíti exportfeladatait.

a szakágazat termékeiből összességében kiegyensúlyozott volt a belföldi ellátás. ám az tény, hogy sok kritika érte - jogosan - a cipőipart, a nem kielégítő választék és minőség, esetenként a mennyiségi hiányok miatt. a gyártók helyzetét nehezítette, hogy a nyersanyagok világpiaci ára nagymértékben emelkedett, s időszakonként anyagihiánnyal küszködtek, ami a folyamatos termelésben kisebb zökkenőket okozott. javult az ágazatban a munkaerőgazdálkodás, a létszám tovább folytatódó csökkenése azonban szükségessé teszi a szervezés javítását, és a korszerű módszerek szélesebb körű bevezetését.

a jövőben változatlanul követelmény a mmőség javítása, a kereslet széleskörű kielégítése, amihez elengedhetetlen a gyártmányfejlesztés összehangolása a bőrgyártók és a feldolgozók között. gond ugyanis, hogy bár a bőripari vállalatok mennyiségileg elegendő bőr előállítására képesek, kínálatuk összetétele viszont nem mindig felel meg a bőrdíszmű- és a cipőipar igényeinek. /folyt. köv./ os/ka/mz olt

16.12 161282 1793

-.-

sb0045 4 130 mtib1055

készülődés a parlamenti fenyőfa-ünnepségre

1982. december 16. - csaknem háromezer uttörőt és kisdobost várnak az idén is a hagyományos parlamenti fenyőfa-ünnepségre. a magyar uttörők szövetsége budapesti elnöksége már elküldte a meghívókat az uttörőcsapatoknak, ahol döntenek: kik azok az uttörők, akik kiváló tanulmányi eredményeik és mozgalmi tevékenységük jutalmaként részt vehetnek ezen az ünnepségen - mondotta varsch endréné, a magyar uttörők szövetsége budapesti elnökségének elnöke csütörtökön a sajtó képviselőinek. december 25-én és 26-án délelőtt a kisdobosokat, délután az uttörőket fogadják az országházban. karácsony második napján délután ott lesz a megyéket és a gyemekvárosokat képviselő mintegy 300 pajtás is.

a fenyőfát a veszprémi erdőgazdaság erdejéből hozzák a következő napokban, s a néphadsereg 100 katonája helyezi el a kupolateremben. itt az uttörővezetők tűzoltók segítségével 800 színes körtefüzérrel, több mint 160 üveggömbbel, neonfigurával, 80 kiló szaloncukorral diszítik az óriásfenyőt. körülötte zajlik majd az egy órás főműsor, amely az idén a művészetek vándorútján című közművelődési játékhoz kapcsolódik. fellép a karsai pantomim rt., az artistaképző iskola számos tanulója. sárkártsak az előző években - rodolfo bűvész, a kisz központi művészegyüttes uttörő tánckara, rajkó zenekar. közreműködik gálvölgyi jános és mikó istván parodista, az astra bábegyüttes és a gyermekek kedvelt művésze, halász judit, akinek előadását a bojtorján együttes kíséri. a télapó jelmezében ez alkalommal is hadics lászló, a fővárosi operettszínház művésze köszönti a gyermeksereget. a házigazda: hirtling istván, a színművészeti főiskola harmadéves tanulója lesz.

u

1982. 12. 16.

az ünnepség további részében a kupolateremben vidám zenés nonstop-műsor szórakoztatja a vendégeket, az északi pihenőben a karsai pantomim rt, a vadászteremben a kalácska együttes szerepel, a jegyzői teremben pedig rajzfilmet vetítenek. Marton László, a vígszínház rendezője és 250 ifi- és felnőtt uttorővezető gondoskodik arról, hogy a 28. parlamenti fenyőfa-ünnepségen is felejthetetlen élményben részesüljenek a kispajtasok. /mti/

me/mi/sa olt
16.15 161282 2153

-.-

sb0046 4 160 mtib1056

nagy Lajos emlékkiállítás

1982. december 16. - nagy Lajos emlékkiállítás nyílt csütörtökön Miskolcon, a József Attila Könyvtárban, az író születésének közelgő 100. évfordulója alkalmából, a Petőfi Irodalmi Múzeum gyűjteményének anyagából rendezett kiállításon fotóreprodukciókon követhető nyomon nagy Lajos életútja, iskolai bizonyítványai, gyermekkori vízfestményei, első publikációi a nyugatban, a népszavában, felvételek az 1934-es moszkvai utról, a Kossuth-díj átvételéről. A kiállítás január 22-ig tekinthető meg. /mti/

monos/szn/ká/ig olt
16.17 161282 0561

-.-

sb0047 4 150 mtib1057

a bőripari szakszervezet /2./

a vállalatok a jövő évben termelésük 1,7-2 százalékos növelését tervezik, ezzel a belföldi igényeket és az export tervezett emelését egyaránt fedezhetik, a vitában egyebek között kifejtették, hogy a jobb gazdasági eredmények eléréséhez jobban össze kell hangolni az alapanyaggyártók, a feldolgozók, a kül- és belkereskedők érdekeit, beszámoltak több olyan intézkedésről, amelyeket a szakszervezeti tisztségviselők, aktivisták javaslatai alapján a költségek

M

1982. 12. 16.

csökkentésére, a munkafolyamatok ésszerűbb megszervezésére tettek a vállalatok, a központi vezetőség, elfogadta azt a tervezetet, amelyet a szakszervezet dolgozott ki az ágazati anyag- és energiatakarékos feladatok megvalósításának segítésére. /mti/

os/ka/mz olt

16.20 161282 0773

-.-

sb0048 4 130 mtib1063

ítélet a székesfehérvári szárazréti tömegszerencsétlenség ügyében

1982. december 16. - gondatlanságból okozott halálos közúti tömegszerencsétlenség vétségéért a székesfehérvári megyei bíróság - dr. Ióth István tanácsa - csütörtökön hirdetett ítéletében hatévi fogházban eltöltendő szabadságvesztésre, valamint a gépjármű-vezetéstől való örökös eltiltásra ítélte Nyakas József, 57 éves székesfehérvári lakost, autóbussz vezetőt, aki szeptember 9-én közút-vasút kereszteződésben tizenhat ember - köztük nyolc gyermek - halálát idézte elő. Egy nemzetközi gyorsvonat belerohant a 14-es vonalon Nyakas József által vezetett 37-es jelzésű helyi járatu autóbusszába, amelynek utasterében huszonötven tartózkodtak. Az autóbussz vezető, bár észlelte, hogy a fényesorompó nem működik, s látta a közeledő gyorsvonatot is, lebecsülte a veszélyt, s a sínekre hajtott, az átjáró felé 98 kilométeres sebességgel robogó vonat - annak ellenére, hogy a mozdonyvezető az autóbusszt észlelve azonnal behúzza a gyorsféket - valósággal kettévágta a csuklós autóbusszt. az ütközés következtében tizenhatan meghaltak, négyen súlyosan megsebesültek, hárman könnyebb sérüléseket szenvedtek.

Nyakas József - mint a bíróság az ítélet indoklásában hangsúlyozta - fegyelmezett, rendezett életű, szorgalmas ember volt, s félmillió kilométernél többet vezetett már baleset nélkül.

az ügyész valamint a vádlott és védője háromnapig gondolkodási időt kért. /mti/

dáv/fné/kz/gw hgy

16.46 161282 1535

M

-.-

sb0049 4 150 mtib1064

intézkedések az export növelésére - szmt-ülés tatabányán

1982. december 16. - a jövő évben elsősorban az exporttervek egyenletesebb teljesítéséhez és a termelési költségek erőteljesebb csökkentéséhez várják a munkáskollektívák segítségét a komárom megyei üzemekben - hangsúlyozták a szakszervezetek megyei tanácsának csütörtöki ülésén, ahol rangsorolták a feladatokat, a többi között ismertették, hogy az idén a múlt évhez képest két százalékkal több terméket szállított a megye ipara a nem rubel elszámolású piacokra, ennél azonban lényegesen több exportot terveztek az év elején, az export további növelése érdekében jövőre több intézkedést vezetnek be, ilyen lesz például, hogy a külkereskedelmi szervek képviselőivel közösen, üzemként megvizsgálják, hogy milyen újabb gyártmányokat lehet külföldön eladásra felkínálni, mindenekelőtt a még kihasználatlan kapacitásokat akarják ilyen módon az export szolgálatába állítani, a fontos cél elérésére a mostaninál több kezdeményezést várnak a vállalatok vezetőitől és a szakszervezeti bizottságoktól, ugyanilyen fontos feladatnak jelölték meg az szmt-ülésen a dolgozók tájékoztatásának javítását, jónéhány helyen ugyanis a munkáskollektíva több ismerettel rendelkezik az ország, sőt a világgazdaság gondjairól, eredményeiről, mint saját üzeme jelenlegi helyzetéről, gyártmányai értékesítésének alakulásáról, ezzel kapcsolatban az ülésen felszólalók hangsúlyozták, hogy ne a végleges, már eldöntött tényeket ismertessék a dolgozókkal, hanem már a tervek készítése közben is hallgassák meg őket, s különösen a váratlan exportmegrendelésekről tájékoztassák időben az üzemi dolgozókat.

ebben az évben a gazdasági szabályozók módosítása következtében felerősödött a megye iparában a differenciálódási folyamat - mutattak rá az szmt-ülésen, a szénbányászat termelése a tavalyinál várhatóan 425 ezer tonnával több lesz, s a gépipar teljesítménye is növekedett, a könnyűipar, az építőanyagipar, valamint a timföld-és az alumíniumipar termelése viszont kevesebb lesz az előző évinél, a nehezebbé vált és a megváltozott gazdasági körülményekhez jónéhány helyen rugalmasan alkalmazkodtak: módosították a létszámot, másutt viszont a piac nem kellő ismerete, rossz minőségű anyagok felhasználása és szervezetlenség akadályozta a folyamatos és gazdaságos termelést. /mti/

ráb/wné/sa kz hgy
16.54 161282 2346

-.-

sb0050 1 150 mtib1065

szerkesztőségek figyelmébe!

mai bs0108 mtib1049 sz. /jövő évi bélyegek/ című hírünkhöz a következő pótlást kérjük figyelembe venni!

a 4. sortól a szöveg helyesen:

... vezérigazgatóságán, a bélyegek közül említést érdemel a budapesti tavaszi fesztivál alkalmából kiadandó bélyegsor, melyet külföldön élő, magyar származású képzőművészek alkotásaiból állítanak össze, sort és blokkot bocsátanak forgalomba raffaello születésének 500. évfordulójára, s kiadják a hazánkban élő ritka madarakat ábrázoló sorozatot, postai téma is szerepel a tervekben: az év első kiadványa az immár 10 éves postai hollót köszönti, s blokkal és sorozattal emlékeznek meg az 1983-as hírközlési világevről, az évfordulók-események sorozat keretén belül jelenik meg a 800 éves szentgotthárdot köszöntő, valamint a dél-amerikai függetlenségi háború egyik kiemelkedő vezetője, simon bolivar születésének 200. évfordulójáról megemlékező bélyeg, az idén ...

/mti/

er hgy

17.00 161282 0999

-.-

sb0051 4 130 mtib1066

életmentő katonafiatalok kitüntetése

1982. december 16. - életmentő katonafiatalokat tüntettek ki csütörtökön szabolcs-szatmár megyében.

szögi lászló, nyiregyháza antalokori lakos és családja az idén szeptember 18-án a 38-as számú fűtővonalon trabantjával műszaki hiba miatt súlyos balesetet szenvedett, előzést követően a kormánymű hibájából a gépjármű, benne két felnőttel és két kisgyermekkel, az árokba hajtott, és ott felborult, a gépkocsi magatehetetlen és súlyosan sérült utasait a király károly parancsnoksága alatt a taktanyába tartó katonafiatalok mentették ki az utolsó pillantokban, hiszen nemsokkal a mentés után a trabant benzintartálya berobbant, s a kocsi teljesen kiégett, az életmentő katonák az utasokat biztonságba helyezték, elsősegélyben részesítették, majd

A

gondoskodtak a mentők értesítéséről is. a mentésben közreműködő 12 katonát elismerésben részesítették, közülük négyen - király károly, tóth andrás, tarsoly lászló és bódi mihály - csütörtökön ünnepi állománygyűlésen vehették át a minisztertanács életmentő emlékérmét, melyet csatáry ernő, a megyei tanács végrehajtó bizottságának titkára adott át számukra. /mti/
kal/umné/sa kz hgy
17.04 161282 1182

-.-

sb0052 4 130 mtib1067

magyar unesco-bizottság közgyűlése

1982. december 16. - a magyar unesco bizottság csütörtökön a pest megyei tanács disztermében megtartotta ez évi közgyűlését. a bizottság új elnököt választott, nagy péter akadémikus személyében.

a közgyűlés résztvevőit salgó lászlóné főtitkár tájékoztatta a magyar unesco-bizottság tevékenységéről, valamint a közeljövő kiemelkedő feladatairól. elmondta, hogy az éleződő nemzetközi helyzetben megnövekedett az együttműködés különböző formáinak jelentősége, az e téren tevékenykedő szervezetek felelőssége. az ensz nevelésügyi, tudományos és kulturális szervezetének magyar tagozata ezért fokozottabban használja ki az unesco nyújtotta lehetőségeket az oktatás, a tudomány, a kultúra és a kommunikáció terén is, demonstrálva készségünket a haladás érdekeit szolgáló nemzetközi együttműködés fejlesztésére. a magyar unesco-bizottság főtitkára beszámolt e célkitűzéseket szolgáló tevékenységük eddigi eredményeiről, jövő évi terveikről. a legfontosabb tennivalóik között említette a tájékoztatási tevékenység fejlesztését. javítani lehetne az unesco programjainak hazai ismertetését, de nem mindig hatékony a magyar elképzelések, tervek és eredmények bemutatása sem - hangsúlyozta.

a főtitkári beszámoló után a közgyűlés résztvevőit két korábbi rendezvényről tájékoztatták. az unesco ii. kulturpolitikai világkonferenciájának mexikói eseményeiről a magyar delegáció vezetője, rátkai ferenc művelődési miniszter-helyettes számolt be. nagy péter akadémikus novemberben az unesco iv. rendkívüli közgyűlésére vezetett magyar delegációt. erről szóló beszámolójában elmondta, hogy a rendkívüli ülészak legfőbb feladata az unesco

u

középtávu tervének megvitatása és elfogadása volt. hangsúlyozta a békére, a biztonságra és a leszerelésre nevelés témájában jövő tavaszra tervezett kormányközi konferencia, valamint az unesco közgyűlés xxii. ülészakára való felkészülés fontosságát. /mti/

jgy/mi/gw hgy

17.10 161282 1951

-.-

sb0053 4 150 mtib2029

ülést tartott az ensz mezőgazdasági és élelmezési szervezeteinek magyar nemzeti bizottsága

1982. december 16. - a mém-ben papócsi lászló mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes, a nemzeti bizottság elnökének vezetésével ülést tartott az ensz mezőgazdasági és élelmezési szervezeteinek magyar nemzeti bizottsága, amely megvitatta és elfogadta a titkárság beszámolóját a szervezet keretében az idén végzett magyar tevékenységről, és elfogadta a jövő évi munkatervet. a nemzeti bizottság megállapította: az ensz mezőgazdasági és élelmezési szervezeteiben kifejtett tevékenységünk jól szolgálja külpolitikai, agrárpolitikai és külgazdasági törekvéseinket.

a szervezetekkel való együttműködés révén további erőfeszítéseket kell tenni külgazdasági kapcsolataink bővítésére, fejlesztésére. /mti/
jf/sa hgy

17.11 161282 0829

u

-.-

bel

- 38 -

1982. 12. 16.

sb0054 4 160 mtib2031

ifju festőművészek kiállítása dunaujvárosban

1982. december 16. - két pályakezdő festőművész - farkas mihály és mőder rezső - alkotásaiból rendezett kiállítás nyílt csütörtökön a dunaujvárosi uitz béla-teremben. a főiskoláról az idén kikerült művészeknek ez az első önálló kiállítása. mindketten dunaujvárosban élnek és alkotnak, mindketten hosszabb dunaujvárosi amatőrködés után nyertek felvételt a főiskolára, s tanulmányaik befejezése után is a duna-parti várost választották otthonuknak. kiállításukat január 23-ig tekinthetik meg az érdeklődők. /mti/

dáv/fné/sa kz hgy
17.23 161282 0594

-. -

sb0055 4 130 mtib2032

kitüntetések

1982. december 16. - zentai józsefnét, az mszmp budapesti bizottsága oktatási igazgatóságának tanulmányi osztályvezetőjét, dr. délceg editet, az mszmp budapesti bizottsága oktatási igazgatóságának szakcsoportvezető tanárát, és jobbágy józsefnét, az mszmp budapesti bizottsága politikai munkatársát több évtizeden keresztül végzett eredményes munkájukért, nyugdíjba vonulásuk alkalmából a népköztársaság elnöki tanácsa a munka érdemrend arany fokozatával tüntette ki. a kitüntetések király andrásné és somogyi sándor a budapesti pártbizottság titkárai adták át. /mti/

mi/gw hgy

17.31 161282 0610

-. -

bel

- 39 -

1982. 12. 16.

sb0056 4 150 mtib2033

gyorsítják a dunaujvárosi kokszoló építését

1982. december 16. - az utóbbi két évben 980 millió forint értékű munkát végeztek el a dunai vasmű új kokszológépjének építési. ma már bizonyosra vehető, hogy a nyolc kivitelező vállalat szervezett, összehangolt munkájának eredményeként a tervezettnél negyedévvél hamarabb fejeződik be ez a fontos nagyberuházás - jelentették be csütörtökön dunaujvárosban az építkezés miniszterhelyettesi szemléljén. a 10,4 milliárd forint értékű nagyberuházáson eddig elkészült a kokszolóblokk vasbeton alaplemeze, előrehaladt a szennyvizzisztító, valamint a szénbunkerek és a széntorony alapozása, felépült az iroda, konyha, étterem és tüzdíjtéglá-raktár. folyamatosan érkeznek a különféle berendezések és az építkezéshez szükséges speciális anyagok is.

az évi egymillió tonna kohókokszót előállító, korszerű, szovjet kokszológépjének és vegyüzem kivitelezéséhez a kiviteli tervek és tervdokumentáció nagy része is rendelkezésre áll. jövőre dunaujvárosban összesen 2,2 milliárd forint értékű munkát végeznek el, de előreláthatóan 1984-85-ben gondot okoz majd a szerelési feladatok összetartóása, a számítások szerint a kivitelezés meggyorsításához - csucsidőben - évi 150 millió forint értékű gépipari szerelőkapacitásra volna még szükség, ezt a hiányt átcsoportosítással, illetve hatékonyabb munkával próbálják áthidalni.

a dunaujvárosi kokszológépjének a tervek szerint 1986 március végén kezdi meg a termelést, a kivitelezés jobb összehangolásával és megfelelő ösztönzésével ezt a határidőt mintegy három hónappal lerövidíthetik. a beruházás negyedévvél korábbi befejezése a számítások szerint várhatóan 20 millió dollár kokszimporttól és 300-400 millió forint hitelkamtól mentesítene a népgazdaságot. /mti/

zsi/fné/sa kz hgy
17.33 161282 1775

-. -

bel

- 40 -

1982. 12. 16.

sb0057 4 150 mtib2035

a bérpolitika érvényesüléséről tárgyalt a komárom megyei ne

1982. december 16. - a vállalatoknál a kívánatosnál lassabban halad az alulról kezdődő tervezés, korlátozott a belső egységek önállósága, nem veszik kellően figyelembe az egyes egységek teljesítményét, így a belső érdekelttségi rendszer sem fejlődhetett kellően. az átlagosnál kedvezőbb viszont a kép az állami gazdaságokban, ahol már korábban kialakult önálló üzemágak önelszámolási rendszerrel dolgoznak, így bérgazdálkodásuk is sokkal fejlettebb - hangoztatták a komárom megyei népi ellenőrzési bizottság csütörtökön tatabányán megtartott ülésén. a népi ellenőrök 16 ipari és mezőgazdasági üzem, szövetkezet, illetve vállalat bérezési gyakorlatát vizsgálták meg. a céljuk az volt, hogy a januárban életbe lépő új bérszabályozásnál minél gyümölcsözőbben lehessen a tapasztalatokat a termelési célok megvalósításához hasznosítani. főként a bérezési rendszer érdekelttségi tartalékait akarták felkutatni. a vizsgálat tapasztalatait elemezve azt is megállapították az ülésen, hogy a szakszervezeti bizottságok, a bizalmi testületek egyre aktívabb tevékenységének hatásaként, a bérijellegű ösztönzőket egészen a kisebb kollektíváig lebontották. odaitélésüknél azonban még mindig nem kielégítő a differenciálás. hasonlóképpen nem elemzik megfelelően a bérezés rétegenkénti /nők, fiatalok/ alakulását. nagyon lassunak ítélték a minőség szerinti bérezés terjedését. a takarékosagra való ösztönzés egyre több mutatóval kerül be a premizálási rendszerekbe, de itt sem differenciálnak kellően. a vállalati bér- és jövedelemszabályozási rendszer jövő évi várható változásával kapcsolatban még csak az állami gazdaságoknál találkoztak a népi ellenőrök elképzelésekkel.

/mti/
ber/wné/sa kz hgy
17.42 161282 1758

-. -

bel

- 41 -

1982. 12. 16.

sb0058 4 130 mtib2036

elhunyt réti László

1982. december 16. - réti László nyugalmazott rendőrpalezredes, a szocialista hazáért érdemrend kitüntetettje, aki a pártnak 1935-től volt tagja, 68 éves korában elhunyt. hamvasztás utáni bucsuztatása december 20-án 15 órakor lesz a farkasréti temető ravatalozójában.

mszmp v. kerületi bizottsága
budapesti rendőrfőkapitányság

/mti/ mi/sa hgy
17.56 161282 0447

-. -

sb0059 1 180 mtib2037

szerkesztőségek figyelmébe!!

1982. december 16. - mai bs0099 mtib1045 sz. hírünk címe helyesen:

Lázár György fogadta az iraki ifjusági minisztert

/mti/ sa hgy
17.57 161282 0238

-. -

sb0060 4 150 mtib2038

előterben a vízminőség védelme - a bib elnökségének ülése a jövő évi költségvetésről

1982. december 16. - a balatonnál a jövő évben kisebb arányú lesz a partvidék fejlesztése, a rendelkezésre álló összeg zömét a vízminőségének védelmére fordítják - határozta el a balatoni intéző bizottság elnöksége balatonfüreden csütörtökön megtartott ülésén. a minisztériumok és az országos főhatóságok képviselőinek részvételével rendezett ülésen úgy döntöttek, hogy a balaton védelmére és fejlesztésére 1983-ban elkölthető 1,7 milliárd forintból 1,2 milliárdot a vízminőség védelmére fordítanak. ez a döntés összhangban van a kormány ez év január 21-i határozatával, és az országos tervhivatal novemberi egyeztető tárgyalásának állás-

4

foglalásával, a magyar tudományos akadémia kutatásokra alapozott állásfoglalásával.

Továbbá

e jelentős összeg felhasználása - hangoztatták az ülésen - ezáltal nem jár látványos fejlődéssel, de 1983-84-ben már szembetűnően javítja a strandolás és az üdülés feltételeit. elsősorban a szennyvizeztisztító és elvezető rendszert fejlesztik. nagyobb összeggel támogatják a köztisztasági vállalatokat, folyamatosan megoldják a szippantással gyűjtött szennyvizek biztonságos elhelyezését, és javítják a strandok higiéniai állapotát.

a bib elnöksége egyértelműen állást foglalt amellett, hogy csökkenteni kell a balaton terhelését, ezért nem törekednek a vendégfogadó helyek bővítésére. a célszerűség azt kívánja - és erre minden érdekelt vállalatot, vendéglátó szövetet felkértek -, hogy a forgalom növelése helyett színvonalasabb, választékosabb szolgáltatásokra törekedjenek. /mti/

szé/mné/sa st hgy
18.04 161282 1639

.-.

sb0061 1 150 mtib2039

fogadás az ndk nagykövetségen

1982. december 16. - rudolf rossmeisl, az ndk budapesti nagykövete csütörtökön fogadáson látta vendégül a mezőgazdasági és élelmezésügyi minisztérium vezető munkatársait az ndk budapesti nagykövetségén. elmondta: a magyar partnerek pontos szállításaikkal az idén is eredményesen járultak hozzá az ndk lakosságának jó ellátásához. a fogadás alkalmából kitüntetésekkel adták át a külkereskedelemben különösen eredményesen tevékenykedő magyar szakembereknek. /mti/

t kg/ka/jf/gw hgy

18.08 161282 0527

.-.

sb0062 4 130 mtib2040

ünnepség a szovjetunió megalakulásának 60. évfordulója tiszteletére

Továbbá

1982. december 16. - a szovjetunió megalakulásának 60. évfordulója a emlékeztek balatonfüreden, a szot oktatási intézetében a szakszervezetek országos tanácsa és az országos béketanács rendezésében. ott voltak veszprém megye és balatonfüred párt-és tanácsi vezetői, megjelent anatólij gurov, a szovjetunió magyarországi nagykövetségének első titkára is. a megemlékezés szónoka ligeti lászló, a szot alelnöke volt. a szovjetunió megalakulásának történelmi jelentőségéről szólva hangoztatta, hogy a szovjet köztársaságoknak a történelem viharait is kiálló egysége a bizonyosság arra, hogy a nemzetek közötti szocialista viszony elve nem csupán elmélet, hanem példamutató, lelkesítő valóság. a szovjet köztársaságok egységes szövetségi államában a népek, nemzetiségek együttélése, munkálkodása olyan magas szintű, amelyet nem ismert korábban a történelem. rámutatott, hogy a szovjet nemzetek hatalmas családjában a korábban elmaradottabbak az átlagosnál gyorsabban fejlődtek, mert kibontakozásukhoz a közösségekben segítőkre találtak. a szovjet szakszervezetek-mint mondotta - elévülhetetlen érdemeket szereztek a szovjetunió megalakulásában. a tömegek, munkások, a szervezett dolgozók közt végzett felvilágosító és gazdasági szervező, építő munkával hozzájárultak a népek és nemzetek testvéri egységének megteremtéséhez.

a szovjetunió létrejötte új helyzetet teremtett a világban is. a szocializmus, a munkásosztály eszméje és ereje hatalmi tényezővé vált. a szovjet népek és nemzetek összefogásának köszönhető, hogy a világ első szocialista állama a kapitalista világ által körülzárva az imperialista támadás állandó veszélyével szembenézve is képes volt nemcsak fennmaradni, hanem szüntelenül fejlődni is. nincs még egy nép a törtélemben, amely annyit szenvedett és annyi áldozatot hozott volna egy eszme győzelméért, a szocializmus valóraváltásáért, az emberiség sorsának jobbrafordításáért, mint a szovjet nép. hangsúlyozta továbbá, hogy a szovjetunió megalakulása óta szakadatlan küzdelmet folytat a béke megteremtéséért és megszilárdításáért. a mai feszültségekkel terhes világban is megragad minden lehetőséget arra, hogy elkerülhessük egy újabb háboru pusztításait.

a megemlékezésen köszöntötte a résztvevőket anatólij gurov is. ezt követően a résztvevők filmet tekintettek meg a szovjetunió életéről. /mti/

bév/mné/kz/ig hgy

18.08 161282 2437

.-.

sb0063 4 150 mtib2041

benke valéria látogatása a nyomdász szakszervezetben

1982. december 16. - benke valéria, az mszmp politikai bizottságának tagja, a társadalmi szemle főszerkesztője csütörtökön a nyomda-, a papíripar és a sajtó dolgozóinak szakszervezetébe látogatott. a vendéget gál jános, az mszmp viii. kerületi bizottsága első titkára és lux jános, a szakszervezet főtthkára fogadta, majd a főtthkár tájékoztatást adott a mintegy 55 ezer szervezett dolgozót magába foglaló szakszervezet tevékenységéről, a dolgozók életkörülményeinek alakulásáról, továbbá gazdasági és mozgalmi munkájuk eredményeiről.

ezt követően benke valéria a franklin nyomdát kereste fel, ahol mátyás miklós igazgató fogadta. beszámolt a csaknem négyszáz dolgozót foglalkoztató vállalat munkájáról, az elsősorban műszaki könyveket, kiadványokat készítő nyomda gazdasági eredményeiről, fejlődéséről. a franklin nyomdából az idén csaknem százhusz millió forint értékű könyv kerül ki, amelynek döntő többsége a hazai műszaki-tudományos élet eredményességét szolgálja. a vendég megismerkedett a modern szedőterem és a kötészet berendezéseivel. a géptermekekben üzem közben tekintette meg a magas nyomású és ofszet technológiával működő nyomdagépeket.

benke valéria délután a szakszervezet székházában aktiva értekezleten az időszerű bel- és gazdaságpolitikai kérdésekről tájékoztatta a nyomda-, a papíripar és a sajtó dolgozóinak szakszervezete elnökségének tagjait, valamint a budapesti alapszervezetek szb-titkárait. /mti/

os/ka/sa jf hgy
18.10 161282 1516

-.-

sb0064 4 180 mtib2042

időjárásjelentés

1982. december 16. - a meteorológiai intézet jelenti:

időnként kissé felszakadozik a felhőzet, de várható szórványos eső, zápor, késő délután az északi megyékben már hózápor is előfordulhat.

az északnyugati szél gyakran erős, főként a dunántúlon néha viharos lesz.

a hőmérséklet csúcstértéke 5, 10 fok között valószínű. /mti/

gw hgy

18.13 161282 0385

-.-

sb0065 4 160 mtib2043

kodály-émlékünnepségek

1982. december 16. - csütörtökön három baranyai városban - pécsen, mohácson és komlón -, továbbá debrecenben, komáromban, sopronban, szegeden és székesfehérvárott emlékeztek kodály zoltánra születésének 100. évfordulója alkalmából. a három baranyai városban és a szegedi panteonban megkoszorúzták az emlékművét, debrecen nagyerdői városrészében leleplezték a városi tanács által állított emléktáblát, az ujkerti művelődési központban pedig megnyitották a művész életpályáját, debreceni kapcsolatait dokumentáló kiállítást. a székesfehérvári állami zeneiskola aulájában felavatták kodály zoltán domborművü emléktábláját, nagy benedek szobrászművész alkotását. a koszorúzási és az avatóünnepségeken, s a sopronban és a komáromban rendezett ünnepi emlékhangversenyeken a mester legszebb dallamai csendültek fel. /mti/

vid/kz/sa hgy

18.14 161282 0869

-.-

sb0066 4 160 mtib2044

ujvidéki balettművészek szegeden

1982. december 16. - a szegedi és az ujvidéki színház között kialakult sokéves műsorcsere az idei évadban is folytatódik. csütörtökön a szegedi zenés színházban lépett fel az ujvidéki színház balettegyüttese. a vajdasági művészek három egyfelvonásost mutattak be. a richard wagner zenéjére készült wagneriana cselekménye az emberi lét legáltalánosabb meghatározói, az élet, a halál, a szerelem. rudolf bruci jugoszláviai szerző modern hangvételű muzsikájára készült az oxigén című táncszám, amelynek témája az atomháború veszélyének légkörében a jövőért folytatott harcot szimbolizálja. az est záródarabja a cézár című táncdráma, a huszadik század egyik vezető olasz komponistájának, ottorino respighi-nak zenéjére koreografált mű, amely a hatalmi téboly ellen emel szót.

a műsor koreográfus rendezői pethő lászló és ugray klotild voltak. a jelmezek jana petrovic tervei alapján készültek, a szcenikus mileta leskovac volt.

az esten vendégként főszerepet táncolt dózsa imre, a magyar állami operaház kossuth-díjas művésze is.

az ujvidéki balettegyüttes pénteken este ismét bemutatja műsorát a szegedi zenés színházban.

az ujvidékiek vendégszereplésének viszonzására a szegedi nemzeti színház operatársulata a jövő év tavaszán rossini sevillai borbélyát mutatja majd be ujvidéken. /mti/

dén/d/sa kz hgy
18.23 161282 1376

W

.-.

sb0067 4 150 mtib2045

elfogadták eger általános rendezési tervét - városi tanácsülés

1982. december 16. - többéves kollektív tervező munka eredményeként, a széleskörű nyilvánosság bevonásával rendezett viták után és a lakosság javaslatainak figyelembe vételével elkészült eger és a hozzá tartozó településcsoport általános rendezési terve, amelyet csütörtöki ülésén hagyott jóvá a városi tanács.

az új rendezési terv az elkövetkező harminc évre határozza meg a városfejlesztés irányát. szem előtt tartja eger történelmileg kialakult arculatának megtartását, s az ellátás javításával növelni kívánja a városkörnyéki települések vonzerejét. a terv elsősorban a környékbeli településeken számol a lakosság számának gyorsabb növekedésével, a történelmi városban viszont lassítani kívánják a betelepülés ütemét. el akarják kerülni, hogy eger lakossága túllépje a 80 ezer főt, mert így gyökeresen megváltozna a város hagyományos szerkezete, elveszítene arculatát. a tanácsülésen beszámoltak arról, hogy az elkészült dokumentumokat az utóbbi két hónapban városszerte különböző fórumokon a lakosság elé tárták, városrészenként részletesen megvitatták, és a terv véglegesítésénél figyelembe vették az itt elhangzott javaslatokat. /mti/

kov/lné/st/ig hgy

18.28 161282 1247

.-.

sb0068 4 160 mtib2046

bevált az egésznapos pedagógiai program fejér megyében

1982. december 16. - nem egésznapos iskolai elfoglaltságot, hanem szabadon választható, sokrétű és játékos tanulási-gyakorlási formákat, művelődési és sportrendezvényeket jelent a kísérletképpen több fejér megyei általános iskolában bevezetett egésznapos pedagógiai program - hangsúlyozták csütörtökön dunaujvárosban, a vasvári általános iskolában rendezett pedagógiai ankéton. a fejér megyei tanácskozáson száz szakosított, kabinet-rendszerű tanterem épült a megyében, és ez az iskolafejlesztés jó alapot biztosít az új gyakorlat elterjesztéséhez. ^{elmondták, hogy az elmúlt nyolc év alatt csaknem}

a tanácskozáson kiemelték, hogy a tanítás utáni, illetve közbeni szabadidős rendezvények, szakköri, gyakorló formák, valamint kulturális és sportrendezvények felelős gazdái az általános iskolák, de a szervezésből az együttműködő kulturális intézmények

W

/könyvtárak, művelődési házak, muzeumok/ népművelői is kiveszik a részüket. felhívták a pedagógusok figyelmét arra, hogy az egésznapos pedagógiai és művelődési programok jó keretet biztosítanak a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásához is. /mti/

zsi/zsi/kz/ig hgy

18.39 161282 1149

-. -

sb0069 4 160 mtib2048

a balassa társaság közgyűlése

1982. december 16. - közgyűlést tartott csütörtökön az esztergomi balassa társaság tagjai - születésének 250. évfordulója alkalmából - megkoszorúzták katonai istvánnak, a magyar történetírás egyik megalapozójának lakóháza falán lévő emléktábláját. katonai istván 42 kötetes munkája a historia critica regum hungariorum ma is alapvető történelmi forrásunk, sok olyan oklevelet, leírást és más korabeli dokumentumot tartalmaz, amelyek azóta elpusztultak.

a társaság értékelte idejének munkáját, és kialakította jövő évi programját. ebben kiemelkedő helyet foglal el ybabitcs mihály születésének 100. évfordulóját köszöntő ünneppsorozat, a költő ugyanis életének nagy részét a városban töltötte, és számos művét ott alkotta. /mti/

ber/wné/kz/ig hgy

18.56 161282 0795

-. -

sb0070 1 130 mtib2049

emlékhangverseny kodály zoltán születésének 100. évfordulóján /1. rész/

1982. december 16. - a magyar és az egyetemes kultúra kimagasló alakja, a világ zeneirodalma és a zenepedagógia korszakos hatású alkotója, kodály zoltán születésének 100. évfordulóján, csütörtökön este emlékhangversenyt rendeztek a Liszt ferenc zeneművészeti főiskola nagytermében.

a kodály zoltán emlékbizottság ünnepi estjén részt vett losonczy pál, az elnöki tanács elnöke, a kodály zoltán emlékbizottság elnöke, sarlós istván, a minisztertanács elnökhelyettese, az mszmp politikai bizottságának tagjai. jelen volt a kormány több tagja, a társadalmi és tömegszervezetek számos vezetője, a kodály zoltán emlékbizottság tagjai, politikai, társadalmi és kulturális életünk kiemelkedő személyiségei. az ünnepségen részt vett a budapesten akkreditált diplomáciai képviselők több vezetője is.

a diszünnepségen köpeczi béla művelődési miniszter mondott beszédet.

x x x
/folyt. köv./ na/sa hgy
19.20 161282 0992

-. -

sb0071 1 160 mtib2051

emlékhangverseny kodály zoltán... /2. rész/

/a tudósítás 1. részének utolsó bekezdését kérjük törölni!/
t ö r ö l n i !/

a tudósítás a következőképpen folytatódik:

...képviseletek több vezetője is.

a diszünnepségen láng istván, a magyar zeneművészek szövetségének főtitkára mondott beszédet.

ezután köpeczi béla művelődési miniszter emelkedett szólásra. /mindkét előzetesen leadott beszéd embargóját feloldjuk!/
M

bel

- 50 -

1982.12.16.

az emlékhangverseny résztvevői a műsorban Kodály kórusműveiből hallhattak részleteket, többek között felcsendültek a fölszállott a páva, a Jézus és a Kufárok, valamint a psalmus hungaricus hangjai. Közreműködött a magyar rádió és televízió énekkara - karigazgató Sapszon Ferenc -, valamint az állami hangversenyzenekar, Ferencsik János vezényletével. /mti/

na/sa hgy

19.52 161282 0822

--

sb0072 1 180 mtib2056

Kádár János látogatása a népszabadság

1982. december 16. - Kádár János, a Magyar Szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára csütörtökön látogatást tett a népszabadság szerkesztőségében. A látogatásra elkísérte Óvári Miklós, a politikai bizottság tagja, a központi bizottság titkára, és Lakatos Ernő, a központi bizottság osztályvezetője. Berecz János, a népszabadság főszerkesztője a lap munkájáról tájékoztatta Kádár Jánost, aki a szerkesztőbizottság tagjaival folytatott beszélgetés során az időszerű politikai kérdésekről és a pártsajtó előtt álló feladatokról szólt. /mti/

sa hgy

20.20 161282 0625

sz szerkesztőségében

d este

--

sb0073 4 180 mtib2060

belpolitikai híreink tartalomjegyzéke /1.rész/

1982. december 16. -
sb0001 téli könyvvásár
sb0002 óriás fenyőfadiszek
sb0003 salgótarján: lakótelepi...
sb0004 vasdiplomás tanító
sb0005 a hiánycikk - kiállítás után -
sb0006 falusi fonoda
sb0007 pályázat katonai főiskolákra
sb0008 növekvő tejtermelés
sb0009 „szülőszoba”, a legelőn

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség
Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.008/X

Belföldi hírek

parlament

bkk.1. hetényi István beszéde

a/-ár

1982. december 15.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk Hetényi István beszédét, amely az országgyűlés december 16-i ülésén hangzik el. A beszéd szigorúan embargós, csak jelzésre használható fel.

x x x

az 1983. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat az MSZMP XII. kongresszusán és a VI. ötéves tervben megfogalmazott politikai és gazdasági célok megvalósítását szolgálja - állapította meg előljáróban Hetényi István. - a pénzügyi szabályozók módosításai, az intézmények pénzellátása, a költségvetési hiány tervezett csökkenése segítenek abban, hogy megvalósuljanak az MSZMP központi bizottsága által a közelmúltban 1983-ra jóváhagyott irányelvek: javítsuk népgazdaságunk egyensúlyát, megszilárdítsuk az eddig elért élet-színvonalat. számítnunk rá, hogy a hatékonyság tovább javul, s előre lépünk a társadalmi méretű takarékoságban.

ez az év a gazdálkodás nemzetközi feltételeit tekintve egyáltalán nem kényeztetett el, sőt nem várt erőpróba elé állított bennünket. csak egész évi folyamatos, és a társadalom legszélesebb rétegeiben kifejtett erőfeszítéseknek köszönhető, hogy - a körülményekhez mérten - meg tudjuk valósítani fő gazdasági céljainkat.

/folyt.köv./

- 1 -

bkk.1./ hetényi istván.....1.folyt./-a

ez - minden gondunk ellenére - nem kis eredmény. mert mit tapasztalunk a világban? a fejlett tőkés országok gyakorlatilag pangó gazdaság és rekordméretű munkanélküliség gondjai közt űrlődnek. egy sereg fejlődő ország fizetőképlessé vált, vagy annak határán imbolyog. a szocialista országok határozott intézkedéseket tesznek gazdasági feladataik megoldására.

a világszerte csökkenő kereslet, az erősödő protekcionizmus és a nemzetközi pénzügyi zavarok a mi népgazdaságunkat sem kímélik. minthogy kedvezőtlené váltak a piaci és árfeltételek, s mert a hitelfelvétel lehetőségei megnehezültek, valamint a kamatok emelkedtek, a tervezettet meghaladó mértékben kellett javítani a külkereskedelmi egyenleget, s a termelésnek csak a számítottnál kisebb hányadát használtuk fel belföldön. ezért, miközben a nemzeti jövedelem, ha szerényen is, de növekedik, a belföldi jövedelem felhasználás a tervezettnél jobban, 3-3.5 százalékkal csökken.

sikerült azonban fenntartani az ország fizetőképességét, miközben biztosítottuk a belső kereslet és kínálat összhangját, a kielégítő áruellátást. a lakosság fogyasztása fél százalékkal tovább növekedik. a reálbér, illetőleg az egy személyre jutó reáljövedelem az 1980., illetve 1981. évi színvonalon maradt. mindez azt mutatja, hogy az életszínvonal védelmének az idén is nagy figyelmet szentelünk.

ahhoz, hogy a népgazdasági egyensúly megszilárduljon, év közben számos - nem mindig helyeselt és nem mindenkinek az egyetértésével találkozó - kormányzati intézkedést kellett hozni. 1981 végére ugyanis a belföldi felhasználás a tervezettnél jobban növekedett, és bizonyos kedvezőtlen körülményeket még nem vehettünk számításba. a gyorsan változó helyzetben a tétlenség megengedhetetlen lett volna, s még akkor is szükség volt évközi lépésekre, ha némelyik intézkedésünk bizony elég erélyes volt, vagy esetenként helyi zavart okozott. végső soron azonban ezek az intézkedések tették lehetővé, hogy a termelés folyamatosságát alapjában véve biztosítani, lehetett.

/folyt.köv./

as

bkk.1./ hetényi istván.....2.folyt./-a

erőfeszítéseink az állami költségvetés helyzetét is javították. a bevételek ugyan - jórészt azért, mert a vállalati nyereségadó-befizetés a számítottól elmaradt - kisebbek a tervezettnél, de ennél a támogatásokban és egyéb kiadásokban nagyobb megtakarítást sikerült elérni. ezért a hiány várhatóan 2-3 milliárd forinttal kisebb lesz az előirányzott 15 milliárd forintnál.

a lakosság életszínvonalával legközvetlenebbül összefüggő társadalombiztosítási, egészségügyi, oktatási, kulturális kiadások és a társadalmi programokban foglalt fejlesztések - lakásépítés, egészségügyi és általános iskolai hálózatbővítés - a terv szerint megvalósulnak.

a költségvetési intézmények - feladataik ellátására - a tervezettnél több kiadást teljesítettek, de az intézmények jobban igénybe vették tartalékaikat, jobban növelték bevételeiket, s ezért költségvetési támogatásukban kisebb megtakarítás mutatkozik majd.

idei tapasztalataink arra intenek, hogy az eddiginél is körültekintőbben vizsgáljuk a jövő évi gazdálkodás várható feltételeit. a jelek szerint a világgazdaságban 1983-ban sem számíthatunk kedvező fordulatra. tapasztalatunk szerint a népgazdaság fejlődési feltételeinek romlása sajnos nagyobb, mint a teljesítmények számításba vehető, illetőleg tényleges javulása. a nemzeti jövedelem növekedésének üteme a középtávú tervidőszak első felében elmarad a tervezettől, miközben 1983-ban a szabadon átváltható valuták viszonylatában a külkereskedelmi aktívumnak - a hitellehetőségek, a kamatok és a cserearányok alakulása miatt - már az 1985-re tervezett mértéket kell elérnie. tehát a korábban szándékoltnál nagyobb különbség szükséges a megtermelt és az elosztható jövedelem között.

az 1983. évi népgazdasági tervben és még inkább a jövő évi valóságos gazdálkodásban olyan további változást kell elérni, hogy a növekedés, az egyensúly javítása mindinkább tartós alapokra támaszkodjék, s a felértékelt szükség-szerűség mindenütt célratoró cselekvésben nyilvánuljon meg.

/folyt.köv./

as

parlament

bkk .1.-/ hetényi istván.....3.folyt./-a

gazdasági adottságaink nyomán 1983-ban elsőbbséget kell adni annak, hogy nemzetközileg fizetőképességünket fenntartsuk, külkereskedelmünk egyenlegét tovább javítsuk. folytatnunk kell a termelés korszerűsítését, az exportképesség növelését célzó programok megvalósítását. mérsékelni kell a belső felhasználást, mindenekelőtt a felhalmozásban és bizonyos állami kiadásokban. a gazdálkodási feltételeknek úgy kell módosulniuk, hogy a jövedelmek a gazdasági eredményekkel, a legfőbb gazdasági célok megvalósításához nyújtott hozzájárulással legyenek jobb összhangban. szélesebb körben kell kibontakoztatni a társadalmi takarékosságot, elsősorban a munkaerő- és az anyagfelhasználásban, a beruházásokban és a költségvetési gazdálkodásban. biztosítani kell a vásárlóerővel összhangban álló árualapokat; fejleszteni a lakásépítést, az általános iskolai oktatást és az egészségügyet.

a felsorolt követelményeknek megfelelő fejlődés az exportképesség javításának függvénye. a terv szerint a rubelviszonylatu kivitel a következő évben 7-8 százalékkal, míg a behozatal 1-2 százalékkal növekedik. a nem rubelviszonylatu exportnak 6 százalékkal kell növekednie, az importnak pedig 1-2 százalékkal csökkennie.

azzal is számolva, hogy a hatékonyság javulni fog, ezek az előirányzatok a nemzeti jövedelemnek 0.5 - 1.0 százalékos növekedését teszik tervezhetővé. a nemzetközi árat, kamatokat és hitelműveleteket is beszámítva a belső felhasználás az ez évnek 96-97 százaléka lesz. csökkenteni kell a felhalmozást: a beruházások volumene 10 százalékkal mérséklődik. ezt úgy hajtjuk végre, hogy miközben a fejlesztés kiemelt céljai érvényben maradnak, új beruházások csak nagyobb követelményeknek megfelelően indíthatók.

a lakosság fogyasztása az ideai színvonalhoz képest 0.5-1.0 százalékkal csökken. a fogyasztás és a lakoságnak egy személyre jutó reáljövedelme 1983-ban meghaladja az 1980. évi színvonalat, a reálbér azonban nem teljesen éri el azt. az életszínvonal előirányzatainak kialakítása során az előző évek gyakorlatát követve gazdasági lehetőségeinket és a társadalmi szempontokat együttesen mérlegeltük. ezért különös figyelmet fordítottunk a társadalmi rétegek eltérő gazdasági és szociális helyzetére. a fogyasztói árak színvonala jövőre várhatóan 7.5 százalékkal nő. a terv az alapvető fogyasztásra vonatkozó árintézkedést nem tartalmazza, a növekedés nagyobb része az idén végrehajtott árintézkedések hatásából adódik.

/folyt.köv./

- 4 -

parlament

bkk.1./ hetényi istván.....4.folyt./-a

a népgazdasági terv arra számít, hogy 1983-ban az ipari termelés 1-2 százalékkal, a mezőgazdasági termelés pedig 2-3 százalékkal emelkedik. a százalékszámok ne nyugtassanak senkit, mert ezek mögött nagy követelmények állnak. a termelési szerkezet korszerűsítése, a termékek minőségének, műszaki színvonalának javítása, a szállítási határidők betartása eddig sok kívánnivalót hagyott maga után, és ezért tudtuk csak kevéssé ellensúlyozni azt, hogy a külgazdasági feltételek számunkra a szokottnál jóval kedvezőtlenebbül alakultak. ezért nem hangsúlyozhatjuk eléggé, mennyire fontos, hogy a jövő évre tervezett termelésnövekedés fajlagosan kisebb anyag- és energiafelhasználással, költségmegtakarítással járjon együtt.

az ipari termelés növelésének feltételei az ideihez hasonlóak lesznek. a termelés bővítését - az 1982. évvel ellentétben - csak az alapozhatja meg, hogy a kivitel tovább növeljük. bár az idén is akadtak jó eredményeket felmutató vállalatok, hiszen például kétszámjegyű százalékos exportnövekedést ért el az artex, a medicor, az öntődei vállalat, jövőre mégis számottevően szélesíteni kell ezt a kört. ez attól is függ, hogy a külpiazi értékesítés feltételeit mennyiben sikerül ellensúlyozni azzal, hogy javítjuk a gazdálkodás minőségi jellemzőit. a vállalatok új piacot találhatnak a gazdaságos importhelyettesítés révén is. meg kell gyorsítani azt a munkát, amellyel a tartósan veszteséges, alaphiányos, vagy kis hatékonyságú vállalatok tevékenysége gazdaságossá tehető, s javítani a vállalatok közötti együttműködést.

azt, hogy a jövő évi mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés emelkedjék, az teszi különösen nehéz feladattá, hogy ez a feladat az ideai sikeres munkára, a tervet tulszámnyaló színvonalra épül! de nemcsak a termelés mennyisége növekedik: szükség van arra - jobban mint valaha - , hogy a termelés hatékonyságát javítsák, az erőforrásokat jobban kihasználják, s fokozzák az anyag- és energiatakarékosságot. mert - ahogyan az idén is - jövőre szintén nagy feladat hárul az ágazatra a gazdaság devizasükségletének megteremtésében.

/folyt.köv./

- 5 -

parlament

bkk.1./ hetényi istván.....5.folyt./-a

az idén több terméknek - így például az almának, a bormak, a baromfinak, a fa-féleségeknek - az eladása kemény piaci korlátokba ütközött, annak ellenére, hogy a kormány intézkedésekkel igyekezett segíteni a kereslet és a kínálat összhangja megteremtését. ebből következőket kell levonnunk a termeléspolitikára és arra vonatkozólag, hogy az értékesítés szervezettségét javítani kell, s hogy általában gyorsabban kell alkalmazkodni a változó piaci feltételekhez.

1983-ban az igényekhez való igazodás és a költség-gazdálkodás terén nem csökkenő szerep hárul az építőiparra. 1982-ben - a budapesti lakásépítés kivételével - már mutatkoztak bizonyos jelei annak, hogy e területen előrelépnek. e folyamatot azonban fel kell gyorsítani, amiben jelentős szerepet lehet a versenyfeltételeknek megfelelő vállalkozásnak.

a közlekedés és hírközlésben fokozott figyelmet kell fordítani a lakossági szolgáltatások minőségi színvonalának emelésére, a személyszállítás menetrendszerűségének, kulturált-ságának javítására; az energiafelhasználás további ésszerűsítése mellett hatékony intézkedésekre van szükség az áruszállítási igények rugalmas, jó színvonalu kielégítése érdekében.

minden vállalatnál, kicsitől és nagytól egyaránt, el kell várnunk, hogy a világpiaci dekonjunktúra elhúzódása ellenére elősegítse a gazdaságos export növekedését. ez nem csupán mai devizális gondjaink leküzdésének feltétele, hanem egész gazdaságunk dinamizálásának is a legfontosabb eszköze. egyre többet várunk ebből a szempontból - azon túl, hogy az áruexport fokozódik - a mind szélesebb körben kibontakozó exportvállalkozásoktól, a fővállalkozásoktól, a rendszerexport-tól. ezek egyebek között azt is lehetővé teszik, hogy kivigyűik a piacra azokat a jó minőségű termékeinket, amelyeket egyébként nehezen tudunk eladni. e vállalkozások különösen sokat tehetnek azért, hogy a termékeinket és a magyar munka jó hírnevét megalapozzuk a piacokon.

életszínvonal-politikánk szerves alkotóeleme az áruellátás megfelelő színvonala. erre a jövőben is megkülönböztetett figyelmet fordítunk. nem csekély felelősséget ró ez a lakosság ellátásában részt vevő termelő, kereskedelmi és szolgáltató vállalatokra.

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ hetényi istván.....6.folyt./-a

annál is inkább, mert tudjuk: a jelenlegi körülmények között a lakosság érzékenyebben reagál az ellátás, a minőség és a kínálat hiányosságaira.

a kormány változatlanul nagyon fontosnak tartja, hogy a turistaforgalom feltételei javuljanak. az idegenforgalmi vállalatok az idén kedvező eredményeket értek el. örvendetes, hogy a turistaforgalom minőségi mutatói minden viszonylatban javultak: több kereskedelmi szálláshelyet vettek igénybe, s a turisták több pénzt költöttek. arra számítunk, hogy az idegenforgalom növekvő arányban járul majd hozzá az egyensúlyi helyzet helyreállításához.

a költségvetés a gazdaságpolitika megvalósításának fontos eszköze. tervezett bevételei 1983-ban 523,5 milliárd forintot tesznek ki, míg a kiadások összege 533,7 milliárd forint. a költségvetés hiánya tehát 10,2 milliárd forint, az ez évinél kisebb lesz. a költségvetés bevételei az idei várható színvonalat 8-9, a kiadások 7-8 százalékkal haladják meg.

a költségvetés bevételeit és kiadásait alapján két tényező határozza meg: egyfelől a vállalatoktól származó bevételek, másfelől a költségvetési intézményekre és a pénzügyi társadalmi juttatásokra fordított kiadások. a vállalatoktól származó tiszta - tehát a támogatásokkal csökkentett - bevételek előirányzata arra épül, hogy a népgazdaság összes jövedelme terveink szerint - az idejéhez hasonlóan - 7 százalékkal növekszik. a keresetkiáramlásra az eddiginél mérsékeltebb ütemet - 3,5 - 3,8 százalékot - irányozunk elő. a népgazdaság tiszta jövedelme így 11 százalékkal növekedik, s e tiszta jövedelemből a költségvetésbe befizetett összeg aránya 1 százalékponttal nagyobb lesz az ideinél.

a jövedelem képződésére és terv szerinti elosztására nagy hatással vannak a gazdasági szabályozók. gazdasági mechanizmusunk e néhány évben is bizonyítottan kiállta a próbát. irányítási rendszerünkben a gazdasági szabályozásnak nagy szerepe van abban, hogy sikeresen alkalmazkodjunk a változó körülményekhez. ezt a szerepet akkor tölti be, ha az objektív körülményekhez igazodik: legyenek azok kedvezőek vagy kedvezőtlenek.

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ hetényi istván.....7.folyt./-a

az élet azt bizonyítja, hogy gazdaságunk szűkebb vagy tágabb területén szinte mindig számítani kell olyan körülményekre, amelyek nem türik meg, hogy a gazdaságirányítás passzív maradjon. de azt is látnunk kell, hogy a váratlan, különösen nehéz problémákat nem intézhetjük el pusztán rendkívüli állami beavatkozással. ha a szabályozók elszakadnak a reális követelményektől, csak időlegesen, vagy csak késve érvényesülnek, akkor a hatásukat gyorsító, azokra rásegítő operatív intézkedések szerepe szükségszerűen megnövekszik. egyesek ezekben veszélyt látnak. de a veszély nem ez - itt lehet, mint másutt is, eseti tévedés -, hanem az igazi veszély az, ha eközben késlekedünk a tartós hatású intézkedésekkel. ezért kell a szabályozás szelektív ösztönző és korlátozó vonásait lankadatlanul erősíteni.

tudnunk kell mi az, ami előrevisz, mi az, ami átmeneti, s mi az, aminek tartóssá kell válnia! azok a mégoly korlátozó intézkedések is, amelyek jobb munkára serkentenek, igazában erősítik a teljesítményeken alapuló kiválasztást, szabályozórendszerünk tartós alapjai lesznek majd 1984-ben és 85-ben is. azokat azonban, amelyek nem készítik a gazdaságos vállalatokat, a piacon is elismert többletjellemzővel nyel kirukkoló kollektívákat további fejlődésre; sőt módot adnak a közép-szervezeteknek a fennmaradásra, azokat meg kell változtatnunk.

a gazdaságirányítás tehát gondosan mérlegelve egyezteteti az egyensúly azonnali javításából fakadó - sajnos a kényszerű alkalmazkodás jegyeit is magán viselő - feladatokat az érdekelttség rendszeres fejlesztésével, a jövőre való felkészüléssel. a pénzügyi és árszabályozás mellett éppen ez a megfontolás vezet egy sor más lépésre, mint például a vállalatirányítás, a felügyelet és a kisvállalkozás ujszerű szabályozására.

/folyt.köv./

- 8 -

parlament

bkk.1./ hetényi istván.....8.folyt./-a

az 1983-ra érvényes szabályozók ma már mindenütt ismertek. a vállalatok azok ismeretében készülnek a jövő évi gazdálkodásukra. az 1983-ra elhatározott módosítások egyik jellemző vonása az, hogy fokozottabban elismerik - egyebek között az árképzésben és a keresetszabályozásban - az exportteljesítményeket, a külkereskedelmi érdekeket.

a szabályozók módosításának egy másik jellegzetes vonása az, hogy - a változtatás választott módszerével - a tiszta jövedelem nagyobb központosítására irányuló lépések szárdékaink szerint hosszabb távon jobban kedveznek az eredményesebben dolgozó vállalatoknak, mint eddig. kedvezőbbek lesznek a feltételeik a keresetek növelésére és a szigorúbb körülmények között is nagyobb fejlesztési forráshoz juthatnak. miközben szükségszerűen korlátozzuk a fejlesztési forrásokat, továbbra is kezdeményezzük a konvertálható export-árualapok növelését, az energia ésszerű felhasználását, az anyagtakarékoságot szolgáló lépéseket.

a vállalati befektetéseket kívánja hatékonyabbá tenni az, hogy új intézkedéseink nyomán a vállalatok - az érdekeltek közötti szabad megállapodás alapján - saját forrásait nemcsak a saját vállalatuknál, hanem más vállalatoknál kínálkozó kedvezőbb fejlesztésekre is befektethetik. emellett a vállalatok pénzügyi közreműködésével kibocsátott kötvényekkel szintén szerezhetnek kölcsönforrásokat.

módosulnak a vállalatok műszaki fejlesztési alapjainak képzését irányító szabályok. a kutatásigényes gépipari és vegyipari minisztériumi vállalatoktól eltekintve a vállalatok belátására bizzuk, hogy milyen összeget fordítanak e célra. továbbra is megmarad a központi műszaki fejlesztési alap. ehhez minden nyereségérdekelttségű rendszerben működő vállalat hozzájárul, de azok a vállalatok, amelyek eddig is fizettek ebbe az alapba, kisebb terheket viselnek majd.

továbbra is fő fontosságú feladatunk, hogy a csekély hatékonysággal dolgozó vállalatok gazdálkodását megjavítsuk, vagy tevékenységüket megszüntessük. egy sor szigorú pénzügyi szabályozás mellett ezt a folyamatot a vállalati irányítás, vezetés tökéletesítése és a szervezeti rendszer nagyobb rugalmassága képes elősegíteni.

/folyt.köv./

- 9 -

parlament

bkk.1./ hetényi istván.....9.folyt./-a

a vállalati méretek és funkciók alakításáról tavaly részletesebben szoltam. ez a folyamat tovább halad, s erősítjük a nagyvállalatokon belüli önálló elszámolásnak, a belső érdekeltiségnek a rendszerét is. engedjük meg, hogy most csak az ujszerű lépésekkel foglalkozzam. további lépéseket teszünk az irányban, hogy folyamatosan megreformáljuk a vállalatok felügyeletét és belső vezetését. a vállalati felügyelőbizottságok, illetőleg igazgatótanácsok tágabb körű, új funkciókat kapnak. több nagyvállalatnál olyan felügyelőbizottságok működnek majd, amelyek a minisztériumtól átveszik a felügyeleti ellenőrzés feladatát, s előremutató, véleményező szerepet is kapnak. elsősorban a több gyárból álló nagyvállalatoknál - a vezetés kollektív területéiként - döntési joggal felruházott igazgatótanácsok fognak működni. ezeknek - az igazgató gyakorlati vezetői felelősségét nem korlátozva - szerepük lesz a vállalati stratégia kialakításában.

a vezetőkiválasztásban bővül az igazgatók jogköre: a helyetteseik feletti munkáltatói jogokat ezentúl ők gyakorolják. a vezetőkiválasztásban bővül a nyilvános pályázati rendszer szerepe. ez azonban nem helyettesíti a káderfejlesztési terveket. ezekre mindenütt szükség van, de indokolt, hogy az e tervekben szereplő jelöltek is nyilvános pályázaton bizonyítsák rátermettségüket. ugyancsak kedvező hatást várunk attól, hogy bővül a meghatározott időre szóló kinevezések köre. a megbízás időnkénti meghosszabbítása a jelenleginél kedvezőbb feltételeket teremthet arra, hogy a vezetőt érdemben értékeljük, munkáját javítsuk, de segítheti ez az indokolt kádercseréket is. a vállalati teljesítmények és jövedelmek szorosabb összekapcsolása indokolttá teszi, hogy a vállalati kollektívák minden vállalati vezető - lehet az igazgató - kinevezéséről, tevékenységéről véleményt mondhassanak.

ujszerűségük miatt röviden a kisvállalkozásokról is szólok. az év elején megjelent rendeletek nyomán egyre több vállalkozás indult be az új formák szerint. mintegy 80 százaléuk a szocialista gazdálkodó szervezetekben működik, segít eredményesebben kihasználni a vállalati, szövetkezeti termelőeszközöket.

/folyt.köv./

- 10 -

parlament

bkk.1./ hetényi istván.....10.folyt./-a

a tapasztalatok arra mutatnak, hogy a vállalati gazdasági munkaközösség létrehozása sok vonatkozásban kedvező hatású. de látszik, hogy e formának csak akkor van igazán pozitív társadalmi és gazdasági hatása, ha a vállalat szervezetsége megfelelő, s ha a teljesítmények és a jövedelmek összhangjáról következetesen gondoskodnak.

szeretném ugyanakkor újra megerősíteni azt az álláspontunkat, hogy a kisvállalkozások lehetősége - mint fejlődési irány - egy pillanatig sem alternatívája a nagyvállalati gazdálkodásnak. a vállalati gazdálkodás vezetésének javítására tett lépéseink mutatják, hogy gondjainkat továbbra is elsősorban a vállalatok és a szövetkezetek jobb működése révén kívánjuk leküzdeni.

mint látható, az irányítás fejlesztése sok fronton zajló, rendszeres folyamat. a vállalatok számíthatnak arra, hogy a következő 2-3 évben az irányítási rendszert tovább fejlesszük. közvetlen célunk, hogy a nehéz körülményekhez olyan eszközök segítségével alkalmazkodjunk, amelyek az előrelátóbb gazdálkodásnak kedveznek. tovább folyik az a munka, amely arra irányul, hogy a vállalkozásszerű gazdálkodás erősödjék, kiépítsük a vezetők egészségesebb kiválasztásának feltételeit. erőfeszítéseket teszünk arra, hogy a vállalkozási formát a közép-és a nagyvállalatok körében is gazdagítsuk, s hogy a vállalati döntésekben szerepet játszó különféle érdekek egészségesebben jelenjenek meg. mindez persze igényli, hogy a folyamatos gazdálkodás feltételeit megszilárdítsuk. ehhez egyfelől határozottabb, a teljesítményt jobban tükröző szabályozásra van szükség, másfelől arra, hogy a körülmények változása miatt olykor ki nem iktatható átmeneti megoldásokat - de nem az objektív követelményeket - a vállalatok valóban átmenetinek tekintsék, s ne álljanak le lehetőségeik kihasználásában.

a fokozódó követelmények következményeit tudomásul kell vennünk a költségvetési intézmények gazdálkodásában is. a költségvetési intézmények előirányzatai két követelményt kívánnak kielégíteni: az egyik: kiadásai ne nőjenek gyorsabban a belföldön felhasználható jövedelemnél; ezen belül érvényben marad a vi.öt éves tervben kiemelt három társadalmi program: a lakásellátás, az általános iskola és az egészségügy fejlesztésének elsőbbsége.

/folyt.köv./

- 11 -

bkk.1./ hetényi istván.....11.folyt./-a

a másik követelmény: a költségvetési intézmények feladataikat a lehető legnagyobb ésszerűsítéssel és takarékossgal lássák el; tevékenységüket éppen olyan fokozódó követelmények szerint végezzék, mint amelyeneket a vállalatokkal szemben is támasztunk.

a költségvetési intézmények kiadásai 1983-ban 4,5-5 százalékkal nőnek. nagyfokú takarékossgal az intézmények jól elláthatják legfőbb funkcióikat, s dolgozók bére a népgazdaság egészére tervezett ütemben növekedhet. a takarékoság nem merülhet ki abban, hogy a fényüzési jellegű, vagy nélkülözhető kiadások megszűnnek, hanem az intézményi és a gazdálkodási rendszert szintén ésszerűsíteni is kell mindenütt, ahol erre mód van. nem a tavalyi előirányzat, hanem a funkció legésszerűbb ellátása, vagy esetenként akár indokoltsága a kiadás objektív mércéje, s ehhez adott esetben a megszokottól eltérő megoldás is tartozhat. hasonló magatartást várunk mind gazdasági, mind pedig politikai megfontolásokból a társadalmi szervektől is.

1983-ban is végrehajtjuk a vi. ötéves tervben kiemelt, társadalmi fontosságú feladatokat. a költségvetés tartalmazza a központi bizottságnak és a kormánynak a lakás-gazdálkodás és építés rendszerére vonatkozó határozata pénzügyi kihatását. azt is előirányoztuk, hogy nagymértékben megnöveljük a lakásépítés céljára nyújtott hiteleket, és ennek alátámasztására a tartós lakossági betéteket is vonzóbbá tesszük. bővül annak a támogatásnak a köre is, amellyel a vállalatok segíthetik dolgozók lakásépítését. mindez nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a vi. ötéves terv időszakában elkészüljön a tervezett 370-390 ezer lakás. a lakásépítkezésekhez szükséges területelőkészítési, közművesítési feladatok ellátásában nagyon fontos előrelépés az, hogy a tanácsok már az idén szabad kezet kaptak a tanácsi célcsoportos beruházásokhoz kapott állami támogatásaik felhasználásában. ennek nyomán a tanácsok a közvetlen lakásépítkezések helyett ezekre a közvetett feladatokra csoportosítottak át mintegy két milliárd forintot. a lakáscserék előmozdítását szolgálja a cserével járó illeték mérséklése.

/folyt.köv./

bkk.1./ hetényi istván.....12.folyt./-a

az általános iskolai tantermek számának gyarapítása a tanácsok és lakosságunk áldozatos és ötletes munkája nyomán a terv szerint valósul meg, néhol túl is haladja azt. a legtöbb településen elérhető, hogy a tanulók számának gyors növekedése miatt ne romoljon a minőség.

az egészségügyben a kórházi ágyak száma 1981 és 1983 között a tervezett ütemben gyarapodik, s az év végére eléri a százezret. a más vonatkozásban itt-ott mutatkozó elmaradást eddig nem pénzügyi okozta. ugyanakkor bizonyos szakmai fejlesztésekre a tervezettnél csak kevesebbet tudunk fordítani.

az intézmények hatékonyabb gazdálkodását jobb érdekelt-ségi rendszerrel kívánjuk elősegíteni. fokozódik az intézmények öntevékenysége a bevételek növelésében, beszédésében, a rendelkezésre álló források átcsoportosításában.

a hatékonyabb munkát segíti az egészségügyi, az oktatási és a kulturális intézmények körében megindult integráció is, föltéve, hogy azt megfontoltan és ésszerűen valósítják meg. örvendetes, hogy az intézményi vezetők operatív feladatai közül vállalnak át egyre több helyen - és végeznek eredményesen - anyagi, dologi, bér-gazdálkodási és ügyviteli teendőket a gazdasági-műszaki ellátó és szolgáltató szervezetek. kezdeti, de mindenképpen pozitív fejlődést jelent az, hogy a nagyértékű műszerek közös használata tért hódít az ipari minisztérium, az egészségügyi minisztérium és a magyar tudományos akadémia irányította intézményekben.

hasonló elismerést érdemel az is, hogy a belkereskedelmi, valamint az építésügyi és városfejlesztési minisztérium - a kormány intencióiból kiindulva - öntevékenyen módosította irányítási és szervezeti rendszerét. hasonló előkészületek folynak a közlekedés-és postaügyi minisztériumnál is. a korszerűsítésnek az a célja, hogy az irányító munkában erősödjön a közigazdasági szemlélet, s fokozódjon a vállalati önállóság. ezenkívül az irányításban foglalkoztatottak száma a kormányhatározat szerint általánosan előírtat meghaladó mértékben csökkent.

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ hetényi istván.....13. folyt./-a

indokolt bizonyos szolgáltató intézmények vállalattá átalakítása is. a mezőgazdasági és élelmezésügyi minisztérium felügyelete alá tartozó intézmények közül például megszűnik az országos takarmányozási és állattenyésztési felügyelőség és ennek husz területi felügyelősége. feladataikat a jövőben egy kis létszámú intézet, valamint hét vállalat látja majd el. az állategészségügy területén három központi intézményt összevontak, és megyénként a feladatokat egy-egy intézmény látja el. megszűnt az országos öntözési szolgálat is.

az intézkedések nyomán lehetővé vált az intézményi kiadások növekedésének mérséklése. az egészségügyi, s az oktatási és kulturális kiadások azonban továbbra is az átlagosnál gyorsabban, több mint 6 százalékkal növekednek, s ezáltal - azonfelül, hogy a meglévő intézményeket fenntartjuk - mód lesz rá, hogy az ez évihez képest mintegy 800 kórházi ágyval, 2100 bölcsődei és 8000 óvodai hellyel és 1100 általános iskolai tanteremmel bővülő intézményhálózatot működtessünk.

a költségvetési feladatok között megfelelő szinten előirányozzuk a védelem kiadásait is, amelyekre az ideihez képest 4 százalékkal fordítunk többet. a szorosan vett igazgatás kiadásai 2.5 százalékkal nőnek.

az intézményi kiadások teljes összege 166 milliárd forint lesz, s ebből a tanácsok már csaknem 114 milliárd forinttal gazdálkodnak. közismert tény, hogy a költségvetési intézmények zöme a lakossággal szoros kapcsolatot tartó tanácsok irányítása alatt áll. ebből adódik a tanácsok nagy politikai felelőssége, de egyben az a lehetőségük is, hogy - mint a múltban is - megfelelően kiaknázhassák a társadalmi összefogásban rejlő lehetőségeket. ezeket ésszerűen kihasználva valamelyest bővíthetik költségvetési eszközeiket. ez akkor lesz igazán eredményes, ha a tanácsok nyílt város- és községpolitikát folytatnak, ha terveiket megismertetik a lakossággal, s azok végrehajtásában a lakosság véleményére támaszkodnak.

nyugdíjakra és egyéb társadalombiztosítási célokra 106.5 milliárd forintot irányoztunk elő, 9 százalékkal többet az idei kiadásoknál. ez az összeg fedezi az eddigi kötelezettségeinkkel járó növekvő kiadásokat, s lehetővé teszi, hogy az év derekától a kétgyermekesek és az eddig jogosult egygyermekesek családi pótlékát gyermekekenként havi 110 forinttal fölemeljük. a fiatal családok és a pályakezdők támogatására az egy gyermekesek körében 6 éves korig a 130 forint jövedelem-pótlék nagyobb összegű családi pótlékká alakul át.

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ hetényi istván.....14. folyt./-a

1983. szeptember elsejétől emelni tervezzük a kis nyugdíjjal bíró, s már régen nyugdíjazottaknak az ellátását. az arra rászoruló idős, vagy egészségileg súlyosan károsult, kisjövedelmű háztartásoknak, főképp egyedülállóknak a megsegítésén növekszik a tanácsok szociális segélykerete.

a társadalmi juttatások szükségesnek ítélt emelését csak úgy hajthatjuk végre, ha fedezetét részben más jövedelmek átcsoportosításával teremtjük elő. ezért egyes szervek költségvetési támogatását mérsékeljük, illetőleg befizetési kötelezettségét növeltük, s növelnünk kellett a 7000 forint feletti keresetek után fizetendő nyugdíjjárulékot is. a családi pótlék széles körű emelése mellett megszűnik az 1952-ben bevezetett gyermekek árkedvezménye, amely csak 17 településen volt eddig megvalósítható, tehát az érintetteknek csak kisebb hányadát, s a szociális helyzettől függetlenül szolgálta.

a felhalmozási kiadás jövőre az idei színvonalon marad. ehhez meg kell jegyeznünk: ezeket az előző évben nagymértékben, 1979-hez képest egyharmadával csökkentettük, és e kiadásoknak majdnem a fele lakásépítési és egyéb tanácsai beruházás.

állami nagyberuházás a jövő évben nem kezdődik. a tervezett előirányzat a folyó beruházások ütemes megvalósítását biztosítja. részlegesen üzembe helyezzük a paksi atomerőművet, a tervezett ütem szerint a metrónak az élmunkás tér és az árpád-híd közötti szakaszát, és a korszerűsített árpád-hídat 1984 végén átadják a forgalomnak.

a költségvetés tervezett 10.2 milliárd forintos hiánya nem kis összeg, de nem éri el a költségvetési kiadások 2 százalékát. ez a nemzetközi összehasonlítások próbáját kiállja; de hogy mégsem hangsúlyozhatjuk eléggé a takarékoskodást, annak több nyomós oka van. egyrészt: az előirányzatokból az állami feladatok kielégítő színvonalon csak takarékos gazdálkodással láthatók el. másrészt: számos más országtól eltérően nem számíthatunk arra, hogy a hiányt külföldi hitelekkel és a lakosság megtakarításaiból fedezzük. korlátozott - 7-8 milliárd forint - mértékű lehet a tartós, kötelező vállalati betétek alapján jegyezhető, idén először alkalmazott kötvénykibocsátás. ezért a végrehajtás során a hiány további csökkentése is indokolt. mindennemű túlköltekezés veszélyeztetné a belső pénzügyi egyensúlyt, vagy a termelési szerkezet átalakítása előtt vonna el további forrásokat, s gátolná a gazdaság távlati kibontakozását.

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ hetényi istván.....15.folyt./-a

az 1983. évi terv és költségvetés igényes feladatokat tükröz: megköveteli, de meg is engedi minden embernek, minden kollektívának, termelőközösségnek, hogy osztozzon saját korának cselekvéseiben. az elmúlt évek világgazdasági hatásainak hazai tapasztalatai ugyanis rávezettek bennünket arra, hogy nem szabad a sokszor látszólag könnyebb úton haladnunk. minden területen meg kell találni a célravezető utat, még ha az néhol rögzös is. a vállalatoknál például úgy, hogy a demokratikus jogok és kötelezettségek szélesebb körű érvényesítésével, igényesebb vezetéssel és bátrabb vállalkozókész- séggel jobban összhangba hozhatók legyenek mai követelményeink és holnapi óhajaink. a tanácsoknál ügyelni kell rá, hogy a jó munka, az ügyintézés lelkiismeretes és emberi legyen, hiszen az meghatározódik; a kisvállalkozás önálló tevékenységre készített, aminek eredményeként bővül a magánerebből való lakásépítés, és előre lehet lépni a településfejlesztésben is. a központi irányító szervek átfogóan felelősek az előrelátóbb, hatékonyabb irányító munkáért.

van tehát ok és tér az újszerű gondolkodásra és a cselekvésre, de élni kell vele. sok segítséget várunk ehhez a társadalmi szervektől is. a magyar népköztársaság 1983-ra összeállított költségvetése szintén ezeket a szándékokat tükrözi - mondotta végezetül a miniszter, kérve az országgyűlést, hogy a költségvetést vitassa meg és fogadja el.

x x x

az alábbiakban rendelkezésre bocsátjuk az expozéhoz kapcsolódó, a költségvetési előirányzat főbb adatait tartalmazó táblázatot is.

x x x

/folyt.köv./

- 16 -

parlament

bkk.1./ hetényi istván.....16.folyt./-a

az állami költségvetés előirányzatai

milliárd forintban!

bevételek	1982	1983	kiadások	1982	1983
	előirányzat			előirányzat	
vállalatoktól	344,8	379,0	felhalmozásra	57,0/x/	55,6
ebből:nyereség- és jövedelemadókból	111,0	124,3	vállalati gazdálkodó szervezeteknek költségvetési szervek	152,9	159,1
társadalombiztosításhoz	71,8	84,4	ebből:egészségügyi és szociális célokra	156,6/x/	165,6
lakosságtól	9,6	12,2	oktatási,kulturális és tudományos célokra	28,6/x/	30,5
költségvetési szervektől	33,0	35,9	társadalombiztosításra	47,7/x/	50,1
nemzetközi és egyéb forrásból	32,3	12,0	nemzetközi és egyéb célra	97,4	106,9
összesen:	491,5	523,5	összesen:	42,6	46,5
hiány:	15,0	10,2		506,5	533,7

/x/ az 1983. évvel azonos szerkezetben

/mti/-ár/ag/
-a

d

- 17 -

parlament

bkk. 2. az országgyűlés téli ülészsaka

rj a pr

1982. december 16.

csütörtökön összeült az országgyűlés. a parlament ülésstermében helyet foglaltak: losonczi pál, az elnöki tanács elnöke, kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára, lázár györgy, a minisztertanács elnöke, valamint az mszmp politikai bizottságának más tagjai. jelen volt a központi ellenőrző bizottság elnöke, ott voltak a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai, továbbá - az emeleti páholyokban - a budapesti diplomáciai képviselők vezetői és tagjai.

a téli ülészsakot apró antal, az országgyűlés elnöke nyitotta meg, majd legfelső törvényhozó testületünk tudomásul vette a népköztársaság elnöki tanácsának a legutóbbi ülészsak óta hozott törvényerejű rendeleteiről szóló jelentését. ezt követően a képviselők elfogadták az ülészsak napirendjét:

1. a magyar népköztársaság 1983. évi költségvetéséről szóló törvényjavaslat;
2. interpellációk.

ezután - a napirendnek megfelelően - hetényi istván pénzügyminiszter terjesztette elő a jövő évi állami költségvetésről szóló expozét.

/folyt.köv./

10.03 rj

-18-

parlament

bkk.2. /az országgyűlés ... 1. folyt./rj

december 15-én kelt bkk1-es hírünket - hetényi istván parlamenti beszédét - teljes egészében

vi s s z a v o n j u k

uj beszédet elhangzás után adunk!

x x x

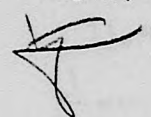
tisztelt országgyűlés! az 1983. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat a magyar szocialista munkáspárt xii. kongresszusán és a vi. ötéves tervben megfogalmazott politikai és gazdasági célokat szolgálja. a pénzügyi szabályozás, az intézmények pénzellátása, a költségvetési hiány tervezett csökkenése mind segítenek abban, hogy a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának a közelmúltban jóváhagyott határozata megvalósuljon, javítsuk népgazdaságunk egyensúlyát, megszilárdítsuk életszínvonalpolitikai vívmányainkat - ebben számítunk arra, hogy a termelés hatékonysága tovább javul, kibontakozik a társadalmi méretű takarékoság.

ez az év a gazdálkodás nemzetközi feltételeit tekintve egyáltalán nem kényeztetett el, sőt váratlan nehéz feladatok elé is állított bennünket. kizárólag a folyamatos és a társadalom legszélesebb rétegeiben kifejtett erőfeszítéseknek köszönhető, hogy a körülményekhez mérten meg tudtuk valósítani a terv alapvető feladatait, és ez az összes gond ellenére nem kis eredmény. mert mit látunk a világban? azt, hogy a fejlett tőkés országok gyakorlatilag stagnáló, pangó gazdaság és rekordméretű munkanélküliség gondjai közt őrlődnek.

egy sereg fejlődő ország fizetőképtelenné vált vagy annak határán imbolyog.

/folyt.köv./
11.15/a

- 19 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....2.folyt./-a

s minden szocialista ország nagy erőfeszítéseket tesz, hogy gazdasági feladatait sikerrel megoldja. a világszer- te csökkenő kereslet, az erősödő nemzetközi protekcioniz- mus és a nemzetközi pénzügyi zavarok a mi gazdaságunkat sem kímélik. a tervezettet meghaladóan kellett javítani idén a külkereskedelmi egyenleget és a termelésnek csak kisebb hányada szolgálhatta a belföldi felhasználást, mint ahogy azt eredetileg terveztük. ezért - miközben a nemzeti jövedelem, ha szerény mértékben is, de tovább növekszik - a belföldi jövedelemfelhasználást valamelyest csökkenteni kellett.

év közben számos, nem mindenkitől és nem mindig helyeselt intézkedést kellett hozni - 1981 végére ugyanis a belföldi felhasználás a teljesítményekhez képest a ter- vezettnél jobban növekedett és a tervezéskor az említett nemzetközi körülményeket sem lehetett minden vonatkozás- ban előre látni. a tétlenség mindenképpen megengedhetet- len lett volna. és szükség volt évközi lépésekre akkor is, ha némely intézkedés elég erélyesnek tűnt, vagy eseten- ként átmeneti lokális zavart, nehézséget is okozott.

végősorban azonban ezek az intézkedések tették lehetővé, hogy fenntartsuk az ország fizetőképességét, a termelés alapvető folyamatosságát, a kielégítő áruellátást. a lakosság fogyasztása előreláthatólag mintegy fél száza- lékkal tovább növekszik, a reálbér, illetve az egy személy- re jutó reáljövedelem az 1980., illetve 1981. évi színvo- nalon áll.

/folyt.köv./
11.20/a

- 20 -

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 3. folyt./rj

a lakosság életszínvonalával legközvetlenebbül össze- függő lakásépítési, egészségügyi, oktatási feladatokat ebben az évben teljesítjük, a költségvetés kiadásai a tervezettnél megfelelően alakulnak. mindez azt mutatja, hogy az élet- színvonal védelmére megfelelő figyelmet fordítottunk ez év folyamán is. ezek az erőfeszítések segítették a költségvetési egyensúly megszilárdítását. a hiány várhatóan a tervezettnél két-három milliárd forinttal kisebb lesz.

idei tapasztalataink arra intenek, hogy az eddiginél is körültekintőbben kell vizsgálnunk a jövő évi gazdálkodási feltételeket, és a jelek szerint a világgazdaságban lényeges kedvező változásokra a jövő évben sem számíthatunk. sajnos az a tapasztalatunk, hogy a népgazdaság fejlődési feltételei- nek romlása időnként nagyobb, mint a teljesítmények számítás- ba vehető, illetve tényleges javulása. a nemzeti jövedelem növekedési üteme a vi. ötéves terv első éveiben elmarad a ter- vezetett előirányzattól, ugyanakkor a nemzetközi gazdasági körül- mények azt követelik, hogy a külkereskedelmi egyenleget már jövőre olyan mértékben állapítsuk meg, ahogyan azt eredeti- leg 1985-re terveztük. ebből le kell vonnunk a megfelelő kö- vetkeztetéseket a terv és a költségvetés összeállításakor.

gazdasági adottságaink nyomán ezért 1983-ban elsőbb- séget kell adni annak, hogy nemzetközi fizetőképességünket fenntartsuk, külkereskedelmi egyenlegünket tovább javítsuk. folytatnunk kell a termelés korszerűsítését, az exportké- pesség növelését célzó erőfeszítéseket. mérsékelni kell a bel- földi felhasználást, mindenekelőtt a felhalmozásban és bi- zonyos állami kiadásokban. a gazdálkodási feltételeket úgy kell módosítani, hogy a jövedelmek jobb összhangban legye- nek a teljesítményekkel, a legfőbb gazdasági célok megvalósi- tásához nyújtott hozzájárulással.

/folyt.köv./

11.40 rj

-21-

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 4. folyt./rj

széles körben kell kibontakoztatni a társadalmi méretű takarékoskosságot mind a munkaerő és anyagfelhasználás, mind a beruházások és a közkiadások terén. Biztosítanunk kell a vásárlóerővel összhangban álló áruellátást és tovább kell fejleszteni a lakásépítést, az egészségügyi hálózatot és az oktatási hálózatot.

a felsorolt követelményeknek megfelelő fejlődés messzeemenően az exportképesség javításának függvénye lesz. a terv szerint a rubelviszonylatu kivitel a következő évben 7-8 százalékkal, a behozatal 1-2 százalékkal növekszik. a nem rubelviszonylatu export volumene 6 százalékkal növekszik, az import pedig 1-2 százalékkal csökken. azzal is számolva, hogy a termelés hatékonysága növekszik, a nemzeti jövedelem fél-egy százalékos növekedését tervezzük és a belföldi felhasználás az ideai színvonalnak 96-97 százaléka lehet. elsősorban a felhalmozás csökken, a beruházások csökkenése mintegy 10 százalékos.

a lakosság fogyasztása az ideai színvonalhoz képest fél-egy százalékkal fog mérséklődni. a fogyasztás és a lakosság egy személyre jutó reáljövedelme 1983-ban így is meghaladja, illetve eléri az 1980. évi színvonalat, a reálbér azonban nem éri el azt. az életszínvonal tervezésekor figyelmet fordítunk a társadalmi rétegek eltérő gazdasági és szociális helyzetére. a fogyasztói árak színvonala várhatóan 7,5 százalékkal nő, a terv azonban az alapvető fogyasztási cikkekre vonatkozó árintézkedést nem tartalmaz és az árszínvonal-növekedés nagyobb része az idén végrehajtott árintézkedések hatásából adódik. az átlagbérek tervezett növekedése 3,5-3,8 százalék, de ez semmiképpen sem lehet mindenkire kötelező, egységes szabály. a vállalatok, egyének keresetalakulása a teljesítményektől függ; a kereset nagyobb teljesítmény mellett nagyobb, de kisebb teljesítmény, kisebb javulás esetén kisebb mértékben nőhet, kell növekedjék mint az átlag.

/folyt.köv./
11.45 rj

-22-

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....5. folyt./-a

a népgazdasági terv szerint 1983-ban az ipari termelés egy-két százalékkal, a mezőgazdasági termelés pedig két-három százalékkal növekszik. a százalékszámok mögött nagyon nagy követelmények állnak. a termelési szerkezet korszerűsítése, a termékek minőségének, műszaki színvonalának javítása, a szállítási határidők betartása eddig sok kívánnivalót hagyott maga után, és ezért tudtuk csak részben ellensúlyozni a külgazdasági feltételek kedvezőtlen hatását. ezért nem hangsúlyozhatjuk eléggé: mennyire fontos, hogy a jövő évre tervezett termelésnövekedés e követelményeket tekintve kedvezőbben alakuljon és fajlagosan kisebb anyag-és energiafelhasználással, jelentősebb költségmegtakarítással járjon együtt.

az ipari termelés növekedését csak az alapozhatja meg, hogy a kivitelt tovább növeljük. s bár az idén is akadtak jó eredményeket felmutató vállalatok - hiszen például kétszámjegyű százalékos exportnövekedést ért el a medicor, az öntődei vállalat - jövőre a vállalatoknak ezt a körét mindenképpen szélesíteni kell. emellett a vállalatok új értékesítési és termelési lehetőségeket találhatnak a gazdaságos import-helyettesítés terén is. a fejlődés mindenképpen differenciált lesz a vállalatok között, s meg kell gyorsítanunk azt a munkát, amely a tartósan veszteséges, alaphiányos vagy alacsony jövedelmezőségű vállalatok termelését gazdaságossá teszi, vagy pedig az ilyen termelést érzékelhetően korlátozza. a gazdaságtalan termelés támogatását mindenképpen csökkentenünk kell.

a jövő évi mezőgazdasági és élelmiszeripari termelési terv teljesítését az teszi nagyon igényes feladattá, hogy ez az ideai sikeres munkára, a tervet idén tulszárnyaló színvonalra épül. és nemcsak a termelés mennyisége növekedik: itt is szükség van rá, jobban, mint valaha, hogy a termelés hatékonyságát javítsuk. mint ahogyan az idén is, jövőre is nagy feladat hárul az ágazatra - nagyüzemre és háztáji gazdaságra egyaránt - az exportban és a kiegyensúlyozott hazai ellátásban.

/folyt.köv./

11.506/a

- 23 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....6.folyt./-a

az idén több mezőgazdasági termék eladása - annak ellenére, hogy a kormány igyekezett segíteni a kereslet és kínálat összhangjának megteremtését - bizonyos piaci korlátokba ütközött. ebből a távlatokat tekintve következtetéseket kell levonni, mind a termeléspolitikára, mind pedig az értékesítési munkára vonatkozóan.

1983-ban az igényekhez való igazodás és a költség-gazdálkodás terén növekvő feladat hárul az építőiparra. 1982-ben a budapesti lakásépítések kivételével már mutatkoznak jelei az előrelépésnek. e folyamatot azonban fel kell gyorsítani és ebben jelentős szerepe lehet a versenyfeltételeknek megfelelő vállalkozások kibontakozásának.

a közlekedésben és a hírközlésben fokozott figyelmet kell fordítani a minőség javítására, a személyszállításban a pontos ,, menetrendre,, a kulturáltságra, az áruszállítási igények rugalmasabb kielégítésére. ez utóbbi természetesen nemcsak a közlekedés, hanem a termelők, kereskedők feladata is. minden vállalatnál - kicsitől és nagytól egyaránt - elvárjuk, hogy a nehéz világpiaci körülmények ellenére elősegítse gazdaságos exportjának növekedését. ez nem csupán a mai devizális gondok leküzdésének feltétele, hanem egész gazdaságunk dinamizálásának legfőbb eszköze. az export-vállalkozási, a fővállalkozási forma, a rendszerexport sokat tehet azért, hogy termékeink és a magyar munka jó hírnévét minden piacon megalapozzuk.

a megfelelő árueellátás nem csekély felelősséget ró a kereskedelmi és szolgáltató vállalatokra is, jobb munkájuk mellett szervezetük továbbfejlesztését igényli. annál is inkább, mert tudjuk, hogy a jelenlegi körülmények között a lakosság érzékenyen reagál a minőség, a kínálat az árueellátás hiányosságaira.

a költségvetés tervezett bevételei 1983-ban 523 és fél milliárd forintot tesznek ki, míg a kiadások összege 533.7 milliárd forint. a hiány 10.2 milliárd forint, az ideinél kisebb.

/folyt.köv./

11.55/a

- 24 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....7.folyt./-a

a bevételeket és kiadásokat alapjában két tényező határozza meg. egyfelől a vállalatoktól származó bevételek, másfelől a költségvetési intézményekre és a pénzbeli társadalmi juttatásokra fordított kiadások. a vállalatoktól származó tiszta - tehát a támogatásokkal csökkentett - bevételek előirányzata arra épül, hogy a népgazdaság összes jövedelme folyóárakon számítva az ideihez hasonlóan 7 százalékkal növekedik. a keresetkiáramlás üteme mérséklődik és így a tiszta jövedelem 11 százalékos emelkedésére számítunk. a tiszta jövedelemből a költségvetésbe befizetett összeg aránya 1 százalékponttal nagyobb lesz az ideinél; ez szükséges ahhoz, hogy a hiányt csökkentjük.

a jövedelem képződésére és terv szerinti elosztására nagy hatással vannak a szabályozók, köztük a pénzügyi szabályozók. szerepüket akkor töltik be, ha az objektív követelményekhez igazodnak, legyenek azok számunkra kedvezők, vagy kedvezőtlennek tűnnek.

az élet azt bizonyítja, hogy számítani kell olyan körülményekre, amelyek nem türik meg, hogy a gazdaságirányítás passzív maradjon. ha a szabályozók ennek nyomán elszakadnának a reális feltételektől, követelményektől, akkor a hatásukat gyorsító, azokra rásegítő operatív intézkedések szerepe szükségszerűen tovább növekszik. de a váratlan, nehéz problémákat nem intézhetjük el pusztán - az egyébként szükséges és indokolt - rendkívüli állami intézkedésekkel. ezek adott esetben szükségesek, de nem mentenek fel a tartós hatású intézkedések alól. ezért kell a pénzügyi szabályozás szelektív ösztönző és korlátozó vonásait lankadatlanul erősíteni. azok a mégoly korlátozó intézkedések is, amelyek jobb munkára serkentenek, új, hatékony folyamatokat indítanak meg, erősítik a teljesítményeken alapuló differenciálást. s ezek minden bizonnyal a szabályozórendszer tartós alapjai lesznek 1984-re és 1985-re is. azokon, amelyek nem készítik a gazdaságos vállalatokat, a piacon is elismert többletteljesítménnyel kirukkoló kollektívákat további fejlődésre, sőt módot adnak a közepeseknek a tartós fennmaradásra - azokon várhatóan a továbbiakban is változtatnunk kell. gondosan mérlegeljünk tehát az egyensúly gyors javításából fakadó, esetenként a kényszerű alkalmazkodás jegyeit magán viselő lépéseket és az érdekeltség, a szervezetek rendszeres fejlesztését szolgáló, a jövőre felkészítő követelményeket egyaránt.

/folyt.köv./
12.20/a

- 25 -

bkk. 2. / az országgyűlés... 8. folyt./rj

a vállalatok ma az 1983-ra érvényes szabályozók ismeretében készülnek a jövőre. a szabályozók módosításainak egyik jellemző vonása, hogy fokozottan elismerik - egyebek közt az árképzésben - az exportteljesítményeket, a külkereskedelmi érdekeket. másik jellegzetes vonásuk az, hogy - a változtatás választott módszerével - a tiszta jövedelem nagyobb központosítására irányuló lépések szándékaink szerint hosszabb távon jobban kedveznek az eredményesebb dolgozó vállalatoknak, mint eddig. kedvezőbbek lesznek a feltételeik a keresetek növelésére, és a szigorubb követelmények mellett is nagyobb lehetőségük lesz ahhoz, hogy fejlesztési forráshoz jussanak. miközben egészében szükségszerűen korlátozzuk a fejlesztés forrásait, továbbra is kedvezményezzük a konvertálható exportárualapok növelését, az energia ésszerű felhasználását, az anyagtakarékosságot szolgáló beruházásokat.

a vállalati befektetéseket kívánja hatékonyabbá tenni az a lehetőség, hogy a vállalatok a jövőben az érdekeltek közötti szabad megállapodás alapján saját forrásaikat nemcsak saját vállalatuknál, hanem - az eddigieknél rugalmasabban, kötetlenebbül - más vállalatoknál kínálkozó kedvező fejlesztésekre is befektethetik. emellett a vállalatok a pénzintézetek közreműködésével kibocsátott és vállalati fejlesztési forrásokból vásárolható kötvényekkel szintén növelhetik beruházási lehetőségeiket.

a gazdasági szabályozás javítása mellett a vállalati gazdálkodást a vállalati irányítás, vezetés tökéletesítése és a szervezeti rendszer nagyobb rugalmassága is képes elősegíteni. a vállalati szervezet, méretek és funkciók alakításának folyamata tovább halad, erősítjük a nagyvállalaton belüli önálló elszámolás, a belső érdekelttség rendszerét is. emellett további lépéseket teszünk az irányban, hogy folyamatosan megreformáljuk a vállalatok felügyeletét és vezetését. a vállalati felügyelő bizottságok, illetőleg igazgatótanácsok tágabb körű, új funkciókat kapnak. sok nagyvállalatnál olyan felügyelő bizottság működik majd, amely a minisztériumtól átveszi a felügyeleti ellenőrzés szerepét és előremutató, véleményező feladatot is el fog látni.

/folyt.köv./
12.15/a

bkk.2./ az országgyűlés..... 9.folyt./-a

elsősorban a több gyárból álló nagyvállalatoknál, a vezetés kollektív testületeként döntési jogát felruházott igazgatótanácsok fognak működni. ezeknek - az igazgató gyakorlati vezetői felelősségét nem korlátozva - a vállalati stratégia kialakításában lesz elsősorban szerepük. a vezető kiválasztásban bővül az igazgatók jogköre, helyetteseiket ezentúl ők nevezik ki.)

bővült a nyilvános pályázatok szerepe a vezető kiválasztásban. ez nem helyettesíti a káderfejlesztési terveket. ezekre mindenütt szükség lesz, de indokolt, hogy az e tervekben szereplő jelöltek is adott esetben pályázaton bizonyítsák rátermettségüket. ugyancsak kedvező hatást várunk attól, hogy bővül a meghatározott időre szóló kinevezések köre. ez a jelenleginél kedvezőbb feltételt teremthet arra, hogy a vezetők időszakosan érdemben értékeljék és adott esetben segítsék az indokolt kádercserék könnyebb lebonyolítását. a vállalati teljesítmények és jövedelmek szorosabb összekapcsolása egyidejűleg indokoltá teszi, hogy a vállalati kollektívák, minden vállalati vezető, kinevezéséről, tevékenységéről véleményt mondhassanak, legyen az akár az igazgató is.

az év elején megjelent rendeletek nyomán egyre több kisvállalkozás indult meg az új formák szerint. mintegy 80 százalékuk a szocialista gazdálkodási szervezetek kereteiben működik, és segíti eredményesebben kihasználni a vállalati, szövetkezeti eszközöket. a tapasztalatok arra mutatnak, hogy e folyamat egészében jól alakul; igazán pozitív társadalmi és gazdasági hatása viszont akkor lesz, ha a vállalat jól szervezett, s a teljesítmények és jövedelmek összhangjáról következetesen gondoskodnak e kisvállalkozási formák kialakításakor.

szeretném azonban ugyanakkor megerősíteni azt az álláspontunkat, hogy a kisvállalkozások lehetősége egy pillanatig sem alternatívája a nagyvállalati gazdálkodásnak, és a vezetés javítására tett lépések mutatják, hogy a fejlődést továbbra is elsősorban a vállalatok és szövetkezetek jobb működésére kívánjuk alapozni.

/folyt.köv./

12.25 rj

p a r l a m e n t

bkk. 2. / az országgyűlés... 10. folyt./rj

a felsorolt és egyéb intézkedések tanusítják: a vállalatok számíthatnak arra, hogy az irányítási rendszert a következő években is továbbfejlesztjük. tovább folyik az a munka, amely arra irányul, hogy a vállalkozásszerű gazdálkodás mindenütt erősödjék, kiépítsük a vezetők egészségesebb kiválasztásának feltételeit, hogy a vállalati döntésekben szerepet játszó különféle érdekek egészségesebben jelenjenek meg, illetve érvényesüljenek. ehhez egyfelől határozott, a teljesítményeket megkövetelő és elismerő szabályozásra lesz mindig szükség, másfelől arra, hogy a körülmények változása miatt olykor ki nem iktatható átmeneti megoldásokat, de nem objektív követelményeket a vállalatok valóban átmenetinek tekintsék, és ne álljanak le lehetőségeik kihasználásában.

a fokozódó követelmények következményeit tudomásul kell vennünk az állami költségvetési intézmények gazdálkodásában is. a költségvetési intézmények előirányzatai két követelményt kívánnak kielégíteni. először: a költségvetési intézmények kiadásai ne nőjjenek gyorsabban a változó felhasználható jövedlemnél; ezen belül érvényesüljön a hatodik ötéves tervben kiemelt három társadalmi program - a lakásellátás, az általános iskola és az egészségügy - fejlesztésének elsőbbsége. másodsor: a költségvetési intézmények feladataikat a lehető legnagyobb ésszerűséggel és takarékossággal lássák el, tevékenységüket olyan igények, követelmények szerint végezzék, mint amilyeneket ma a vállalatokkal szemben támasztunk.

a költségvetési intézmények kiadásai 1983-ban összességükben 4,5-5 százalékkal nőnek. nagyfokú takarékossággal az intézmények jól elláthatják legfőbb funkcióikat, és dolgozók bére a népgazdaság egészére tervezett ütemben növekedhet. a takarékosság azonban nem merülhet ki a fényűzési jellegű, vagy nélkülözhető kiadások megszüntetésében, hanem az intézményi és gazdálkodási rendszert ésszerűsíteni is kell mindenütt, ahol erre mód van. nem a tavalyi előirányzat, hanem a funkciók legésszerűbb ellátása a jövő évi kiadások objektív mércéje, s ehhez adott esetben a megszokottól eltérő megoldásokat kell követni. hasonló magatartást várunk a társadalmi szervektől is.

/folyt.köv./

-28-

13.15 rj

Λ

p a r l a m e n t

bkk. 2. / az országgyűlés... 11. folyt./rj

1983-ban is végrehajtjuk a hatodik ötéves tervben kiemelt társadalmi fontosságú feladatokat. a költségvetés tartalmazza a lakásgazdálkodás és lakásépítés rendszerére vonatkozó határozatok pénzügyi kihatásait. azt is előíránnyoztuk, hogy nagymértékben növeljük a lakásépítés céljaira nyújtott hiteleket, és ennek alátámasztására a lakossági takarékbetétek feltételeit is vonzóbbá tesszük. bővül annak a támogatásnak a köre is, amellyel a vállalatok segíthetik dolgozóik lakásépítését. mindez hozzájárul ahhoz, hogy a hatodik ötéves tervidőszakban elkészüljön a tervezett 370-390 ezer lakás.

a lakásépítésekhez szükséges területelőkészítési feladatok ellátásában fontos előrelépés, hogy a tanácsok már az idén szabad kezet kaptak a tanácsai célcsoportos beruházásokhoz kapott állami támogatásaik felhasználásában. ennek nyomán a tanácsok a közvetlen lakásépítkezés helyett az előkészítési feladatokra csoportosítottak át mintegy két milliárd forintot. ez nagyban segíti a tervezett lakásszám megépítését. a lakáscserék előmozdítását szolgálják a cserével járó illeték mérséklésére vonatkozó rendelkezések is.

az általános iskolai tantermek számának gyarapítása a tanácsok és a lakosság áldozatos és sok helyen ötletes munkája nyomán a tervek szerint valósul meg, néhol túl is haladja azt. a legtöbb településen elérhető, hogy a tanulók számának gyors növekedése miatt ne romoljék az ellátás minősége.

az egészségügyben a kórházi ágyak száma 1981 és 1983 között a tervezett ütemben gyarapodik, és a jövő év végére eléri a százezret. a más vonatkozásban itt-ott mutatkozó elmaradást eddig nem pénzügyi okozta. tény azonban, hogy bizonyos szakmai fejlesztésekre a tervezettnél csak kevesebbet fogunk tudni fordítani.

/folyt.köv./
13.20 rj

-29-

Λ

y

bkk. 2. / az országgyűlés... 12. folyt./rj

az intézmények hatékony gazdálkodását jobb gazdálkodási, érdekeltségi rendszerrel kívánjuk elősegíteni. fokozódik szerepük bevételeik meghatározásában, a rendelkezésre álló források átcsoportosításában.

a hatékonyabb munkát segíti az egészségügyi, oktatási és a kulturális intézmények körében megindult integráció is, mindenütt, ahol megfontoltan és ésszerűen valósítják meg. örvendetes például, hogy a gazdasági-műszaki ellátó és szolgáltató szervezetek egyre több helyen vállalnak át gazdasági és ügyviteli teendőket az intézményi vezetők operatív feladatai közül. örvendetes jelenség, hogy például a nagyértékű műszerek közös használata tért hódít az ipari minisztérium, az egészségügyi minisztérium és a magyar tudományos akadémia irányította intézményekben. hasonló eredmény az is, hogy a belkereskedelmi és az építésügyi és városfejlesztési minisztérium a kormány intenciójából kiindulva öntevékenyen módosította irányítási és szervezeti rendszerét. hasonló előkészületek folynak a közlekedés- és postaügyi minisztériumban is. a módosítások nyomán az irányító munkában erősödik a közigazgatási szemlélet, fokozódik a vállalati önállóság, és csökken az irányításban foglalkoztatottak száma. indokolt és indokolt lesz bizonyos költségvetési, de szolgáltató-jellegű intézmények vállalatává alakítása is. így például a mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztérium felügyelete alá tartozó intézmények közül több megszűnik, a szükséges feladatokat kevesebb intézmény és néhány újonnan alakított vállalat fogja ellátni.

az intézményi kiadások közül az egészségügyi és az oktatási és a kulturális kiadások továbbra is az átlagosnál gyorsabban, több mint 6 százalékkal növekednek az idei várható színvonalhoz képest; s ezáltal mód lesz rá, hogy mintegy 800 kórházi ágygal, 2.100 bölcsődei, 8.000 óvodai férőhellyel és 1.100 általános iskolai tanteremmel bővülő intézményhálózatot működtessünk.

a költségvetési feladatok között megfelelő szinten előirányozzuk a védelem kiadásait is, amelyekre az ideihez képest kerekén 4 százalékkal fordítunk többet. a szorosán vett igazgatási kiadások két és fél százalékkal emelkednek.

/folyt.köv./
13.20 rj

-30-

bkk. 2. / az országgyűlés.. 13. folyt./rj

az intézmények zöme a lakossággal szoros kapcsolatot tartó tanácsok irányítása alatt áll, az intézményi kiadások kétharmadával a tanácsok gazdálkodnak. ebből adódik nagy politikai felelősségük, de egyben az a lehetőségük is, hogy - miként a múltban is - megfelelően kiaknázzák a társadalmi összefogásban rejlő lehetőségeket. ezzel némileg bővíthetik is eszközeiket. ez a munka akkor igazán eredményes, ha a tanácsok nyílt város- és községpolitikát folytatnak, ha terveiket megismertetik a lakossággal, és azok végrehajtásában is a lakosságra támaszkodnak.

nyugdíjakra és egyéb társadalombiztosítási kiadási célokra a jövő évben 106,5 milliárd forintot irányzunk elő, kilenc százalékkal többet az ez évi kiadásnál. ez az összeg fedezi az eddigi kötelezettségeinkkel járó növekvő kiadásokat, és lehetővé teszi, hogy az év derekától a kétgyermekesek és az eddig jogosult egy-gyermekesek családi pótlékát gyermekeként havi 110 forinttal felemljük. a fiatal családok és a pályakezdekők támogatására az egy-gyermekesek körében 6 éves korig a 130 forintos jövedelempótlék ennél jóval nagyobb összegű családi pótlékká alakul át. szeptember elsejétől emelni tervezzük a kis nyugdíjjal bíró, régen nyugdíjazottak ellátását is. az arra rászoruló idős, vagy egészségileg súlyosan károsult kis-jövedelmű háztartásoknak, főként egyedülállóknak a megsegítésére a második félévben növelni tudjuk a tanácsok szociális segélykeretét is. a társadalmi juttatások növeléséből adódó kiadások fedezetét azonban részben más jövedelmek átcsoportosításával tudjuk előteremteni. ezért egyes szervek költségvetési támogatását mérsékelnünk kell, illetőleg ezek befizetési kötelezettségét növelni, és növelnünk kell a hétezer forint feletti keresetek után fizetendő nyugdíj-járulékot is.

a családi pótlék szélesebb körű emelése mellett meg fog szűnni az 1952-ben bevezetett gyermektej-árkedvezmény, amely csak néhány városban volt eddig megvalósítható, tehát a kis-gyermekeknek csak kisebb hányadát szolgálta, míg a felemelt pótlékot minden jogosult kapja.

/folyt.köv./
13.25 rj

-31-

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....14.folyt./-a

a felhalmozási kiadások jövőre az ideai színvonalon maradnak a költségvetésben. ezeket egyébként az előző évben nagymértékben, 1979-hez képest egyharmadával csökkentettük, és e kiadásoknak ma majdnem a fele lakásépítési és tanácsi beruházás. állami nagyberuházás a jövő évben nem kezdődik, jelentős esemény lesz azonban a paksi atomerőmű első gépegy-ségének üzembehelyezése. a költségvetés tervezett - 10.2 milliárd forintos - hiánya nem kis összeg, de nem éri el a költségvetési kiadások 2 százalékát. s ez a mai nehéz idők-ben kiállja a nemzetközi összehasonlítás próbáját.

de hogy mégsem hangsúlyozhatjuk eléggé a takarékos-ságot, annak több nyomós oka van. egyrészt: az előirányzato-
kat csak megfelelő takarékosággal tudjuk úgy megvalósítani,
hogy közben az állami kötelezettségeket színvonalasan ellás-
suk. másrészt: más országoktól eltérően nem számolhatunk az-
zal, hogy a költségvetési hiány fedezésére külföldi hitele-
ket veszünk fel. korlátozott, 7-8 milliárd forint mértékű
lehet a tartós, a kötelező vállalati betétek alapján jegyez-
hető és idén először alkalmazott kötvénykibocsátás, illet-
ve az ebből származó bevétel. ezért a végrehajtás során a
költségvetési hiány lehetőség szerinti további csökkentése
mindenképpen indokolt célkitűzés. mindennemű túlköltekezés
veszélyeztetné a belső pénzügyi egyensúlyt, vagy a termelé-
si szerkezet átalakítása elől vonna el további forrá-
sokat, s gátolná a távlati kibontakozást.

az 1983. évi terv és költségvetés igényes felada-
tokat tükröz. megköveteli, de meg is engedi minden ember-
nek, minden közösségnek, hogy osztozzon saját korának
cselekvéseiben, hiszen a teljesítmény, a költség, a szerve-
zettség olyan fogalmak, amelyeket minden dolgozó a maga
területén cselekvően befolyásolhat. az elmúlt évek világ-
gazdasági hatásainak hazai tapasztalatai rávezettek bennün-
ket arra, hogy nem szabad a sokszor látszólag könnyebb uton
haladnunk.

/folyt.köv./

13.15/a

- 32 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....15.folyt./-a

mindenütt meg kell találni a célravezető utat, még ha az
rögös is. a vállalatoknál például úgy, hogy a demokrati-
kus jogok és kötelezettségek szélesebb körű érvényesítésé-
vel, igényes vezetéssel és bátrabb vállalkozó készséggel
jobban összhangba hozhatók legyenek mai követelményeink
és holnap óhajaink. a tanácsoknál az ügyintézés lelkiis-
meretes, öntevékeny és emberi legyen, hiszen ez az igény
erősödik. a kisvállalkozás, a magánerebből történő lakás-
építés és a településfejlesztés sokszor gondos mérlegelést
követel a tanácsi munkában. a központi irányító szervek
átfogóan felelősek az előrelátó, a hatékonyabb irányító-
munkáért. van tehát ok, és van tér az újszerű gondolkodás-
ra és cselekvésre, de élni kell vele. sok segítséget várunk
ehhez a társadalmi szervektől.

a magyar népköztársaság 1983-ra összeállított
költségvetése szintén ezeket a szándékokat tükrözi -
mondotta befejezésül a miniszter, kérve az országgyűlést,
hogy a költségvetést vitassa meg és fogadja el.

x x x

a szerkesztőségek figyelmébe!

a visszavont hetényi-beszéd végén, a bkk.1. 16.
folytatásaként táblázato közöltük, az állami költségve-
tés előirányzatai, címmel. e táblázat a következő javi-
tásokkal felhasználható:

a kiadások 1982-1983 előirányzat táblából nem
közlhet a 3. bekezdés:.... ebből: egészségügyi és szociális
célokra, oktatási, kulturális...stb.

a táblázat a továbbiakban használható.

x x x

/folyt.köv./
12.20/a

- 33 -

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés ... 16. folyt./kö

szurdi istván /budapest, 2. vk./, a törvényjavaslat

bizottsági előadója beszámolt arról, hogy az országgyűlés állandó bizottságai megvitatták a hozzájuk tartozó ágazatok, országos hatáskörű szervek jövő évi költségvetési előirányzatát. a rendkívül aktív vita általánosítható tapasztalata, hogy a képviselők elismerésre méltónak minősítették az idejű költségvetési terv teljességét, különös tekintettel arra, hogy a nemzetközi gazdasági feltételek az előre láthatónál kedvezőtlenebbül alakultak.

tény, hogy 1982-ben nem értük el valamennyi, magunk elé tűzött gazdasági, szociálpolitikai célt, ám a bizottsági üléseken az a vélemény alakult ki, hogy eredményeink összességükben biztosítják a folyamatos átmenetet az 1983-as évre, bebizonyosodott, hogy jó úton haladunk társadalmi, gazdasági vívmányaink megvédésében.

érzékeltető, hogy 1978-tól még tétován, később azonban mind markánsabban bontakozott ki a realisabb, az objektív helyzethez alkalmazkodni kívánó gazdaságpolitika. igaz, hogy a felismerés, a tényleges helyzethez való igazodás néha még lassu, késedelmes, - aminek az árát persze meg kell fizetnünk -, de tudomásul kell venni, hogy a váltás nem könnyű, a beidegződések a szemléletbeli korlátok nem tűnnek el egyik napról a másikra.

az állandó bizottságok egyöntetűen javasolják az országgyűlésnek az 1983. évi állami költségvetési terv elfogadását, s több figyelmet érdemlő megjegyzést, javaslatot tettek. mindenekelőtt egyetértettek abban, hogy a jövő évi gazdálkodásunkban változatlanul a népgazdasági egyensúly javítása és ennek révén a nemzetközi fizetőképességünk megőrzése élvezzen elsőlegességet. felhívták a figyelmet arra, hogy ennek nyomán feszültségek, ellentmondások keletkezhetnek, háttérbe szorulhatnak más, alapvető gazdasági célok, s ezért a gazdaságunkban rejlő tartalékok kiaknázását - reális ütemben és mértékben - már 1983-ban érezhetően intenzívebbé kell tenni.

ma is felmutathatóak eredmények a termékszerkezet átalakításában, de a bizottsági tagok véleménye szerint e területen már jóval előbbre tarthatnánk. a vitákban sokan kérték, hogy az állami vezetés legyen következetesebb a termékszerkezet változását célzó ágazati és üzemi programok időarányos megvalósításának számonkérésében, és, ha mód van rá, segítségével.

/folyt. köv./
13.40 kö

-34 -

parlament

bkk. 2./ az országgyűlés.....17. folyt./-a

ismeretes, hogy költségvetésünk egyik nagy terhe a veszteséges és az átlagos nyereségszint alatt dolgozó vállalatok támogatása. az állam a közeljövőben, ha akarná sem tudná eltartani azokat az üzemeket, ahol a termelés jövedelmezősége aránytalanul alacsony. az elmúlt időszak valamennyi vizsgálódása azt jelezte, hogy kisebb-nagyobb mértékben szinte mindenütt megvannak a lehetőségek a belső veszteségek csökkentésére. ez a helyzet hosszú évek óta ismert, mégis keveset változott. az állandó bizottságok célszerűnek tartják, hogy az illetékes tárcák az eddiginél hatékonyabban, ha kell, radikálisabb intézkedéseket tegyenek ezen a téren.

különösen a gazdaság ügyével foglalkozó bizottságokban hangzott el sok észrevétel az irányítás és a termelés szervezetének korszerűsítéséről. a vállalkozási formák gazdagítását szolgáló intézkedéseket hasznos lépésnek minősítették a felszólalók. ugyanakkor szükségesnek tartották azt is hangsúlyozni, hogy gazdasági törekvéseink sikerének kulcsa mindenekelőtt a nagyüzemek kezében van. ezért minden olyan intézkedés, amely vállalkozási lehetőségeiket növeli, helyesítható. mások arra figyelmeztettek, hogy a nagyüzemi jellegű nem kizárólag a foglalkoztatottak létszáma adja. nagyüzemnek kell tekinteni a viszonylag kisebb létszámú, de korszerű termelőkapacitással, kiváló szellemi bázissal, exportképesen működő üzemeket is.

különböző formában, de több testületi vitában is felmerült, hogy nincs minden rendben a termelő szektorok és a tudományos kutatómunka kapcsolatában, holott a termékeny együttműködésre még soha ilyen szükségünk nem volt, mint ma. lehet, hogy ünnepélyes, kölcsönös kötelezettségvállalásokban nincs hiány, de kívánatos lenne ezt a kapcsolatot hasznosabbá, értékét konkrét eredményekben mérhetővé tenni.

a vitában sokan szóltak arról, hogy gazdasági politikánk és gyakorlatunk nyíltságát a jövőben tovább kell fokozni. ha azt várjuk, hogy a maga munkahelyén minél több állampolgár azt nyujtsa, amire kötelezettséget vállalt, sőt, nehéz gazdasági helyzetünkre való tekintettel kicsit többet is, akkor folyamatosan és közérthetően ismertetni kell velük gazdaságunk helyzetét, a mindenkori változásokat, reális lehetőségeinket, a rajtuk kívül álló korlátokat, tartalékaink forrásait, s nem utolsósorban a központi intézkedések, elképzelések indokait.

/folyt./
13.25/a

- 35 -

p a r l a m e n t

bkk.2./az országgyűlés18.folyt./rj

szurdi istván végezetül úgy foglalta össze az állandó bizottságokban lezajlott viták tapasztalatait: a képviselők egyetértettek azokkal a gazdaságpolitikai célokkal, amihez az előterjesztett költségvetés 1983-ra pénzügyi keretet biztosít. hangsúlyozták, hogy ennek pénzügyi fedezete még nincs meg, az egész országnak keményen meg kell érte dolgoznia, s kérte, hogy tekintsék a választók bizalmát élvező országgyűlési képviselőket olyan erőnek, amely segíti a nem könnyű feladatok végrehajtását.

tóth edit/ csongrád megye 3.vk./, a taurus gumi-

gyár szegedi gyáregységének gyártásközi ellenőre elmondotta, hogy az energiagazdálkodási program megvalósítását a megyében számos kezdeményezéssel támogatják. mind több mezőgazdasági üzem tér át a földgáztüzelésre. elsősorban a terményszárítókat üzemeltetik olaj helyett ezzel az olcsóbb fűtőanyaggal. a nagyfogyasztókhoz kiépített vezetékek eljutnak a településhatárokig is, ahonnan a lakosság anyagi hozzájárulásával az elosztóhálózat is megépíthető; így energiaracionalizálási terveik megvalósítása során az elkövetkezendő időszakban husz település gázellátását tudják megoldani. csongrádban nem mondanak le a geotermikus energiáról sem - ott található az ország hővizkészletének egyötöde -, a tervidőszak végéig szegeden például 3000 , hővízzel fűtött lakás épül - mondotta a képviselő, ám hozzáfűzte: a paneltechnológiával épült lakótelepek otthonaiból kiszökik a meleg, a panelek, a beépített ablakok, ajtók rossz illesztése miatt.

felszólalásában gyárak gazdálkodásáról is szólt, beszámolván arról, hogy a gazdaságos termelést szem előtt tartva folyamatosan korszerűsítik termékeiket. ennek eredményeként gyártmányaik világszínvonalúvá váltak, minden piacon értékesíthetők. a gyárban már befejezéséhez közeledik egy részberuházás, amelynek révén 1984-től évente további négy millió dollárnyi többlet-exportot tudnak előállítani. a jó munkához azonban a dolgozók pontos tájékoztatására is szükség van - mondotta. a kutatóktól a kétkezi munkásokig mindenkinek tudnia kell, hogy mit, miért és milyen költséggel kell gyártani. kifejtette, hogy munkájuk hatékonyságában jelentős szerepe van a minőségi bérezésnek és a termelékenység növekedésével párhuzamos bérfelzárkózásnak. tevékenységük továbbfejlesztésében segítségükre van az idén bevezetett új irányító- és szervezési rendszer is - tette hozzá.

/folyt.köv./
13.30/a

- 36 -

p a r l a m e n t

bkk. 2. /az országgyűlés ... 19. folyt./kö

háy bÉla /győr-sopron m. 12. vk./, az mszmp győr-sopron

megyei bizottságának első titkára felszólalásában elmondta, hogy a megye erősen export-orientált ipara 1982-ben teljesítette a szocialista országokba irányuló szállítási kötelezettségét és több mint tíz százalékkal növelte dollárelszámolású exportját. a mérlegadatok azt tükrözik, hogy csökkent az ipari termelés anyagigényessége, tovább javult a hatékonyság, s jó évet zárt a mezőgazdaság. sikerült teljesíteni a lakásépítési tervet, amiben szerepe van annak is, hogy mind több lakás épül magánérőből.

a megye ipara és mezőgazdasága az országos átlag feletti adottságokkal rendelkezik, ám az is igaz, hogy sok még a ki nem használt tartalék az emberi tudásban, a technikában, a takarékoságban és a szervezésben. sokhelyütt nem használják ki teljesen a munkaidőt, a termékszerkezet még mindig nem felel meg a piaci igényeknek, s a vezetői munkában gyakran nem építenek megfelelően a dolgozók alkotókészségére. a megye iparában a termelést növelni csakis az export - ezen belül a tőkés export - fokozásával lehet, ám jelenleg sok gondot okoz a piackutatói munka gyengesége.

a képviselő a továbbiakban elmondta, hogy a megyében sok olyan vállalat van, amely már hosszú évek óta növeli és nem fogyasztja a nemzeti jövedelmet. ezek a vállalatok a bér- és keresetszabályozásról elfogadott irányelveket helyesnek tartják, még akkor is, ha a jelenlegi szabályozók alapján viszonylag alacsony bérfelzárkózás látszik elérhetőnek. elsősorban azért értenek egyet ezzel, mert úgy látják, hogy most a tartalékok feltárásában nagyobbat lépők számára válik szabadabbá a mozgástér. ugyanakkor a vezetők és a dolgozók azt is érzik, hogy még ma sem megfelelő a tartósan jól dolgozók erkölcsi megbecsülése. a jelenlegi világgazdasági helyzetben is talpon maradni képes ipari vállalatok aggodnak fejlesztési lehetőségeik szűkülése miatt. attól félnek, ha ez a helyzet tartóssá válik, a ma még eladható termékek is eladhatatlanná válnak.

a megye lakossága - ismerve a kapitalista világ gazdasági válságát - megalapozott nemzeti büszkeséggel nyugtázza, hogy népünk e helyzetben is nagyobb megrázkódtatás nélkül tud élni. a párt és a kormány nyílt, őszinte politikája, gazdasági helyzetünk reális bemutatása az emberek érthető aggodalma mellett egy élő, hatékonyabb cselekvési készséget bontakoztatott ki a dolgozók jelentős részénél, ami - ha jó irányban hasznosítjuk - megfelelő alapot ad a jövő évi feladatok teljesítéséhez.

/folyt.köv./
13.55 kö

- 37 -

4

bkk.2./ az országgyűlés.....20. folyt./-a

némethné kapcár rozália/ somogy m.9.vk./, a mar-

cali munkásmozgalmi múzeum igazgatója felszólalásában a településcsoportok, vonzáskörzetek népességmegtartó erejéről, az ebből fakadó gondokról, tennivalókról beszélt. szűkebb hazájában, somogy megyében is az olyan aprófalvas település a jellemző, amely egy-egy kisvárosához, mint regionális központhoz tartozik. ahhoz, hogy mind többen gyökeret ereszenek, végleges otthonra találjanak ezeken a településeken, s megszűnjék a városbaáramlás feszítő gondokkal járó folyamata, határozott fejlesztési koncepcióra van szükség. célszerűnek látszik kialakítani egy urbanizáltabb kistérségi központrendszert, amely hatással lehet a környező településekre. a megyében kedvezőek a történeti fejlődés során, a munkamegosztás révén kialakult kistérségi központok működésével kapcsolatos tapasztalatok. az elmúlt évtizedekben a vidéki ipartelepítés is általában ezeken a helyeken történt. somogyban például 1968-ig csupán egy város volt - a megyeszékhely - ám az ipartelepítés meggyorsította urbanizációs folyamat eredményeként a városok száma ötre nőtt. ezekből négy kisváros középfokú központi feladatokat is ellát.

a továbbiakban a képviselő arról beszélt, hogy a falun élők közérzetét, hangulatát nagy mértékben befolyásolja az alapellátás minősége. mit lehet kapni a szövetkezeti boltokban, megérkeznek-e az üzletekbe időben a napi-cikkek, megfelelő-e az óvodai és általános iskolai oktatás, kielégítően tevékenykedik-e a körzeti orvos, sáros cipővel, vagy kiépített utakon, járdákon lehet-e a faluban közlekedni. ezekről a kérdésekről esik a legtöbb szó a népes, sok esetben kritikus hangvételű falugyűléseken. a felszólalók, a résztvevők jobbitó szándékukat, tenniakarásukat is kifejezik. nagyon fontos ezeken a helyeken az áruellátás azért is, mert a falusi ember vonatra, autóbuszra ül, vagy kocsiját kell igénybe vennie, hogy megvehesse azokat a cikkeket, amelyek lakóhelyén nem kaphatóak. az utazási költségek és a benzinárak emelkedése miatt azonban nem mindegy, hogy a megyeszékhelyen, vagy valamelyik nagyvárosban kell megvásárolnia, illetve megteheti-e ezt a közeli kisvárosban is. ezekben a kisvárosokban azonban nem mindig található meg a szükséges választékú és minőségű áru. van ahol kicsik, elavultak az üzletek, korlátozottak a raktározási lehetőségek. feltétlenül gondolni kell mindezt a kistérségi központok kialakításakor, a kereskedelem, a szolgáltatóipar fejlesztési elképzeléseinek kimunkálásakor. /folyt.köv./

13.45/a

- 38 -

bkk.2./ az országgyűlés.....21. folyt./-a

sok esetben az is, hogy megközelíteni is nehéz a kistelepülések lakóinak a várost, mert van olyan falu, ahonnan egyszeri vagy többszöri átszállással lehet csak az alig 20 kilométerre lévő városba jutni. pedig a néhány száz lelket számláló falu lakóinak gördülékeny közlekedéséről is gondoskodni kell, még akkor is, ha a buszt az ottlakók nem töltik meg.

a képviselő javasolta: a vállalatok szabályozóit a gazdaságosság megkövetelése mellett úgy alakítsák, hogy a falusi lakosság ellátásában közvetlenül érintettek ne hártanak át minden költséget a községekben élőkre. az urbanizálódó falusi életvitel és életmód igénye nem szétválasztja, hanem mindinkább szorosabbra zárja a településcsoportot. a falvak alapellátásának javításával és a körülöttük kialakuló kisvárosok ellátó funkciójának fejlesztésével elérhető lenne, hogy csökkenjen a városokba áramlás.

szépvölgyi zoltán/ budapest, 57.vk./, a fővárosi

tanács elnöke rámutatott: a budapestiek nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy az 1982-es népgazdasági terv fő gazdaságpolitikai céljait sikerült megvalósítani. a csökkenő fejlesztési és a szűkös költségvetési lehetőségek miatt még jelentősebbé válik a tanácsok szerepe, felelőssége - állapította meg a továbbiakban, hangsúlyozva, hogy ennek figyelembe vételével készítették el a fővárosi tanács 1983. évi fejlesztési tervét és költségvetését. a népgazdaság nehezebb helyzetében is lényegében az előre meghatározott irányban folytathatjuk a főváros fejlesztését, javíthatjuk a lakosság ellátását - mondotta, majd rámutatott arra, hogy a célok eléréséhez a nagy erőfeszítések, a tartalékok mozgósítása mellett arra is szükség van, hogy az eszközöket a társadalompolitikailag is legfontosabb célokra használjuk fel.

/folyt.köv./

13.55/a

- 39 -

4

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés ... 22. folyt./kö

ennek megfelelően a városházán elsősorban a lakásépítést és -fenntartást, az általános iskolai tantermek létesítését, valamint a kórházi ágyak számának növelését tekintik elsődleges feladatnak. Jövőre - a nehezebb helyzet ellenére is - 17.000 lakás, mintegy 280 iskolai tanterem és csaknem 500 kórházi ágy létesül. 1983 őszén várhatóan nem kell már bölcsődei kérelmet visszautasítani, s csaknem ilyen jó a helyzet az óvodai ellátásban is.

jelentősen - csaknem 40.000 négyzetméterrel - bővül a kereskedelmi és a szolgáltató hálózat is, de természetesen az ellátást nem lehet majd minden ágazatban, intézménynél és vállalatnál a már elért szinten tartani. Budapest vezetői különösen fontosnak tartják a fekvőbetegellátás és az általános iskolai oktatás eddig elért vívmányainak védelmét, amihez kényszerűségből részben más területekről vannak majd el eszközöket.

szépülvölgyi zoltán kitért arra is, hogy jelentős feladat megőrizni, s ha lehet, javítani is a lakossági áruellátás színvonalát.

ösztönözzük, hogy vállalatunk a jobb áruellátás érdekében rugalmasabb üzletpolitikát folytassanak, bővítsék a termelőkkel való kapcsolataikat, tegyenek nagyobb erőfeszítéseket a hiánycikkek csökkentésére, az áruátvételnél és a tárolásnál fokozottabban figyeljenek a minőségre - mondotta. gondoskodni kell arról, hogy a boltokban az alapvető élelmiszereket nyitástól-zárásig folyamatosan megvásárolhassák, és az üzletekben kapni lehessen mindazt, ami az ipartól és a mezőgazdaságtól beszerezhető. mindez nem több pénzt, hanem jobb szervezést, nagyobb lelkiismeretességet, figyelmet és felelősségvállalást igényel.

a létszám csökkenése miatt évről-évre szűkül az építőipar teljesítő képessége - mondotta a továbbiakban. ennek hatása budapesten még jelentősebb, mint másutt, s általában együtt jár a kivitelezés elhuzódásával, a munka gyengébb minőségével. nem javult a szervezettség, az ütemessége sem. e gondok enyhítése, megszüntetése országos feladat, s megköveteli az építőiparban érvényben levő szabályozók módosítását, az ár- és az ösztönzési rendszer korszerűsítését, a követelmények szigorítását - hangsúlyozta a fővárosi tanács elnöke.
/folyt.köv./

14.15 kö

- 40 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....23. folyt./-a

szilágyi sándor/ hajdu-bihar m.2.vk./, a

máv debreceni járműjavító üzemének hegesztő csoportvezetője rámutatott: népgazdaságunk ebben az évben is gyarapodott, annak ellenére, hogy munkánk külső és belső feltételei semmi-vel sem váltak könnyebbé. eredményeinkért keményen meg kell dolgozni, s tények sora bizonyítja, hogy erőfeszítéseink nem voltak hiábavalóak. ami talán a legfontosabb: egyensúlyi helyzetünk, ha szerény mértékben is, de javult, s biztató eredményeket érzékelhettünk az életkörülmények védelmében is. ám a soronkövetkező feladatok mind többet követelnek, s megvalósításuk főként azon múlik, lépést tudunk-e tartani a változásokkal, képesek leszünk-e meglevő tartalékainkat gyorsan, az eddiginél lényegesen gyorsabban felszínre hozni.

természetesen senki nem örül a beruházási források korlátozódásának - állapította meg a továbbiakban. de tudomásul kell venni: csak annyit építhetünk, amennyit gazdasági helyzetünk lehetővé tesz. figyelemre méltó, hogy továbbra is futja erőnkéből az alapellátást nyújtó intézmények fejlesztésére, s a szociálpolitikai juttatásokra - hangsúlyozta. a lakásprogram megvalósítása nem torpan meg, annak ellenére sem, hogy jövőre kevesebb állami lakás épül, s a lakosságnak még többet kell viselnie az otthonteremtés terheiből. a magánépítetőknek azonban ehhez megfelelően támogatni kell - hangoztatta a képviselő, és szűkebb pátriája, debrecen példájára hivatkozott, ahol elegendő az építési telkek száma. ez annak is köszönhető, hogy a fokozottabb igények nyomására az illetékes hatóságok felülvizsgálták az építési tialmakat, s ahol lehetett, felhúzták a sorompókat. gondoskodni kell arról is, hogy a szükséges építőanyagok mindenkor kellő mennyiségben, minőségben és választékban álljanak rendelkezésre - mondotta, s ennek kapcsán az építési és városfejlesztési minisztertől érdeklődött: mit tesz a tárca a megnövekedett építőanyag igények kielégítéséért? hozzátette: hajdu-bihar és szabolcs-szatmár megyében gondok vannak e téren.

/folyt.köv./
14.05/a

- 41 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....24.folyt./-a

nyerges károly/ borsod megye, 13.vk./, a borsodi

szénbányák vállalat főaknásza elmondotta, hogy a megnövekedett szénigények - az 1983-as évi költségvetési törvényjavaslat 26 millió tonna szén kitermelésével számol - jelentős többletfeladatot rónak a bányákra, a bányászokra, a borsodi szénbányáknál 1975-ben az összes széntermelés egyharmada származott komplex gépesítésű frontfejtésekből, 1982-ben már több mint háromnegyede. a gépesítés, a műszerezettség, az automatizálás csökkentette a fizikai terhelést, javította a bányák biztonságát, a munkakörülményeket. az elmúlt öt-
ves tervben másfél millió tonna szénnel többet adott a vállalat a népgazdaságnak. a túltermelés egy részét a gépesítésből adódó nagyobb kapacitások adták. a másik részét csak a bányászok mind nagyobb igénybevételével lehetett biztosítani. a technikai-technológiai korszerűsítésekre elsősorban a fejtési helyeknél került sor, a vágathajtások, a kiszolgáló munkafolyamatok gépesítése nem megfelelő. ez a fő oka annak, hogy a szinte világszínvonalú front-teljesítmények jóformán alig észrevehetőek az üzem összteljesítményében. ezért rendkívül fontos - vélte a képviselő - hogy az eddiginél jobban gépesítsék a vágathajtásokat, a kiszolgáló folyamatokat. szólott arról, hogy idén nem várt geológiai nehézségek, vízbetörések akadályozták a borsodi szénbányák termelését. a hiányokat szabadnapi műszakokkal igyekeztek csökkenteni, a bányászok ugyanis megértették, hogy a kommunális szénellátás mintegy 50 százalékát adó borsodi szénbányák termelési lemaradása a lakossági ellátást veszélyeztethetné, ezért vállalták a szabadnapi munkát.

a szénbányászatra háruló fokozottabb terhek csak úgy könnyíthetők, ha összhangba kerülnek a széntermelési lehetőségek és a fogyasztói igények. a fogyasztók zavartalan ellátása érdekében olyan intézkedésekre volna szükség - mondotta nyerges károly - amelyek termelőkapacitásokat létesítenek a termelékenységét jelentősen fokozó gépesítésről gondoskodnak, és fejlesztik a szénelőkészítő műveket.

a szénbányák pénzügyi gondjairól szólva a képviselő elmondotta: a szénbányászat állami támogatásán belül jelentősen megnőtt az ugynevezett visszterhes állami kölcsönök és a bankhitelek aránya. ennek következményeként a tervidőszak utolsó éveiben a visszafizetési kötelezettség gyors ütemű növekedése csökkentheti a fejlesztésre felhasználható forrásokat és ez a tény sajnos akadályozhatja célkitűzéseink megvalósítását.

/folyt.köv./
14.20/a

- 42 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....25.folyt./-a

mérten lajos / komárom megye, 9.vk./, az mszmp

tatabányai városi bizottságának első titkára hozzászólásában beszámolt arról, hogy választókerzetében a dolgozók törekvései elsősorban a gazdaságtalan termelés visszacsorítására, a világpiaci kereslet csökkenéséből eredő kedvezőtlen hatások mérséklésére irányultak. ennek kézzelfogható eredményeiről szólva elmondta, hogy például az almásfüzitői timföldgyárban a hagyományos timföld iránti kereslet csökkenését speciális, vagy éppen több célra alkalmas timföld gyártásával ellensúlyozták. a komáromi kőolajipari vállalatnál a temelő berendezések kihasználását növelték, alkalmassá téve a gépeket citromsav, almasav és b 12 gyártására is. a tatabányai alumíniumkohóban egyebek között a technológiai folyamatok vizsgálata során feltárt veszteséforrások megszüntetésével mintegy ötmilliárd forint értékű villamosenergiát takarítottak meg. ugyancsak jelentős, mintegy 115 millió forintos megtakarítást eredményezett a tatabányai és oroszlányi széntüzelésű erőművek többlettermelése is. az energiatakarékosság nemcsak a megye gazdaságának szervezeteire jellemző, hanem azokra a berendezésekre is, amelyeket az ottlévő vállalatok gyártanak. ezek közül néhány foglalkozik ugyanis korszerű, jó hatásfokú, szilárd- és hulladékanyag tüzelésű fűtőberendezések készítésével. ilyenek a kőép és a kocsis ipari és lakossági célra alkalmas kazánjai, valamint a tatabányai szénbányák fluid-ágyas széntüzelésű berendezései.

mérten lajos felszólalásában kitért a megye szénbányászatának helyzetére is. hangsúlyozta, hogy a széntermeléssel szemben megnövekedett mennyiségi követelményeknek a dolgozók megfelelték, miközben folytatták a bányaeépítéset, és növelték a minőségi szén arányát, s a brikett termelését is. a bányászok között nem ritka az utóbbi hónapokban 14-16 pótműszakot teljesítő vajúr, vagy műszaki dolgozó sem. természetesen ennek megfelelően jövedelmük is magas. ugyanakkor értetlenséget okoz körükben, hogy miközben ők szombaton és vasárnap is termelnek, több ezer tonna szénnek kell helyben tárolni vagonhiány miatt. többen szóvá tették azt is - tolmácsolta választói véleményét a képviselő, - hogy az emberek döntő része hasznos tevékenységgel akarja eltölteni munkaidejét, s elítéli a lógást, a fegyelmetlenséget. egyes rendelkezések azonban még mindig kibuvót adnak a dologkerülőknek.

/folyt.köv./
14.25/a

- 43 -

kerényi józsef /bács-kiskun megye 4. vk./ a bács-

terv főépítész szemléletes hasonlattal élt: - népgazdaságunk becsülettel állta az egyre inkább tizmenetes profi bokszmeccshez hasonlító 80-as évek második menetében kapott ütések is.

a jövő esztendei tervről és költségvetésről választott hivatása szempontjából mondott véleményét. századunk kiemelkedő építész, mies van der rohe fogalmazása szerint: minden kor építészete a kor társadalmának térben megvalósuló akarata. ezt a képviselő saját véleményével kiegészítve így fogalmazta meg: az építészet annak is kifejezője, hogy a társadalom milyen hatásokkal képes érvényesíteni akaratát. ennek az akaratnak úgy kell érvényesülnie, hogy jövőnk érdekében az 1983-as terv kibúvók nélkül végrehajtandó. ennek érdekében meg kell oldani végre azt a korábban megfogalmazott feladatot, hogy a beruházások megvalósulásáért a beruházó, tervező, kivitelező sokat bíralt csapatával egyenlően legyen felelős a beruházás folyamatában részt vevő valamennyi szervezet. sajnos - folytatta a képviselő - még jelenleg is tapasztalható, hogy a felelős és alapos előkészítés elmulasztása után, kudarc esetén felelőtlenül gyorsan megszületik a védekezés. gyakran még mindig az építőipari kapacitás hiánya az „objektív”, akadály:

- nem akarom túlbecsülni építőiparunk teljesítőképességét - hangsúlyozta kerényi józsef - azt azonban el kívánom mondani: csak az a tevékenység nevezhető előkészítésnek, gazdasági tervezésnek, amely kellő időben, gyorsan képes a valóságos adottsággal, jelesül az építőipar valós teljesítőképességével számolni. e kérdésben változást nem a központi szabályozás, csak az igazi felelősség adhat, amelynek alapja: a szűkebb pénzügyi keretből valóban önállóan gazdálkodhatnak a tanácsok, gazdálkodó szervezetek.

/folyt.köv./
14.25 rj

-44-

bkk. 2. / az országgyűlés... 27. folyt./rj

- változatlanul nem használjuk megfelelően az ország szellemi vagyonát - vélte a képviselő. - energiapocsékolás a szellemi energiával takarékoskodni, és még mindig, mostanában sokan meglepődnek, hogy a szellemi munkának is ára van. a szellemi munka lebecsülése fontos jelzés: nem értékeljük igazán egymás munkáját, erőfeszítéseit. - hangsúlyozta kerényi józsef. mostanában például mindinkább divat szidni az építőipart, holott annak most hatalmas feladatot, szinte önmaga rehabilitációját kell megvalósítania. e rehabilitáció lényege: korábban visszafejlesztett, felszámolt szakmák, technológiák sorát kell szinte a semmiből ujratereíteni, hiszen az elmúlt évtizedekben kifejlesztett, iparosított építési-szerelési módszerekkel nem nagyon lehet épületeket felújítani, rekonstruálni.

a képviselő szólt az egyes hazai új, szép épületünk fanyalgó, szinte sznobnak nevezhető fogadtatásáról, kritikájáról: - nem kritikátlanúságot kívánok, hanem egyszerűen minden jó munka, igazi erőfeszítés és tisztesség becsületét - mondta. örömmel állapította meg, hogy a jövő esztendei terv szerint a pénzbeni juttatások - a családi pótlék és a nyugdíjak - emelkednek. választói képviselői javaslata, hogy az illetékesek a jelenleginél is fokozottabban törődjenek a gyerekekkel, a nyugdíjasokkal, a rendelkezésre álló pénzeszközök differenciáltabb, igazságosabb felhasználása révén.

fodor istván/ szabolcs-szatmár m. 16. vk./, az igv vásáros-

naményi írógépgyárának központi fűtés-szerelője arról szólt: a népgazdaság és a megye 1983. évi költségvetési tervezetét vizsgálva megállapítható, hogy a szűkebb pénzügyi lehetőségek a feladatok fontosságára szerinti differenciálást tesznek szükségessé. a megyében 1983-ban több mint kétszeresére növelik az alapellátási feladatokra szánt költségvetési kiadásokat. fontos feladatok tartják az alsófoku oktatási és az egészségügyi alapellátási célok valóra váltását. a megyében a településszerkezetből, és a népesség összetételéből adódóan nagyon nehéz a községek népességmegtartó képességét javítani. ezért ezen a területen is további intenzív erőfeszítésekre van szükség.

/folyt.köv./
14.30 rj

-45-

parlament

bkk. 2. a/ az országgyűlés... 28. folyt./rj

a továbbiakban a szabolcs-szatmár megyei képviselő elmondta, hogy választóközete általános és közszolgálatási ellátásának szempontjából meghatározó szerep jut vásárosnamény városának. a fiatal település fejlesztésének során a jövőben arra törekednek, hogy a város lakóinak kulturált életkörülményeket biztosítsanak. fontos teendő az is, hogy a város 28 községre kiterjedő vonzáskörzetének ellátásában megoldják a kereskedelmi és ipari szolgáltatásu gondokat. vásárosnaményben is probléma a lakásellátás. a város vezetői azt remélik, hogy a rövidesen életbe lépő új lakásgazdálkodási rendszer, a megfelelő telekellátással párosuló lakossági kezdeményezéssel már rövidebb távon enyhíteni fogja a lakáshiányt. a meglevő gondok mellett több területen is sikerült előbbre lépni. eddig négy üzemet és több mint 300 családi házat kapcsoltak be a vezetékes gázellátásba. a továbbiakban a hálózat bővítését önkéntes lakossági hozzájárulással is igyekeznek bővíteni. a város lakói, ha értelmes célokra mozgósítják őket, szívesen vállalnak társadalmi munkát is; ebben az évben ennek az értéke meghaladta az ötmillió forintot.

a továbbiakban a képviselő arról szolt, hogy az 1983. évi célokat és a tervezett intézkedéseket maga és a szabolcs-szatmár megyei képviselőcsoport reálisnak és teljesíthetőnek tartja, elérésükhöz azonban minden becsületesebb, hazáját szerető állampolgárnak az eddiginél még eredményesebben kell dolgoznia.

x x x

a szerkesztőségek figyelmébe!

javítások a bkk. 2. / az országgyűlés... / anyagunkra:

a 4. folyt. 1. bek. 5-6. sorában a szöveg helyesen:

...az egészségügyi és az oktatási hálózatot.

a 7. folyt. 3. bek. alulról 5-6. sorában:

...tartós fennmaradásra - várhatóan a továbbiakban is...

a 9. folyt. 1. bek. 2. sorában:

...a testületeként döntési joggal felruházott...

/folyt.köv./
14.45 rj

-46-

M

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 29. folyt./rj

a 9. folyt. 1. bek. 7. sorában:

...ők nevezik ki. bővült a nyilvános...
/tehát folyamatos a szöveg!/
M

a 11. folyt. 3. bek. 3. sorában:

...nyomán a terv szerint...

a 12. folyt. 3. bek. 1. sorában:

... az egészségügyi, az oktatási és...

a 13. folyt. 2. bek. 2. sorában:

...a jövő évben 106,9 milliárd forintot....

a 13. folyt. 2. bek. 11-14. sorában:

...ellátását is. az arra rászoruló idős, vagy egészségileg súlyosan károsult kisjövedelmű háztartásoknak, főként egyedülállóknak a megsegítésére a második...

a 14. folyt. 3. bek. 5. sorában:

...amelyeket minden dolgozó a maga területén...

/folyt.köv.
16.10 kö

M

- 47 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....30.folyt./-a

ezt követően havasi ferenc / komárom megye, 1.vk./,

az mszmp politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára emelkedett szólásra.

- a központi bizottság legutóbbi ülésén áttekintette ez évi fejlődésünk tapasztalatait, megvitatta és elfogadta az 1983. évi népgazdasági terv és állami költségvetés irányelveit - mondotta előljáróban. - az ülés megállapította, hogy a jövő évi terv végrehajtásának középpontjában az ország fizetőképességének fenntartása, az egyensúlyi helyzet javítását szolgáló tartós tényezők kibontakoztatása és az elért vívmányok megvédése áll. meggyőződésem, hogy jövő évi feladataink e pár mondatos összefoglalása önmagában is jól érzékelteti az egész országot, a nép előtt álló tennivalók lényegét.

a tervezőmunka a kedvezőtlen külső körülmények és a nehezen prognosztizálható jövő ellenére is építhetett azokra az eredményekre, az azokat megalapozó erőfeszítésekre, amelyek ebben az évben is jellemezték a gazdasági építőmunkát. az idén is sikerült megvalósítani legfőbb gazdaságpolitikai céljainkat, köztük a külső egyensúlyi helyzet javítását, fizetőképességünk megőrzését, az életkörülmények, a társadalmunk szociális vívmányainak védelmét. figyelembe véve a világgazdaság elhúzódó válságát, a bank-és pénzvilág hitelpolitikai manővereit, az értékesítési és beszerzési lehetőségeket, azt, hogy a nemzetközi politikai viszonyok úgy alakultak, mint ahogy az közismert, e teljesítményeket értékesnek és jelentősnek kell tekintenünk.

a továbbiakban arról szólt, hogy a nemzetközi politikai viszonyok 1979-től - nem egyszer drámai módon - kiéleződtek. az 1975-ös helsinki szellemet, az enyhülés időszakát ismét a hidegháborús időkre emlékeztető évek követték. a leszerelést a fegyverkezési verseny újabb fordulói, a párbeszédet és a tárgyalásokat a konfrontáció váltotta fel.

/folyt.köv./
15.50/a

- 48 -

M

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....31.folyt./-a

mi akkor kezdtünk egyensúlyi törekvéseink erőteljesebb megvalósításához, amikor például a nato elhatározta a középhatósugaru amerikai rakéták nyugat-európába való telepítését. amikor ismételen felvetődött a neutronbomba gyártásának és a korlátozott európai nukleáris háborúnak örült gondolata.

a külső körülmények változásai közül utalni szeretnék az 1979 őszén bekövetkezett második kőolajár-robbanásra is, amely mértékében, tovagyűrűző hatásaiban az elsőnél sokkal nagyobb próbatétel elé állította még a fejlettebb országokat is. ennek nem kis szerepe volt abban, hogy a tőkés világgazdaságban a várt lassu fellendülés helyett tartós recesszió, egyes ágazatokban - például a kohászatban, a vegyipar bizonyos területein - elmélyülő válság vált uralkodóvá.

elsősorban gazdasági, de a politikában megjelenő hatásai miatt is említést érdemel, hogy a nálunk jóval gazdagabb és fejlettebb tőkés országok gazdasági teljesítményei az utóbbi három-négy évben alig nőttek, vagy stagnáltak. nem kevésbé súlyosak a gazdasági krízis társadalmi következményei. jelenleg a tőkés országok egészében minden kilencedik-tizedik felnőtt munkavállaló nem talál, illetve nem kap munkát. a megközelítően 30 milliós munkanélküliséget a kis egzisztenciák, kisebb vállalkozások, vállalatok tömeges tönkremenetele kíséri.

az utóbbi két-három évben a legtöbb tőkés országban stagnált, vagy csökkent a lakosság fogyasztása, veszélybe került több, korábban kiharcolt szociális vívmány. nem meglepő tehát a megélhetésükben veszélyeztetett tömegek bizalmának megingása, a kormányok egész sorának bukása, kormánykoalíciók felbomlása, a szakszervezetek és a tőkések közötti szokatlan kompromisszumok, amelyekről az utóbbi években egyre gyakrabban olvasunk, hallhatunk. mindezek együttes hatására a világkereskedelem lényegében stagnál, az árupiacok rendkívül kedvezőtlenek, a kereslet lanyha.

/folyt.köv./
16.00/a

- 49 -

a

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....32. f. lyt./-a

a válság néhány ipari ágazatot - például a kohászatot, a vegyipart, a könnyűipart - az átlagosnál jóval erőteljesebben sújt. ez számunkra nagyfokú hátrányt jelent, mivel a tőkés piacokra irányuló kivitelünkben a fontos szerepet játszó árucsoportok közül nem kevés ezen ágazatokból kerül ki, például a hengereltáru, az alumínium, a pvc, a műtrágya vagy bizonyos konfekcióipari termékek.

ilyen körülmények között eladásaink fokozása, sőt fenntartása is - ha egyáltalán van rá mód - csak romló értékesítési feltételekkel, zömmel csökkenő árakon lehetséges. számítások szerint 1981-82-ben az árak esése a nem rubel-elszámolású kivitelünkben 7-800 millió dollár devizabevételi kiesést okozott, s ezen belül az élelmiszeripari termékek árcsökkenése 150-170 millió dollárt tett ki.

a számunkra nagy veszteséget okozó külső környezetváltozásra, s kihívásra a magyar gazdaság adottságainak és felkészültségének megfelelően igyekezett válaszolni.

a külgazdasági egyensúly javítása érdekében különös gondot fordítottunk a kivitel fokozására. ebben kétségtelenül jelentős eredményt értünk el, hiszen a legutóbbi négy év alatt - ilyen nehéz piaci feltételek között is - volumenében 25 százalékkal növeltük tőkés kivitelünket. a kivitel bővítésében az élelmiszergazdaság járt élen, amely 44 százalékkal növelte a nem rubel elszámolású exportját. a kedvezőtlen keresleti viszonyok, a különféle korlátozások azonban gátját szabták annak, hogy a kivitelt a szükséges mértékben bővíthettük volna. ez a behozatalt is behatárolta, s döntő szerepe volt a tervezettnél mérsékeltebb gazdasági növekedésben.

a 70-es évtized első felében gazdaságunk meglehetősen nagyarányú tőkés importtal dolgozott, amely az akkori viszonyok között lehetséges volt. ez a gyakorlat azonban a mai viszonyok között nem volt folytatható, ezért az exportnövelés mellett széleskörű tevékenység bontakozott ki az import-gazdálkodás különböző területein is.

/folyt.köv./
16.10/a

- 50 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....33. folyt./-a

itt egyaránt szó van import átteléről más relációba és az import helyettesítéséről. ennek eredményeként az elmúlt 4 év alatt a tőkés import 20 százalékkal csökkent.

anyagtakarékosági programjaink egyik legfőbb célkitűzése a folyékony szénhidrogének fogyasztásának csökkentése, pótlása más olcsóbb energiahordozókkal, s egy gazdaságosabb energiastruktúra kialakítása. az elmúlt években a termelés anyag-és energiaigényessége mérséklődött.

az egyensúlyjavítás kezdettől fogva együtt járt a belföldi felhasználás, ezen belül a felhalmozás mérséklésével. különösen rákényszerültünk erre ebben az évben, amikor is a nem rubel elszámolású áruforgalomban jelentős többletet kell elérnünk, olyant, amilyent 1985-re terveztünk.

feltehető a kérdés, hogy vajon gazdaságunk teljesítményei csökkentek-e az utóbbi években, vagy egyáltalán: miből adódnak a jelen gondjai. nyugodtan állíthatjuk, hogy a magyar gazdaság teljesítményei nem csökkentek, hanem nőttek; más kérdés, hogy a bennünket sújtó válsághullámok okozta veszteségek e teljesítményeket felülmulják.

nem lebecsülendő eredmény, hogy e nehéz évek alatt valamennyi termelő ágazat teljesítménye, teljesítő-képessége növekedett. a nemzeti jövedelem termelése - négy év alatt - 4-5 százalékkal, az ipari és mezőgazdasági termékek termelése 5-7 százalékkal nőtt. 1982-ben a megtermelt nemzeti jövedelem összege - összehasonlítható árakon - 16-17 milliárd forinttal több volt, mint 1980-ban és 21-22 milliárd forinttal több mint 1978-ban.

a mérsékeltebb növekedési ütemen belül az egyes ágazatok és termékcsoportok termelése a piaci igényekkel összhangban alakult. a munka termelékenység a termelést meghaladóan évente 3-4 százalékkal nőtt. az iparban foglalkoztatottak száma négy év alatt mintegy 180 ezerrel csökkent.

/folyt.köv./

16.15/a

- 51 -

parlament

bkk. 2./ az országgyűlés.....34. folyt./-a

a termelés fajlagos energiafelhasználása 1981-82-ben 4 százalékkal, az anyagfelhasználás 2 százalékkal csökkent, a kőolajfelhasználás pedig az 1979. évi 10.7 millió tonnáról 8.5 millió tonnára csökkent.

a magyar mezőgazdaság dolgozóit az eltelt négy évben, de különösen 1982-ben nemzetközileg is figyelemreméltó eredményeket értek el az egy főre jutó hustermelésben, s a mintegy 15 millió tonnás gabonatermésével.

az életszínvonal, s életkörülmények lényeges összetevője, hogy hazánkban változatlanul teljes foglalkoztatottság van. meghirdetett társadalmi programjaink megvalósulásban vannak, 1981-82-ben felépült 155 ezer lakás, javultak az oktatás és a gyógyítás feltételei. a nehezebb körülmények között is fenntartottuk a kiegyensúlyozott áruellátást.

elért eredményeink védelme, a gazdaság folyamatos működőképességének biztosítása elengedhetetlenné tette, hogy gazdaságpolitikánkban egyértelműen a nemzetközi fizetőképesség fenntartását állítsuk előtérbe. a kialakult helyzetben és a feltételek várható alakulása alapján ez több évre szóló követelmény, minden további cél eredményes elérésének elengedhetetlen feltétele.

ezeknek az eredményeknek az elérését döntően olyan tényezők segítették eddig is, és reméljük segítik a jövőben is, mint pártunk 26 éve folytatott politikája és ennek eredményeként a magyarországon megvalósuló szocializmusról idehaza és külföldön kialakult kedvező kép. belpolitikai stabilitásunkat partnereink nagyraértékelik, politikájuk alakításánál ellenfeleink is kénytelenek számításba venni.

az év során több ízben fordultunk segítségért a szovjetunióhoz. igaz, minden kérésünknek nem tudtak eleget tenni, de néhányszor, amikor a legjobban kellett, segítségünkre voltak, s ezzel ismételten bizonyoságát nyújtották testvéri együttérzésüknek, segítőkészségüknek, amely a szovjet népet, a 60 éves fennállását ünneplő első szocialista államot mindig is jellemezte. erre gondolva e helyről is üdvözlötünket és jókívánságainkat küldjük a fennállásának 60. évfordulóját ünneplő szovjetunióknak, a szovjet embereknek.

végül méltányolandó tényező az is, hogy nemzetközi gazdasági, pénzügyi kapcsolataink a nem szocialista országokkal, ezek kereskedelmi, üzleti köreivel korrektek.

/folyt.köv./
16.20/a

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 35. folyt./rj

csatlakozásunk az ENSZ szakosított nemzetközi pénzügyi szervezeteihez máris érezhető kedvező hatását nemzetközi pénzügyi kapcsolatainkra. ezt mutatja az is, hogy a nemzetközi valuta alap ügyvezető igazgatósága december 8-án mintegy 600 millió dollár hitelt hagyott jóvá hazánk számára.

mi változatlanul ezekre a tényezőkre kívánunk építeni a jövőben is. nyugodtan állíthatjuk, ha belpolitikai stabilitásunk őrzése és fejlesztése, a politikánk iránt kialakult belső és külső bizalom és megbecsülés, a szovjetunióval, a KGST-be tömörült többi szocialista országgal való testvéri együttműködés, valamint a kölcsönös előnyökön nyugvó nemzetközi gazdasági és pénzügyi kapcsolatok ápolása a tőkés és fejlődő országokkal együtt lesz jelen a munkánkban, biztosak lehetünk, hogy megoldjuk feladatainkat.

az 1983. évi terv és a költségvetési javaslat az 1978 decemberében kialakított gazdaságpolitikai irányvonalat követi és a XII. kongresszus határozatainak megvalósítását szolgálja. követelményei számolnak a külső feltételek támasztotta magasabb igényekkel, a gazdasági folyamatokban rejlő ellentmondások folyamatos feloldásával, s nagy hangsúlyt helyeznek szocialista vívmányaink megőrzésére.

olyan világban élünk, amely a jövőben is tartogathat előre nem látható eseményeket, s amelyekre nehéz felkészülni. olyan országban élünk, amely adottságai miatt nem fejlődhet szélesebb világgazdasági kapcsolatok nélkül. a világgazdaságot olyannak kell vennünk, amilyen, a feltételekhez nekünk kell alkalmazkodnunk, mivel azok a jövőben sem lesznek tekintettel ránk.

/folyt.köv./
16.45 rj

bkk. 2. /az országgyűlés... 36. folyt./rj

az 1983. évi terv ezért a népgazdaság külső egyensúlyi helyzete megszilárdításának, fizetőképességünk megőrzésének ad ismét elsőbbséget. olyan körülmények között kell ezt megvalósítani, amikor a behozatal összességében nem növelhető, az értékesítési lehetőségek nem javulnak. a nemzetközi fizetőképesség folyamatos fenntartása érdekében vállalnunk kell mindazon népszerűtlen lépéseket, amelyeket az alacsony felhalmozási arány, az életkörülményeket befolyásoló intézkedések, valamint a vállalati gazdálkodást szigorító szabályozó módosítások jelentenek.

a népgazdasági terv egyik legfőbb feladata és minden más cél elérhetőségére kiható pontja a tervezett külkereskedelmi előirányzatok megvalósítása. az utóbbi 30 évben soha nem vállaltunk akkora feladatra, mint 1983-ban: az 1982-ben már 12-15 százalékkal csökkentett importszínvonalat megtartva 6-7 százalékkal kell növelni exportunkat, hogy 800 millió dollár áruforgalmi és legalább 600 millió dollár fizetési mérleg-többletet érjünk el.

- az életszínvonal védelme továbbra is alapvető célunk és feladatunk, de ennek 1983-ban csak a külső egyensúlyi helyzet javításának kényszerű előrehozásával összehangoltan tehetünk eleget - mondotta ezt követően havasi ferenc. - az életszínvonal védelmének is alapvető és közvetlen előfeltétele nemzetközi fizetőképességünk fenntartása.

a lakosság ezekben az órákban is - amikor az országgyűlés ülészik - érdeklődéssel kíséri munkánkat. az életszínvonal várható alakulásával kapcsolatban a közvéleményben egyaránt jelen van a bizakodás és az aggodalom. még hamis híreket is hallani újabb nagymértékű áremelésekről.

erről most sem mondunk mást, mint ami már a központi bizottság közleményében is szerepelt. a központi intézkedési körbe tartozó alapvető fogyasztási cikkeknel és szolgáltatásoknál a már bejelentetteken kívül nem tervezünk áremeléseket.

/folyt.köv./
16.50 rj

-54-

h

bkk. 2. / az országgyűlés... 37. folyt./rj

az életszínvonal fontos tényezője az áruellátás színvonalának alakulása. ebből kiindulva a kiegyensúlyozott áruellátást a nehezebb körülmények között is meg akarjuk őrizni. ezért nagy figyelmet fordítunk az alapvető, köztük az alacsonyabb jövedelműek által keresett termékek kínálatára, a vásárlási körülmények javítására. de nem hanyagoljuk el a választékot sem, ha minden árucsoportban nincs is mód a bővítésre.

a szűkös lehetőségek mellett is jelentős összegeket fordítunk fogyasztási cikkek behozatalára. a behozatalnál elsőbbséget adunk az alapvető ellátási célokat szolgáló áruknak, de nem mondunk le a választékot bővítő, igényes termékekről sem.

a jövő év fontos követelménye a kiáramló lakossági vásárlóerő kézbe tartása. ezt nehezíti, hogy új bérszabályozási rendszert vezetünk be, amelynek működését illetően nincsenek tapasztalataink. ezért nagy szerepe van a szigorú, teljesítményhez kötött kifizetéseknek és annak is, hogy az év első heteinek, hónapjainak teljesítményeit ismerve, a vállalatok pénzügyi helyzetét figyelembe véve, úgy történjenek meg a bér- és keresetfejlesztési elhatározások, ahogy ebben a szót és a kormány vezetői legutóbbi találkozásukon is megállapodtak.

a tervezett jövő évi életszínvonalpolitikai intézkedések a magasabb jövedelműek helyzetét érzékenyebben érintik. mérsékeltebb lesz a bérfejlesztésük, csökken a jutalmazási keretük és a 7 ezer forint feletti kereseteknél progresszíven emelkedik a nyugdíjjárulék. nagyobb lesz például a személygépkocsi-val rendelkezők kiadása is.

tudjuk, hogy a magasabb jövedelműeket érintő intézkedések nem szolgálják jól azokat a törekvéseket, amelyek szerint a magasabb teljesítményeket, a kvalifikált szellemi és a nehéz fizikai munkát jobban kell honorálni. hosszú távon nem mondhatunk le e célról. most mégis kénytelenek vagyunk a teherviselőképesség szempontjait is tekintetbe venni, s ennek alapján nagyobb megértést és beletartást kérni az érintett személyektől.

a dolgozó emberek számtalanszor adták tanujelét politikánk iránti elkötelezettségüknek, megértésüknek, fegyelmezetttségüknek, és nagykorúságuknak. a párt központi bizottságának az e fajta társadalmi megértés, amelyben a bizalom ismételt kifejezése is benne fogalaltatik, mindig és most is megsokszorozza kötelezettség- és felelősségtudatát.

/folyt.köv./
16.58 rj

-55-

h

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 38. folyt./rj

ezért a felelős funkciót betöltőknek kötelessége úgy dolgozni, hogy a népnek a jövőben sem kelljen olyant elszemnednie, ami reális emberi számítás szerint elkerülhető.

szociálpolitikai törekvéseinkkel megegyezően ugyanakkor 1983-ban olyan intézkedéseket kell tennünk, amelyekkel enyhíthetjük az egy és két gyermekes családok terheit, növelik a tanácsok segélyezési körébe tartozók támogatását és ősszel ismételten emelni kell a legalacsonyabb nyugdíjak összegét. mindennek az a feltétele, hogy a költségvetés bevételi előirányzatai is teljesüljenek.

minden eddiginél nagyobb gondot kell fordítani a közpénzek racionális felhasználására, főként azokban az intézményekben, amelyeket jórészt költségvetési forrásokból kell fenntartani. a takarékosabb gazdálkodás elősegítésére a jövő évben a társadalmi szervek, a párt, a szakszervezetek, a kisz és más szervezetek is csökkentik kiadásait.

a szövetségi érdekképviselői szervek bevételeik 5-10 százalékát ajánlják fel a költségvetés javára. e lépéseket olyannak tartjuk, amelyek találkoznak a lakosság igazságérzetével, s politikai értékük jóval nagyobb, mint amit ezek pénzügyi szempontból jelentenek.

az 1983. évi feladatok megoldásán túl fontosnak tartjuk a népgazdaság további kedvezőbb fejlődési lehetőségeinek megalapozását, a hosszabb távu kibontakozást segítő megoldások kimunkálását. a kormányzati szervek hónapokkal ezelőtt elkezdték az 1984-85-ös évek feladatainak meghatározását, halad a távlati tervezőmunka, megkezdődtek az előkészületek a népgazdaság hetedik ötéves tervének előkészítéséhez, s befejezéshez közeledik az ipar helyzetét és feladatait áttekintő vizsgálat is.

/folyt.köv./
17.00 rj

-56-

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 39. folyt./rj

korábbi elhatározásainknak megfelelően több szakértői bizottság dolgozik gazdaságirányítási rendszerünk szükséges továbbfejlesztésén, amelyről az illetékes társadalmi és állami vezető testületek döntenek majd. fontos érdekünk fűződik ahhoz, hogy a gazdaságirányítási rendszert a reform alapelveiből és 15 éves gyakorlati tapasztalataiból kiindulva úgy fejlesszük tovább, hogy az egyidejűleg mozdítsa elő az intenzív fejlődésből és a világgazdaság gyorsuló változásaiból adódó feladatok eredményesebb megvalósítását, s az eddiginél is jobban építsen a vállalatok önállóságára, az egyének és kollektívák felelős kezdeményezéseire, ami egyben alapja a hatékony központi irányításnak és a szocialista tervgazdálkodásnak.

nemzeti méretű az egyetértés haladásunk alapvető irányjaival, a társadalmunk előtt álló feladatokkal és azok megoldásának mikéntjével. az ország lakossága egyre jobban tudatában van szocialista értékeinknek, becsüli és félti ezeket, ragaszkodik hozzájuk. bizalommal tekint a párt- és a kormány törekvéseire, amelyek vívmányaink megőrzésére és azok bővítésére irányulnak - mondotta végezetül havasi ferenc.

/folyt.köv./

17.05 rj

-57-

p a r l a m e n t

bkk. 2. /az országgyűlés ... 40. folyt./ kö
a szerkesztőségek figyelmébe!

javitások a bkk. 2. sz. hirre!!!

17. folyt. 1. bek. utolsó előtti sorában:

... az eddiginél hatékonyabb, ha kell

20. folyt. 1. bek. alulról 9. sorában:

... a megyében kedvezőek a történeti fejlődés során

21. folyt. 1. bek. 1. sorában:

sok esetben megközelíteni is nehéz ...

25. folyt. 1. bek. 15. sorában:

... megszüntetésével mintegy ötmillió forint értékű ...

a 26. folyt. 1. bekezdését /amely az előző folyt.
utolsó 2 mondatának megismétlése/ kérjük t ö r ö l n i !

27. folyt. 3. bek. alulról a 3-4. sorában:

... a településszerkezetből, a termelés szerkezetből és a
népesség összetételéből ...

a 28. folyt. 1. bek. 8. sorában:

... és ipari szolgáltatási gondokat.

/folyt.köv./
17.10 kö

- 58 -

v

p a r l a m e n t

bkk. 2. /az országgyűlés ... 41. folyt./kö

gulyásné bohács piroska /budapest, 11. vk./, a

budalakk festék- és mügyanta gyár vegyésztechnikusa azoknak a helyzetét elemezte, akiket különösen érzékenyen érintenek gazdasági nehézségeink. utalt arra, hogy bár népesedéspolitikai céljaink érdekében a nagycsaládosok többfajta támogatásban - soronkívüli lakásjuttatásban, differenciált, progresszíven emelkedő családi pótlékban, a gyermekintézmények kedvezményes térítési díjaiban - részesülnek, évről-évre csökken a születések száma. a gyermekgondozási segélyt egyre kevesebben veszik igénybe, mert a jövedelemkiesés kedvezőtlenül érinti a családokat. sürgető feladat tehát, hogy - a lehetőségektől függően - minél előbb sikerüljön megállítani ezt a folyamatot.

a képviselő szövege az időskorúak gondjairól is. rámutatott, hogy a fővárosban a nyugdíjak 33 százaléka nem éri el a kétezer forintot. mint mondta, ennél még rosszabb a helyzet választókerületében, upesten. széles társadalmi összefogást sürgetett a nyugdíjasok életkörülményeinek javításáért. rendszeres látogatásuk, gondozásuk, egészségügyi ellátásuk, étkeztetésük megoldása, a szociális otthonok és a napközi otthonok számának növelése, a házi szociális gondozás kiterjesztése nemcsak az állami és a tanácsai szervezetek fontos feladata: e célok eléréséért a lakóközvetéért tenni akaró társadalmi munkások is sokat tehetnek.

tollár józsef /zala m., 6. vk./, a kanizsa butorgyár

igazgatója arról szólt, hogy az 1983. évi költségvetés az ismert okoknál fogva visszafogottabb, mérsékeltebb tervszámokat tartalmaz a megszokottnál. ugyanakkor a költségvetési tervzetből kitűnik az is, hogy egyes területeken, elsősorban az alapellátásban, új fejlesztési lehetőségek is nyílnak.

az 1983. évi terv a népgazdasági mérleg javításához az ipar nagyobb hozzájárulását várja. növelni kell a nyereséget, a tőke exportot és nagyobb bevételt kell biztosítani. ahhoz azonban, hogy az ipar megfelelhessen ezeknek a követelményeknek, növelnie szükséges versenyképességét. ennek viszont vannak olyan akadályai, amelyeket a vállalatok saját hatáskörükben nem tudnak leküzdeni. ilyen gond a szerződéses fegyelem, az egyenletes anyagellátás hiánya, a háttérpar gyengesége, valamint a készletező vállalatok tevékenysége, ez utóbbi területen például évek óta nem sikerült előbbre lépni.

/folyt.köv./
17.35 kö

- 59 -

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés ... 42. folyt./kö

a képviselő szóvá tette, hogy az export fejlesztését akadályozza a magyar külgazdaság működési rendszerének nehézsége. miként fogalmazott: a tapasztalatok szerint a hatóságok gyakran szubjektívizmussal körülbástyázott íróasztalán nem mindig a népgazdaság szempontjából legjobb döntések születnek.

mondandóját összegezve a felszólaló a vállalati és egyéni érdekeltségi rendszer továbbfejlesztését sürgette az export növelésének érdekében, hozzátéve, hogy szükség van a jelenleginél rugalmasabb, és a termelési mutatókat jobban figyelembe vevő árpolitika kialakítására is. a vállalatoknak pontosan tudniuk kell, hogy milyen alapok, milyen belső feltételrendszer figyelembevételével indulhatnak a külföldi ártárgyalásokra, s ehhez a piaci munkájukat befolyásoló központi határozatokról, rendelkezésekről idejekorán tájékoztatást kell adni számukra.

dajka ferenc /veszprém m. 6. vk./, a vegyipari

dolgozók szakszervezetének főtitkára kiemelte: a bevezetésre váró intézkedések némelyike nincs összhangban a lakosság közvetlen, pillanatnyi érdekeivel; de vállalnunk kell azokat, mert csakis az ideiglenes korlátozásokkal teremthetők meg a kibontakozás feltételei.

a szakszervezetek továbbra is nagy figyelmet fordítanak a szocialista munkaverseny eredményes szervezésére, a gazdaságpolitikai célok megvalósításának előmozdítására, s ösztönzik a minőségi termelést - mondotta. azt azonban látni kell - figyelmeztetett, hogy ma már ehhez kevés pusztán a szándék. ahhoz, hogy valóban javuljon a minőség, egy sor megszokott dolgon változtatni kell. legelőször is a régivel megegyező szemléleten, s a mostani, nem kellően tisztázott érdekeltségi viszonyokon. a nyersanyaggal, és az energiahordozókkal csinján kell bánni, ez napjaink alapvető követelménye - állapította meg, de e téren csak akkor tudunk előbbre lépni, ha szakítunk a kampányokkal, s közgondolkodásunkat hatja át a takarékoság követelménye és szükségessége.

/folyt.köv./
17.55 kö

- 60 -

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés ... 43. folyt./ kö

dajka ferenc ezután a megfelelő és kiegyensúlyozott áruellátás fontosságát hangsúlyozta. bebizonyosodott az elmúlt években, hogy a lakosság igen élénken - felvásárlásokkal - reagál, ha a boltokból eltűnik néhány olyan cikk, amelyet korábban megszokott. ezzel összefüggésben arra is felhívta a figyelmet: az állami szervezeteknek következetesen azon kell munkálkodniuk, hogy az árnövekedések mértéke ne lépje túl a tervezett szintet. jelentős eredmény - tette hozzá -, hogy a szakszervezetek közbenjárására sikerült elérni a megélhetési költségek emelkedésének ellensúlyozását egyes rétegeknél. a jövőre életbelépő új bérszabályozási rendszer kapcsán megállapította, hogy az ésszerűbb és megalapozottabb követelmények igazságosabb bérezést tesznek majd lehetővé. az erről szóló döntéseket azonban idejében érvényesíteni kell a kollektív szerződésekben is, hogy a dolgozók megismerkedhessenek az őket közelről érintő intézkedésekkel.

a képviselő kitért a műszaki értelmiség helyzetére is, mondván: elsősorban az ő anyagi helyzetükön kellene javítani. de csak azokén, akik valóban hasznos munkát végeznek - tette hozzá.

dajka ferenc egyetértően szólt az alacsony hatékonysággal dolgozó vállalatok átszervezésével, strukturájuk korszerűsítésével kapcsolatos tervekről. e döntések azonban sok embert érintenek, ezért ügyelni kell arra, hogy az egyéni érdekek összhangba kerüljenek a nagyobb közösség érdekeivel - mondotta. a munkaerő-átcsoportosításokban érdekeltek közül senki ne érezhesse magát háttérbe szorítva, becsapva. előfordulhat az is, hogy a vállalatok nyersanyaghiánnyal, vagy értékesítési gondokkal küzdenek majd. ezért fel kell készülni arra is, hogy a dolgozókat a korábbinál többször csoportosítják át oda, ahol értelmes elfoglaltságot tudnak számukra biztosítani. a gazdasági vezetőknek és a szakszervezetnek ebben a helyzetben mindent el kell követniük a konfliktusok elkerüléséért, feloldásáért.

végezetül hangsúlyozta: a szakszervezetek támogatják a hatékony foglalkoztatás gazdasági szükségszerűségének érvényesítését, ugyanakkor elengedhetetlennek tartják a teljes foglalkoztatás fenn-tartását.

/folyt.köv./
18.10 kö

- 61 -

M

parlament

bkk. 2. /az országgyűlés ... 44. folyt./ kö

dr. guba sándor /somogy m. 3. vk./, a kaposvári

mezőgazdasági főiskola főigazgatója hozzászólásában kiemelte: gazdálkodásunk eredményességét nemcsak a ma döntései befolyásolják, hanem hatnak azok a tényezők is, amelyeket évekkkel, évtizedekkel korábbi intézkedések alakítottak ki. napjainkban is döntünk olyan kérdésekben, amelyeknek konkrét gazdasági, költségvetési kihatásai csak a távolabbi jövőben érzékelhetők. ilyen kérdéskör például értelmiségünk nevelése - mondotta. a felsőoktatás továbbfejlesztéséről jelenleg folyó vitáink eredményétől, ezzel kapcsolatos mai döntéseinktől függ például, hogy milyen lesz a gazdaságpolitikánkat jelentősen formáló műszaki értelmiségünk képe az ezredfordulón.

fiataljaink a felsőoktatási képzés során nem tanulták meg kellőképpen tisztelni, szeretni a fizikai munkát. ez pedig - különösen a leendő műszaki és agrárértelmiség esetében - nemcsak szemléleti torzulásokat okozhat, hanem majdani vezetői feladataik jóval megnehezítettségét is gátolhatja. e szemléletért sokszor a fiatalságot teszi egyértelműen felelőssé, holott a fiatalok éppen a felnőttek eltorzult életfelfogását valósítják meg - tette hozzá. a képviselő kitért arra is, hogy noha népgazdaságunkra kiterjedt külgazdasági kapcsolatok, a nyitottság a jellemző, mégis, műszaki- és agrárértelmiségünk nyelvtudása hiányos. ez hovatovább gazdasági fejlődésünk súlyos gátjává válhat.

/folyt. köv./

18.30 kö

- 62 -

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 45. folyt./rj

dr. rácz albert államtitkár, az állami bér- és munka-

ügyi hivatal elnöke hangsúlyozta: törekvéseink valóra váltásában, munkánk minőségének javításában, a hatékonyság növelésében igen fontos szerepe van a vállalati belső érdekelttség célszerű kialakításának. a szabályozás eszközei „csak”, a gazdálkodás feltételeit és lehetőségeit teremtik meg. nem lehet tehát csak ezekre hagyatkozni; szükséges, hogy gazdálkodó egységeink mozgósítsák belső tartalékaikat a legfontosabb vállalati, s egyben népgazdasági célok érdekében. az alapvető népgazdasági célok kormányzati programok a vállalati gazdálkodás szerves részévé, az egyének és kollektívák cselekedeteinek céljává csak akkor válnak, ha az üzemek, brigádok, egyének anyagi érdekelttségi rendjébe beépülnek.

az életszínvonal alakulásával kapcsolatos kérdésekről szólna kifejtette: életszínvonalpolitikánk szelektív jellege meg nyilvánul a tervezett szociálpolitikai intézkedésekben: a kétgyermekesek családi pótlékának, meghatározott körben a régebben megállapított nyugdíjaknak az emelésében. de támogatjuk a kisgyermekes családokat és nyugdíjasokat a foglalkoztatási lehetőség szélesítésével. így például megteremtettük a gyermekgondozási segély igénybevétele melletti munkavállalás lehetőségét. 1983. január 1-től bővülnek a nyugdíj melletti munkavégzés lehetőségei; s több megyében és budapesten olyan munkaközvetítő szolgálatot vezettek be tanácsai szerveink, amelynek keretében az eddiginél szélesebb körben, és a különböző jellegű, időtartamu és feltételű munkát vállalni szándékozók elhelyezkedésében nyújtanak segítséget.

alapvető társadalompolitikai és gazdaságpolitikai feladatoknak tekintjük a létbiztonság legfontosabb feltételét jelentő teljes foglalkoztatás megvalósítását - hangsúlyozta, hozzátéve: legalább ilyen fontos, hogy megteremtjük a mainál hatékonyabb foglalkoztatás feltételeit is. ebben nagy szerepe van a központi irányításnak is, ám a munkaerő hatékony foglalkoztatását végül is a munkahelyeken kell megvalósítani. biztosítani kell, hogy csak a valóban szükséges munkaerőt foglalkoztassák vállalatunk. ehhez alapvető segítséget a munka- és üzem-szervezés ad.

/folyt. köv./
19.25 rj

-63-

v

bkk. 2. / az országgyűlés... 46. folyt./rj

nem haladunk eléggé előre e téren, bár vannak már eredmények is. nem világos a követelménytámasztás. a gyakran elavult normák és munkaszervezetek nem segítik a munkaidő hatékony kihasználását. sajnos még mindig sok produktív idő esik ki anyagellátási zavarok, géphiba és egyéni ügyintézés következtében. ezért is fontos a belső anyagi érdekeltség értelmes rendjének megvalósítása. ez fegyelmez, ösztönöz és segíti a tisztánlátásban a vezetőt, a munkást egyaránt.

a foglalkoztatás irányításában azokat a módszereket kell előtérbe állítani, amelyek a teljes foglalkoztatás követelményét összehangolják azokkal a mennyiségi és szerkezeti változásokkal, amelyeket a termelés gazdaságosságának növelése, a szolgáltatások és az infrastruktúra fejlesztése kíván meg. ez egyes területeken a munkaerő iránti igény csökkenésével, más területeken azok növekedésével jár együtt. ezért kap a korábbinál is nagyobb fontosságot az át- és továbbképzés, az ágazatok és az egyes területek közötti átcsoportosítás elősegítése, a munkába álló fiatalok helyes orientálása.

- gazdaságpolitikánk évek óta érvényesülő elve, hogy a bérekkel, keresetekkel az egyéneket és a vállalati kollektívákat is ösztönözni kell. feladataink teljesítéséhez a megfelelő irányú és hatásos anyagi érdekeltség létrehozása elengedhetetlen. ugyanakkor még az eddigieknél is jobban, nagyobb biztonsággal kell a bérszabályozás megfelelő mértékét, a vásárlóerő és az árualap kívánatos egyensúlyát biztosítani.

ráczy albert a továbbiakban arról szólt, hogy 1983. január 1-től a vállalatok jövedelmezőségi szintjétől függő bérszabályozást vezetünk be. ez a jelenleginél következetesebb, torzi - tásoktól mentesebb ösztönzést valósít meg, mivel a bérfeljesztési lehetőséget nem a teljesítmény-növekményhez, hanem a teljesítményszinthez kapcsolja, ezáltal realisabb követelményeket támaszt. az új bérszabályozás korszerűsíti a racionális lét-számgazdálkodásra irányuló ösztönzést is; enyhíti a korlátozókat és az aránytalanságokat.

- azt várjuk, hogy a kollektív érdekeltség erősítése az eredmény növelésére készíti a gazdasági vezetést. ebbe az irányban kívánunk hatni a vezetői érdekeltség néhány elemének módosításával is. célunk, hogy lehetővé váljon a jól dolgozó, jövedelmező termelést és gazdaságos exportot teljesítő vállalatok vezetőinek kiemelt anyagi elismerése.

/folyt.köv./
19.30 rj

bkk. 2. / az országgyűlés... 47. folyt./rj

- gyakran hivatkoznak arra, hogy kismértékű béremelési lehetőség mellett nincs mód a végzett munka teljesítmények szerinti elismerésére. a teljesítmények szerinti elosztás ellen hat az a felfogás is, ami szerint „legalább az árszínvonal-növekedést mindenki számára ellensúlyozni kell a bérfeljesztésnél,„ ez a nézet és gyakorlat aligha helyeselhető, mert eleve lemond az ösztönzés hatékonyságának javításáról - hangsúlyozta.

a fogyasztói áremelések hatását vállalati, sőt egyéni szinten is csak a teljesítmények növelésével lehet ellensúlyozni. a gazdasági vezetés és az érdekképviseleti szervek a jövő évi kollektív szerződések módosításánál biztosítsák a teljesítmény és a bér megfelelő összehangolását.

vállalatainknak az új bérszabályozás alapján ki kell alakítaniuk bérszabályozásukat. arra számítunk, hogy a jövedelmezőségtől függő bér- és keresetnövelési lehetőség a hatékonyan gazdálkodó vállalatokat, szervezeteket kedvezőbb helyzetbe hozza. ugyanakkor a nehezen kiszámítható gazdasági feltételek változása fokozza a bérfeljesztés bizonytalanságát. ha ehhez hozzávesszük, hogy a korábbi években megszokott bérfeljesztési lehetőségnek népgazdasági átlagban csak mintegy felével lehet számolni, akkor még inkább elengedhetetlen a körültekintő bérgazdálkodás.

gazdasági feladataink sikeres megoldásához, az intenzív fejlődéshez nagy szükség van a műszaki értelmiség magasfokú tudására, alkotókészségére, s kereseti viszonyainknak mindegyikre ösztönözni kell. ám e réteg esetében is érvényes az az elv, hogy kiemelt anyagi megbecsülésben, megkülönböztetett társadalmi elismerésben csak a legjobb tudású, legjobb munkát végzők részesüljenek. ennek megvalósítása érdekében jobban kell élni a munkájukat becsülettel és magas szinten végző műszaki szakemberek vállalaton belüli kiemelt anyagi elismerésével. bérendszerünk - bár számos vonatkozásban továbbfejlesztésre szorul - erre a lehetőséget ma is megadja.
/folyt.köv./

19.35 rj

bkk. 2. / az országgyűlés... 48. folyt./rj

a kisvállalkozási, kiegészítő tevékenységekben résztvevők munkajövedelmeinek nagyságáról szólva megállapította: a tevékenységeknél a munkajövedelmeknek a végzett munka szerinti differenciálódása erőteljesebb, mint a hagyományos vállalati-szövetkezeti szférában. helytelen lenne a magasabb személyi jövedelmek elítélése, ha ezek mögött arányosan nagyobb és társadalmilag kiemelkedően hasznos, hiányt pótló árukat, szolgáltatásokat létrehozó munkateljesítmények állnak. elejét kell venni viszont annak, hogy a kiegészítő tevékenységek révén, az új gazdálkodási formákban - ügyeskedésekkel, vagy illegális működtetéssel, a piaci viszonyokkal való visszaéléssel - a magas jövedelmek megszerzése arányos nagyságu munkavégzés nélkül is megvalósulhasson.

végezetül arról szólt, hogy az 1983. évi terv csak fegyelmezett és következetes munkával teljesíthető. bármilyen szinten a követelményekben való lazítás, a takarékos és hatékony gazdálkodás megsértése célkitűzéseink teljesítését veszélyezteti, illetve akadályozza. különösen káros, amikor a törvényesség, a szabályozás lehetőségei mögé bujva olyan intézkedésekre kerül sor, amelyek vállalati szinten a költségek növelése révén kedvezőtlenül befolyásolják a hatékonyságot, a népgazdaságnak pedig gondot okoznak. ilyenek leggyakrabban a bérgazdálkodásban, a személyi jövedelem elvtelen növelése során fordulnak elő.

- a törvényesség, a szabályozás keretei között kell és szükséges végezni munkánkat. soha nem téveszthető szem elől a hatékonyság és a jövedelmezőség. csak ezek kedvező alakulása alapján várhatjuk népgazdaságunk egyensúlyi helyzetének javulását és ennek következményeként az életszínvonal kedvező alakulásához a feltételek megteremtését.

dr. Láng Tibor/ bp. 50.vk./, a gyógyszerkutató inté-

zet közös vállalatának igazgatója elmondotta, hogy gyógyszeriparunk ma minden fontos gyógyászati terület orvosságait gyártja. ezeknek a termékeknek nemcsak Magyarországon van piaca, hanem mindenütt a világon. gyógyszereink túlnyomó többségének előállításai technológiáit magyar kutatók dolgozták ki, az üzemi gyártást hazai fejlesztések eredményeként valósították meg, többnyire belföldi gépekkel és berendezésekkel. manapság ritka kivételnek számít az olyan nélkülözhetetlen gyógyszer, amelynek gyártását ne tudnánk saját erőből, gazdaságosan megindítani.

a gyógyszeripar viszonylag jó pozícióit erősíti az is, hogy a medicinának egy részének nyersanyagai hazai, mezőgazdasági eredetűek, s ezeken alapul az antibiotikumok és más termékek, valamint a gyógynövény alapú gyógyszerek gyártása is. az iparágra az is jellemző, hogy viszonylag problémamentesen beszerezhető, igen olcsó - kilogrammonként néhány dollár értékű - import alapvegyszerekből, hosszú és munkaigényes folyamatok során, a nyersanyag eredeti árát megsokszorozóan állít elő gyógyszereket és alapanyagokat.

/folyt.köv./
19.20/a

jelenlegi gazdasági helyzetünkben már csak azért is több figyelmet érdemel a gyógyszergyártás, mert a nemzetközi adatok és a hazai vizsgálatok alapján nyilvánvaló, hogy energia-igénye jóval alacsonyabb, mint a nehézipar bármely más számottevő exportáló ágazatáé.

a budapesti képviselő elmondta, hogy a gyógyszeripar saját erőből tudja megoldani a legnehezebb gyógyszerkutatási, fejlesztési, beruházási és termelési feladatokat. a kutatásra, a fejlesztésre fordított jelentős összegek és a befektetett szellemi energia megtérülésének, valamint a további fejlődés megalapozásának azonban elengedhetetlen feltétele, a tudományos és műszaki felkészültséghez hasonlóan magas színvonalu kereskedelmi hálózat. a piackutatás és a firközemek fontosságát az a körülmény is mutatja, hogy a nagy gyógyszergyártó világszerte forgalmuk 50 százalékát leányvállalataikon keresztül érik el.

a képviselő végezetül megerősítette, hogy a gyógyszeripar a jövőben sem igényel központi anyagi támogatást, ám azt várja, hogy az új gazdálkodási rend alapelvei a gyakorlatban maradéktalanul érvényesüljenek. ennek pillanatnyilag ellentmond a jelenlegi, az iparág minden fontos gazdasági mutatóját torzító gyógyszeripari árrendszer.

szalai Gyula/ fejr m. 1.vk./, a fejr megyei

állami építőipari vállalat kőműves brigádvezetője arról számolt be, hogy a megye vállalatai, gyárai, üzemei, gazdálkodó egységei döntő többségében ez évben is teljesítették tervüket. nehézségek ebben az ország részben is adódtak, mivel közismert, hogy a kohászat és az alumíniumipar nem kis gondokkal küzd, bár a kibontakozás jelei ezekben az ágazatokban is mutatkoznak. a mezőgazdaság több eredményével is az országos elsők között van. a megyei építőipari vállalatot az országban példaként emlegetik. érdemes azonban arról is beszélni, hogy mi van emögött. elsősorban szívós, fegyelmezett és előrelátó munka, együttgondolkodás, kollektív vezetés, a tartalékok feltárása, s nem utolsósorban kockázatvállalási készség.

/folyt.köv./
19.25/a

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....50. folyt./-a

a képviselő szólt az építőipar sajátos gondjairól is. ellentmondásosnak, megváltoztatandónak tartotta, hogy az építőipar feladatainak elvégzését elsősorban a nagy szervezetektől várják, holott az ágazat különböző területein, kisebb egységekben kedvezőbb feltételek teremthetők, de ezektől nem kéri számon a munkák elvégzését a szükséges mértékben. ellentmondásos az is, hogy az építőipar világpiaci áron szerez be egyes alapanyagokat, s ezeket nem érvényesítheti a lakások árában. emiatt gazdaságilag hátrányos helyzetbe kerülnek ezek a vállalatok. ismert, hogy a lakásár-emelkedése az alapanyagár függvénye. feszültséget okoz az is, hogy az ágazaton kívüli termékek ára nem maximált, a lakásoké viszont igen. mindezek mellett az építőktől nyereséget várnak el, ezért is lenne fontos ezeknek az ellentmondásoknak a feloldása.

sok mulik azon is, hogy a vállalatok minél inkább igyekezzenek önállóan igazodni a követelményekhez, s ne várjanak felülről csodaszerre.

a továbbiakban rámutatott, hogy a termelés, a jövedelmezőség, az árak, a bérek alakulásában a vállalatok lehetőségei a legnagyobbak. példaként utalt arra, hogy korszerű, ugynevezett clasp szerkezettel az öt évvel ezelőtti áron építenek iskolákat, középületeket, s nincs emögött semmi rejtély, csupán a tartalékok tudatos feltárása, a szervezettebb munka. a jövőben az eddiginél is nagyobb szükség van mindenütt a meglévő tartalékok kiaknázására - fűzte hozzá.

magyarországon nem kell attól tartani, hogy az elvégzett munkáért valaki nem kapja meg a bérét. de csak az elvégzett munkáért fizessenek, legyen nagyobb becsülete a tisztességes teljesítményeknek. ennek az elvnek nemcsak a fizikai, hanem a szellemi munkában, az alkotói irányító tevékenységben is érvényesülnie kell. kívánatos lenne, hogy a hazai szakembereknek is „meglóduljon a fantáziájuk”, s ne kelljen drága pénzért licenceket vásárolni, külföldről szervező szakembereket, kölcsönözni, oda kell figyelni arra is, hogy a hasznos ötletek, találmányok megvalósulásáért se kelljen évekig kilincselni.

/folyt.köv./
19.30/a

- 68 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....51. folyt./-a

felhívta a figyelmet arra az ellentmondásra, hogy a jól működő gazdasági egységek általában betartják bérfejlesztési kötelezettségüket. nem helyénvaló azonban, hogy a gyengébben teljesítők is úgy élnek, mint a jók. ebből adódik ugyanis, hogy a lakossági pénzbevételek nagyobb arányban növekednek, mint a nemzeti jövedelem.

a törvényjavaslathoz hozzászólásra több jelentkező nem volt, ezért az országgyűlés elnöke a vitát lezárta, és annak összefoglalására felkérte hetényi istván pénzügyminisztert.

a pénzügyminiszter bevezetőjében rámutatott arra, hogy a gazdag vitában - akárcsak korábban az országgyűlési bizottságok ülésein - elhangzottak gyakorlati javaslatokkal, észrevételekkel segítik a kormányt irányító munkájának javításában. az illetékesek valamennyi javaslatot áttekintik, sőt, több téma - így például a telek-ellátás, a felsőoktatás kérdései - közelesem a kormány elé kerül megtárgyalásra

a vitában többen aggodalmuknak adtak hangot, mondván, a beruházások további csökkentése esetleg veszélyekkel járhat. a pénzügyminiszter rámutatott: a népgazdasági tervben is határt szabtak a csökkenésnek. ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a beruházások kérdése tulajdonképpen minőségi kérdés. egy-egy új beruházás elhatározásakor figyelembe kell venni: milyen célra építkeznek; a majdan megvalósuló objektum „terméke”, mennyire piacorientált; az építkezés mennyire használja ki a különböző kapacitásokat. a kivitelezéssel kapcsolatos, többek által említett gondokra utalva hetényi istván egyebek között szólott arról, hogy az építőipar, ezen belül is leginkább a budapesti lakásépítés élvezni fog bizonyos bérszabályozási, haszonkölcsön-megállapítási előnyöket. bővítik a szabadáras építőipari munkák körét, ám - mondotta hangsúlyosan a miniszter - tudni kell: a kötött ár nem feltétlenül ráfizetéses ár.

/folyt.köv./
19.35/a

- 69 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....52.folyt./-a

ha az ilyen munkát megfelelően szervezik, igenis lehet, illetve - példák mutatják - van nyeresége. az építőanyagellátás időnkénti zavarait elismerve, a pénzügyi tárca vezetője rámutatott: e feszültségek feloldása termelők és kereskedők közös feladata.

számos képviselő foglalkozott a településfejlesztéssel, elismeréssel szólva a kormány azon törekvéseiről, melyek minden településen fontosságának megfelelő feladatnak tekintik az alapellátást. ebből logikusan következik - vélte a miniszter a hozzászólókkal együtt - hogy a kistalvák népességmegtartó képessége is nő, hiszen az alapellátás javítása során létesülő iskolák, üzletek az aprófalvak fejlesztését reménykeltően szolgálják. ugyancsak lassíthatja, megállíthatja az elvándorlást a kistalvákban az az intézkedés is, amely a különböző, például alakásépítéssel - gazdálkodással kapcsolatos szociálpolitikai kedvezményeket a kistelepüléseken élőkre is kiterjeszti.

nem egy képviselő hozzászólásában szerepelt a jól végzett munka becsületének fogalma. hetényi istván örvendetesnek minősítette azt, hogy e téma jelentőségének megfelelő hangsúlyt kapott a vitában. még mindig akad ugyanis olyan nézet - mutatott rá -, mely szerint egy megfelelő szabályozó rendszer mindent megold. ez természetesen téves nézet, és - ahogyan havasi ferenc is kifejtette - megfelelő szervezettséggel mindenkinek lehetőséget kell adni a jó, a hatékony munkához. a munka megítélésében a két legfőbb kritérium - együtt természetesen - a tárgyilagosság és a bizalom. ha ezek alapján becsüljük meg tevékenységünket - mondotta a miniszter - örülni tudunk majd eredményeinknek. ezen eredményekhez természetesen nemcsak jó, hanem néhány területen másfajta, az új igényekhez alkalmazkodó, újszerű munkára van szükség. a hatékony munka és a bizalom egysége segíthet bennünket kitűzött céljaink megvalósításában - mondotta befejezésül hetényi istván pénzügyminiszter.

/folyt.köv./
19.35/a

- 70 -

v

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....53.folyt./-a

határozathozatal következett: az országgyűlés a magyar népköztársaság 1983. évi költségvetéséről szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben, az eredetileg beterjesztett összegekkel, egyhangulag elfogadta.

a napirend szerint ezután interpellációk következtek. avar istván /bp. 67.vk./ kossuth-dijas színművész a

közlekedés-és postaügyi miniszterhez intézve szavait, elmondta, hogy a xii. kerület régi és új lakónegyedeiben egyaránt megoldatlan a telefon-ellátás. az új lakótelepeken nemhogy a lakások többségében, de még egyes gyermekintézményekben és üzletekben sincs telefon, budatétényben és a rózsavölgyben pedig kilométereket kell gyalogolni egy-egy nyilvános állomásig.

pullai árpád közlekedés-és postaügyi miniszter

válaszában kifejtette, hogy gazdasági nehézségeink miatt a telefonellátásban növekszik a távolság a jogos igények és a reális lehetőségek között. avar istván képviselő észrevételeit indokoltnak minősítette, még akkor is, ha - mint elmondta - a kerületben 1980-1982 között 60 százalékkal növekedett a távbeszélő állomások száma. jelentős gondot okoz a környék területi tagoltsága, s az eltérő lakosság-sűrűség. bejelentette: néhány napja a xii. kerület valamennyi gyermekintézményében és nagyobb üzletében telefon működik; 1984-ben 75 millió forintos beruházással tehermentesítik a jelenlegi, több mint 50 éves központot; s a tervek szerint többszáz telefont juttatnak az ellátatlan területekre.

az interpellációra adott választ a képviselő és az országgyűlés tudomásul vette.

dr.mátay páل/ fejér m.3.vk./, fejér megyei fő-

ügyész a közúti és vasúti kereszteződések közlekedési biztonságának tárgyában interpellált ugyancsak a közlekedés-és postaügyi miniszterhez, emlékeztetve az elmúlt években bekövetkezett tragédiákra.

/folyt.köv./
19.50/a

- 71 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....54. folyt./-a

pullai árpád válaszában elmondotta: a tárca az elmúlt években sokat tett a közúti és vasúti keresztezések biztonságáért. csaknem egymilliárd forintot fordítottak a biztosító berendezések korszerűsítésére. a fejlesztések eredményeként műszaki színvonaluk nem marad el az európai átlagtól. a lökösházán, síófokon, majd székesfehérvárott bekövetkezett tragédiák azonban arra hívták fel a figyelmet, hogy még mindig bőven van tennivaló. a közlekedés- és postaügyi minisztérium - a társadalmi szervezetek és szakemberek bevonásával - megvizsgálta a közúti és vasúti átjárók állapotát, s 29 intézkedés bevezetését határozta el.

ugyancsak a közlekedés biztonságát szolgálja az a döntés, hogy a volán buszvezetői az eddigi négy év helyett 1983. januárjától két évenként vesznek részt kötelező pályaalkalmassági és szakmai vizsgán; az 50 éven feletti sofőröknek pedig évenként kell számot adniuk egészségi állapotukról. pullai árpád megemlítette, hogy a lakosságtól is számos ötletet és javaslatot kaptak, s ezekből hét a megvalósítás szakaszában van. fontosak a műszaki és egyéb, a biztonságot előmozdító intézkedések, azonban mit sem érnek, ha az emberek közlekedési morálja nem megfelelő. egy közelmúltban végzett felmérés során megdöbbentő tapasztalatok kerültek felszínre: egyetlen napon 927 esetben hagyták a vezetők figyelmen kívül a vasúti keresztezésben a tilos jelzést.

pullai árpád válaszát az interpelláló képviselő és az országgyűlés tudomásul vette.

/folyt.köv./

20.00-/a

- 72 -

v

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....55. folyt./-a

radnóti lászló/somogy m.10 vk./, a csurgói

napsugár ipari szövetkezet elnöke veress péter külkereskedelmi miniszterhez intézett interpellációjában arra kért választ: mit kíván tenni a minisztérium annak érdekében, hogy a magyar ipari és mezőgazdasági termékek az európai közös piaci /egk/ államokban, valamint az európai szabadkereskedelmi társulás/efta/ országaiban a mainál szabadabban, a gátló tényezők csökkentésével kerüljenek piacra.

veress péter válaszában egyebek között elmondta, hogy a közös piac és nagy-britannia által létrehozott szabadkereskedelmi társulás országaival folytatott árucsereforgalmunk a nem szocialista országokkal bonyolított külkereskedelem döntő hányadát jelenti. a közös piac tagországainak többségével kétoldalú gazdasági kapcsolataink jobbakként, mint magával a közös piaccal, mint szervezettel. olyan fontos partnereink vannak közöttük, mint a német szövetségi köztársaság, olaszország, franciaország, nagy-britannia, s számottevő forgalmat bonyolítunk le a többiekkel is. jellemző, hogy a nem szocialista országok vállalaival kialakított kooperáció 60 százaléka a közös piaci országokkal jött létre, s köztük első helyen áll a német szövetségi köztársaság.

a közös piaci országokba irányuló kivitelünket számos körülmény gátolja, illetve csökkenti. ilyen például az ugynevezett mezőgazdasági rendtartás. az egk országai a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeket magas, mesterséges, belső árakkal védik és a behatolni akaró külső exportot ugynevezett lefölözésekkel, azaz pénzterhekkel nehezítik. egyes termékek importját olyan mértékű lefölözésekkel sújtják, hogy az gyakorlatilag az import-tilalommal egyenértékű. ilyen korlátozás alá esik a magyar mezőgazdasági export mintegy kétharmada. a legnagyobb nehézséget a sertéshús, a baromfi és egyéb húsfélék exportja okozza. kivitelünk mintegy egyharmada mentes a lefölözések alól. általában a magasabb feldolgozást igénylő, értékesebb termékekénél alacsonyabbak a vámterhek, s ez jelzi a megoldás utját is.

/folyt.köv./

20.20/a

- 73 -

v

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....56.folyt./-a

az egk és az efta az ipari cikkekre átlagosan mintegy nyolc százalékos vámterhet vet ki, s ez áruink elhelyezését nehezíti. számunkra rendkívül hátrányos és teljesen megalapozatlan az a gyakorlat, amelyik mennyiségi korlátozást tart fent velünk szemben azon címen, hogy minket állami kereskedelmet folytató országnak tekintenek. mindezt teszik annak ellenére, hogy vállalatunk a közös piachoz tartozó országokban az ottani piac szabályaival, működési elveivel és gyakorlatával teljesen összhangban vesznek részt a forgalomban, ha úgy tetszik, a versenyben. bár nem következik szükségszerűen az egk rendszeréből, ezekben az országokban leggyakoribbak a magyarország termékeivel szemben kezdeményezett ugynevezett dömping-eljárások, amelyek ismétlődnek, bár megalapozatlanságukat végül is minden esetben éppen az ottani hatóságok ismerték el.

végül megemlítette, hogy görögország már megtörtént, spanyolország és portugália várható csatlakozása az egk-hoz tovább fokozza gondjainkat. számíthatunk újabb, a kereskedelmet nehezítő, korlátozó intézkedések bevezetésére is.

az akadályok leküzdésére eddig hozott és a jövőben teendő lépésekről, erőfeszítésekről szólva veress péter elmondta, hogy amíg a közös piacnak ez a rendszere fennáll, fő módszerünk az ugynevezett technikai megállapodások kötése. eddig sertéshús, bor, sajt, valamint juh-exportunk szabályozására kötöttünk ilyent. a külföldi partnerek ennek keretében vállalták, hogy beengednek ezekből a termékekből bizonyos mennyiséget, nem sujtják kizáró terhekkel, mi pedig elköteleztük magunkat, hogy a mennyiséget nem lépjük túl, és bizonyos árnál alacsonyabban nem kínáljuk portékáinkat. egyébként a közös piaci mezőgazdasági rendtartást és a szubvenciók rendszert nemcsak mi bíráljuk, hanem ádáz küzdelem folyik ellene az egyesült államokban, és más, a mezőgazdasági cikkek kivitelében érdekelt országokban is.

a vámkülönbséget a nemzetközi gyakorlat, - s így a gatt is - vámunióra, illetve a szabad kereskedelemre hivatkozva jogosnak ismeri el. itt erőfeszítésünk arra irányul, hogy kölcsönösen vámkedvezményeket biztosító megállapodásokat kössünk. nem rajtunk mulik, hogy ilyen egyezmények még nem jöhettek létre. csatlakozásunkkor a gatt elfogadta vámrendszerünket egyenlő tárgyalási és megállapodási alapként, de ezek az országok ezt nem veszik tudomásul.
/folyt.köv./
20.25/a

-74 -

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....57.folyt./-a

a velünk folytatott kereskedelmi tárgyalásaik során cserében politikai természetű engedményeket, vagy az import kötelező növelésének vállalását kérik. mi természetesen ezt nem fogadjuk el, de gazdasági alapokon bármikor készek vagyunk megállapodni. hajlandók vagyunk a mezőgazdaságban is létrehozni olyan együttműködési formákat, amelyek kiterjedhetnek a termelésre, a kutatásra, az értékesítésre. ilyen típusú megállapodásokat is kezdeményeztünk már, s várjuk a kedvező reagálásokat.

a fenálló akadályok leküzdésének legjobb módszere a jó minőségű, nagy választéku, lehetőleg ugynevezett márkacikkek kínálata. a közös piac saját tagországain kívül importja legalább 200 milliárd dollár, tehát vannak lehetőségeink az értékesítésre. a gazdasági diplomáciában is rejlenek még tartalékok; tárgyalásainkon igyekszünk megteremteni a jó gazdasági, üzleti, kooperációs munkához szükséges légkört. bővíteni kívánjuk a kooperációkat is, mert ez jól bevált, s nemcsak importot, hanem exportnövelést is lehetővé tesz. nagy feladatok várnak a gazdasági szervező munkára. a jövő évre elfogadott szabályozó rendszer kedvező lehetőséget teremt a gazdasági munkához. segítenünk kell azonban a termelő és a külkereskedelmi vállalatokat, hogy minél előbb szoros együttműködésben keressék az export lehetőségeit, módzatait. tovább bővítik a vállalatok külkereskedelmi szervezetét, újabb külkereskedelmi jogok, társulások, közös érdekeltségek létesítésével.

a külkereskedelmi miniszter válaszát az interpelláló képviselő és az országgyűlés - egy tartózkodással - tudomásul vette.

a parlament téli ülészsaka - amelyen az elnöki tisztet felváltva apró antal, cservenka ferenccé és péter jános töltötte be - az országgyűlés elnökének zárszavával ért véget: apró antal kellemes ünnepeket, eredményekben gazdag új esztendőt kívánt a képviselőknek.

x x x

/folyt.köv./
20.30/a

- 75 -

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés.. 58. folyt./rj

fotókiállítás

a parlament téli ülészsaka alkalmából balla demeter fotóművész képeit tekinthették meg a képviselők az országház kupolacsarnokában. a kiállítást gyurkó lászló író, országgyűlési képviselő nyitotta meg.

balla demeter már hosszú ideje állandó résztvevője a parlamenti ülészsakoknak. fényképezőgépe megörökítette az országgyűlés munkáját, s portréi a politikai élet vezetőit, az ismert közéleti személyiségeket éppúgy emberközébe hozzák, mint a többi, az országos nyilvánosság előtt ritkán szereplő képviselőt. a fotográfiai nem szokványos protokoll-fotók, s azért készültek, hogy bemutassák a parlamenti ülészsakok - az üléssterem, a folyosók, egyszóval: a „tisztelt ház„- hangulatát, életét.

a fotókiállítás rövidesen vidéki körutra indul.

x x x

az országgyűlés téli ülészsakának eseményei dióhéjban

csütörtökön apró antal elnökletével ülést tartott az országgyűlés.

a képviselők elfogadták a téli ülészsak napirendjét. ezután a magyar népköztársaság 1983. évi költségvetéséről szóló törvényjavaslat megtárgyalása következett.

a törvényjavaslatot hetényi istván pénzügyminiszter terjesztette elő.

a törvényjavaslat bizottsági előadója szurdi istván /bp. 2. vk./ volt.

felszólaltak:

tóth edit /csongrád 3. vk./, a taurus gumigyár szegedi gyár-egységének gyártásközi ellenőre,

háry béla /győr-sopron m. 12. vk./, az mszmp győr-sopron megyei bizottságának első titkára,

némethné kapcár rozália /somogy m. 9. vk./, a marcali munkásmozgalmi muzeum igazgatója,

szépvölgyi zoltán /budapest, 57. vk./, a fővárosi tanács elnöke,
/folyt.köv./
20.35 rj

-76-

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 59. folyt./rj

szilágyi sándor /hajdu-bihar m. 2. vk./, a máv debreceni járműjavító üzemének hegesztő csoportvezetője,

nyerges károly /borsod-abauj-zemplén m. 13. vk./, a borsodi szénbányák vállalat főaknásza,

mérten lajos /komárom m. 9. vk./, az mszmp tatabányai városi bizottságának első titkára,

kerényi józsef /bács-kiskun m. 4. vk./, a bécsterv főépítésze,

fodor istván /szabolcs-szatmár m. 16. vk./, az igv vásárosnaményi írógépgyárának központifűtés-szerelője

havasi ferenc, /komárom m. 1. vk./, az mszmp politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára,

gulyásné bohács piroska /budapest 11. vk./, a budalakk festék-és mügyanta gyár vegyésztechnikusa,

tollár józsef /zala m. 6. vk./, a kanizsa butorgyár igazgatója,

dajka ferenc /veszprém m. 6. vk./, a vegyipari dolgozók szakszervezetének főtitkára,

dr. guba sándor /somogy m. 3. vk./, a kaposvári mezőgazdasági főiskola főigazgatója

a vitában felszólalt dr. rácz albert államtitkár, az állami bér- és munkaügyi hivatal elnöke.

további felszólalók:

dr. láng tibor /budapest 50. vk./, a gyógyszerkutató intézet közös vállalat igazgatója,

szalai gyula /fejér m. 1. vk./ a fejér megyei állami építőipari vállalat kőműves brigádvezetője.

ezután hetényi istván válaszolt a vitában elhangzottakra, majd határozathoztal következett: az országgyűlés a törvényjavaslatot egyhangulag elfogadta.

/folyt.köv./

20.45 rj

-77-

20.35 rj

-76-

parlament

bkk. 2./ az országgyűlés.....61. folyt./-a

a 38. folyt. 1. bek. 2. sorában:.. hogy a népek a jövőben se kelljen...

a 44. folyt. 2. bek. 5. sorában:

... jó elvégzését is gátolhatja. e szemléletért...

a 45. folytatás 3. bek. 2-3 sorában:

... jelentő teljes foglalkoztatást - hangsúlyozta, ...

a 46. folyt. 5. bek. utolsó 2 sorában:

... vállalatok vezetőinek kiemelt anyagi..

a 48. folyt. 1. bek. 2-3. sorában:

... szólva megállapította: e tevékenységeknél a....

a 48. folyt. 4. bek. 1.-2. sorában:

dr. láng tibor/ bp. 50 vk./, a gyógyszerkutató intézet közös
vállalat igazgatója...

a 49. folyt. 2. bek. alulról 3.-4. sorában:

a piacutató és a fióküzemek fontosságát..

az 53. folyt. 2. bek. 4. sorában a szám:

xxii. kerület

az 53. folyt. 3. bek. alulról 3.-4. sorában:

... beruházással tehermentesítik a jelenlegi, több...

/folyt. köv./
20.45/a

- 78 -

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 60. folyt./rj

interpelláltak:

avar istván /budapest, 67. vk./ kossuth-díjas színművész
budapest xxii. kerülete régi, valamint új lakónegyedeinek tele-
fongondjai tárgyában.

az interpellációra pullai árpád közlekedés- és postaügyi mi-
niszter válaszolt.

dr. mátyás pál /fejér m. 3. vk./ fejér megyei főügyész a köz-
uti és vasuti kereszteződések közlekedési biztonsága tárgyában.

az interpellációra pullai árpád közlekedés- és postaügyi
miniszter válaszolt.

radnóti lászló /somogy m. 10. vk./, a csurgói napsugár ipari
szövetkezet elnöke a magyar külkereskedelem előtt álló akadályok
csökkentési lehetőségeinek tárgyában.

az interpellációra veress péter külkereskedelmi miniszter vá-
laszolt.

az országgyűlés téli ülészakája, amelyen apró Antal, Cserekenka
Ferencné és Péter János felváltva elnökölt, ezzel befejezte mun-
káját.

x x x

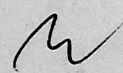
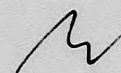
az országgyűlés téli ülészakáról tudósítottak: andai
györgy, baumann lászló, dénes istván, frank róbert, kárpáti
miklós, seregi lászló, stuber sándor.

x x x

/folyt. köv./

20.40 rj

-78-á

parlament

bkk.2./ az országgyűlés.....62.folyt./-a

az 54.folyt.1.bek. alulról 4.sorában:

...a közlekedés-és postaügyi minisztérium..

az 56.folyt.1.bek.5.sorában:

...korlátozást tart fenn velünk szemben...

az 56.folyt.4.bek.2.sorában:

...a gatt is - a vámunióra, illetve....

az 57.folyt. 2.bek.8.sorában:

...kivánjuk a kooperációkat is, mert...

a 60.folyt. 3. és 5.bek. 1.-2.sorában:

közlekedés-és postaügyi miniszter

/mti/

.-

20.50/a

- 79 -

- v é g e -

h

bet

- 51 -

1982.12.16.

sb0010 gyűjtik a szőlővesszőt
sb0011 nagykonyhai kukták
sb0012 baleset
sb0013 vöröskeresztes küldöttség
sb0014 vasutvillamosítás
sb0015 koszoruzási ünnepség
sb0016 új bányászlakások
sb0017 elhunyt galambos lászló
sb0018 ügyintézés munkaidőn kívül
sb0019 megyei tanácsülés győrött
sb0020 szocialista grafikaó
sb0021 köpeczi béla beszéde /1.rész/
sb0022 köpeczi béla beszéde /2.rész/
sb0023 köpeczi béla beszéde /3.rész/
sb0024 elhunyt linet józsefné
sb0025 balesetek
sb0026 közhitelű nyilvántartás
sb0027 közművelődési pályázatdíjak
sb0028 időjárásjelentés /1.rész/
sb0029 időjárásjelentés /2.rész/
sb0030 láng istván beszéde
sb0031 magyar-finn tudománypolitikai
sb0032 magyar szociológiai...
sb0033 külföldön élő magyar
sb0034 patay-gyűjtemény
sb0035 a bakony turisztikai...
sb0036 lázár györgy fogadta
sb0037 a közlekedési szakszervezet /1.rész/
sb0038 a közlekedési szakszervezet /2.rész/
sb0039 a bányászszakszervezetek /1.rész/
sb0040 jövő évi bélyegek

/folyt.köv/ -ig

21.26 161282 1320

h

.-

sb0074 4 180 mtib2061

belpolitikai hireink tartalomjegyzéke /2.rész/

- sb0041 a bányászszakszervezet /2.rész/
- sb0042 muosz-küldöttség
- sb0043 részvétlívirat
- sb0044 a bőripari szakszervezet /1.rész/
- sb0045 készülődés a parlamenti...
- sb0046 nagy tajos emlékkiállítás
- sb0047 a bőripari szakszervezet /2.rész/
- sb0048 ítélet a szárazréti
- sb0049 intézkedések az export...
- sb0050 életmentő katonafiatalok
- sb0051 magyar unesco-bizottság...
- sb0052 ülést tartott az ensz...
- sb0053 ifju festőművészek kiállítása
- sb0054 kitüntetések
- sb0055 gyorsítják a dunaujvárosi...
- sb0056 a bérpolitika érvényesüléséről
- sb0057 elhunyt réti lászló
- sb0058 a szerkesztőségek figyelmébe!
- sb0059 előtérben a vízminőség védelme
- sb0060 fogadás az ndk nagykövetségen
- sb0061 ünnepség a szovjetunió...
- sb0062 benke valéria látogatása
- sb0063 időjárásjelentés
- sb0064 kodály-emlékünnepségek
- sb0065 ujvidéki balettművészek
- sb0066 elfogadták eger általános...
- sb0067 bevált az egészsnapos...
- sb0068 a balassa társaság
- sb0069 emlékhangverseny kodály .../1.rész/
- sb0070 emlékhangverseny kodály .../2.rész/
- sb0071 kádár jános látogatása
- sb0072 tartalomjegyzék /1.rész/
- sb0072 tartalomjegyzék /2.rész/

készült az mti belpolitikai főszerkesztőségében

főszerkesztő: kovács györgy
 szerkesztették: izsák erika
 oltványi ottó
 halasi györgy
 - v é g e -

/mti/ ig hgy
 21.27 161282 1380

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség
 Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

Belföldi hírek

 budapest, 1982. december 17. bel. p é n t e k

sb0001 2 130 mtib1001

könyv a jubileumra

1982. december 17. - a szovjetunió megalakulásának 60. évfordulója alkalmából a kossuth könyvkiadó gondozásában, a népszerű mit kell tudni sorozatban megjelent a szovjetunióról készült kötet. ezuttal hatodik, átdolgozott és bővített kiadásban látott napvilágot. a mű - nemes jános összeállításában - részletesen foglalkozik a szovjetunió történelmével, földrajzával, ismerteti a szövetséges köztársaságok főbb adatait, az államhatalom szerveit. külön fejezet tartalmazza a szovjetunió kommunista pártjának történetét, főbb kongresszusi határozatait, szervezeti felépítését. adatok sokasága tárja az olvasók elé a szovjetunió társadalmi és tömegszervezeteinek munkáját, a baráti ország népgazdaságát. részletesen tájékozódhat a kötetből az olvasó a szovjetunió tudományos, kulturális, oktatási és sportéletéről. a kötetet a szovjetunió és magyarország sokoldalú kapcsolatának ismertetésével foglalkozó fejezet zárja. /mti/

km/s/bc/ig ie

00.10 171282 0972